

PORTRETUL UNUI SFÂNT
IOAN DE KRONSTADT

Sfântul Ioan de Kronstadt
PROFETII DESPRE
APOCALIPSĂ

PETRU BOTSI

Sfântul Ioan de Kronștadt
Portret duhovnicesc

Traducerea s-a făcut după originalul:
ΠΕΤΡΟΥ ΜΠΟΤΣΗ – «ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΠΟΡΤΡΑΙΤΟ
ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗ ΤΗΣ ΚΡΟΝΣΤΑΝΔΗΣ»,
ΑΘΗΝΑ, 2001

I. S. B. N. 973 – 86183 – 9 – 8

PETRU BOTSI

SFÂNTUL IOAN DE KRONŞTADT
Portret duhovnicesc

Traducere din limba greacă:
Ieromonah Evloghie Munteanu

Tipărit cu binecuvântarea
Prea Sfințitului Părinte **GALACTION**,
Episcopul Alexandriei și Teleormanului

Editura **BUNAVESTIRE**
Galați, 2003

În loc de prefață la ediția în limba română:

Profeții despre Apocalipsă
Descoperire cerească arătată în vis Sfântului
Ioan de Kronștadt

Doamne, binecuvântează! În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh!

Eu, mult păcătosul Ioan de Kronștadt scriu această descoperire cerească văzută de mine și vă spun adevărul, tot ce-am auzit și am văzut într-o vedenie ce mi s-a arătat într-o noapte de ianuarie, în 1901.

Mă înfior de cele văzute, gândindu-mă ce va fi cu lumea cea păcătoasă. Mânia lui Dumnezeu va lovi în curând, pe neașteptate, pentru ticăloșia noastră. Scriu și-mi tremură mâinile și lacrimile îmi curg pe obraz. Doamne, dă-mi tărie și putere, dă-mi adevărul Tău și voința Ta de la început până la sfârșit, ca să descriu tot ce am văzut!

Această vedenie a fost așa: după rugăciunea de seară m-am culcat să mă odihnesc puțin, fiind foarte obosit. În chilie era semiîntuneric. În fața icoanei Maicii Domnului ardea candela. Nu a trecut nici o jumătate de ceas și am auzit un zgomot ușor, cineva s-a atins de umărul meu și o voce blândă mi-a zis încetișor: „Scoală-te, robul lui Dumnezeu, și mergi cu voia lui Dumnezeu!“. M-am ridicat și am văzut lângă mine un stareț minunat, cu pletele albe, într-o mantie neagră, cu toiagul în mână. M-a privit binevoitor, iar eu de frică mai că n-am căzut jos; mâinile și picioarele începură să-mi tremure, voiam să spun ceva, dar limba nu mi se supunea. Starețul m-a însemnat cu semnul crucii și sufletul mi s-a făcut ușor și vesel. După aceea mi-am făcut eu singur semnul crucii.

Mi-a arătat apoi, cu toiagul, spre peretele de la asfințit. (...) Apoi, dintr-o dată, peretele a dispărut, iar eu l-am urmat pe stareț pe un câmp verde. Și am văzut o mulțime mare de cruci de lemn, mii de cruci pe morminte: cruci mari de lemn, de lut și de aur. L-am întrebat pe stareț: „Ale cui sunt aceste cruci?“, iar el mi-a răspuns cu blândețe: „Ale celor care au pățimit pentru credința în Hristos și pentru cuvântul lui Dumnezeu au fost uciși și au devenit mucenici!“. Și iarăși am mers mai departe. Deodată am văzut un râu plin cu sânge și l-am întrebat pe stareț: „Ce sânge este acesta? Atât de mult s-a vărsat?“. Starețul a privit în jur, zicând: „Acesta este sângele dreptmăritorilor creștini!“. Mi-a arătat apoi un nor și am văzut mai multe sfeșnice albe arzând, care începură să cadă la pământ, unele după altele, cu zecile, cu sutele. Și căzând la pământ, se stingeau prefăcându-se în praf și cenușă. După aceea starețul mi-a zis: „Vino și vezi!“. Și am văzut pe nori șapte sfeșnice arzând. Și am întrebat: „Ce înseamnă aceste sfeșnice căzătoare?“. „Așa vor cădea în erezie Bisericile Domnului, iar cele șapte sfeșnice de pe nori sunt cele șapte Biserici Apostolești și Sobornicești care vor rămâne până la sfârșitul lumii“.

Starețul mi-a arătat apoi în sus, și atunci am văzut și am auzit cântarea îngerilor. Ei cântau: „Sfânt, Sfânt, Sfânt Domnul Savaot!“. Mulțime multă de norod înainta cu lumânări în mâini, cu fețe radioase și vesele. Erau acolo arhieriei, monahi, monahii și un mare număr de mireni, tineri, adolescenți și chiar copii. L-am întrebat pe minunatul stareț: „Aceștia cine sunt?“. „Aceștia toți au pățimit pentru Sfânta, Sobornicească și Apostolească Biserică și pentru sfintele icoane!“. L-am întrebat pe Marele Stareț dacă pot să mă alătur și eu la această procesiune.

Starețul a răspuns: „E prea devreme pentru tine, mai rabdă, nu este binecuvântare de la Domnul!“.

Și am văzut iar un sobor de prunci care au pătimit pentru Hristos din pricina regelui Irod și au primit cununi de la Împăratul Ceresc. Și iarăși am mers mai departe, și am intrat într-o biserică impunătoare.

Am vrut să-mi fac cruce, dar starețul m-a oprit: „Nu trebuie! Aici e urâciunea pustirii!“.

Această biserică era tare mohorâtă. Pe masa din altar – stea peste stea; în jur ardeau lumânări de smoală ce trosneau ca vreascurile; potirul era plin cu ceva rău mirositor; prescurile – însemnate cu stele; în fața prestolului stătea un preot cu fața cătrănită, iar sub prestol o femeie, roșie toată, cu stea în frunte, striga de răsuna biserica: „Sunt liberă!“

Doamne ferește, ce grozăvie! Oamenii aceia începuseră să alerge ca niște smintiți în jurul prestolului, să strige, să șuiere, să bată din palme și să cânte cântece dezvățate. Și deodată a străfulgerat, s-a auzit bubuitul unui tunet năpraznic, pământul s-a cutremurat și biserica s-a prăbușit: și femeia, și oamenii aceia și preotul s-au prăvălit cu toții în adâncul beznei, în abis. Doamne ferește și apără, ce grozăvie!

Am privit înapoi. Starețul se uita la ceva, m-am uitat și eu. „Părinte, spune-mi, ce-i cu această înfricoșătoare biserică?“.

„Aceștia sunt „cetățenii universului“, ereticii, cei ce au părăsit Sfânta și Soborniceasca Biserică și au acceptat înnoirile, care sunt lipsite de harul lui Dumnezeu: într-o astfel de biserică nu se postește și nu poți să te împărtășești!“.

M-am înfricoșat zicând: „Doamne, vai nouă, ticăloșilor – moarte!“.

Starețul m-a liniștit însă, spunându-mi: „Nu te scârbi, ci roagă-te!“.

Și iată, am văzut o mulțime de oameni care se târau, chinuiți de o sete cumplită, iar pe frunte aveau stele. Când ne-au zărit, au început să strige: „Sfinți Părinți, rugați-vă pentru noi. Tare

greu ne este și nu putem să ne rugăm. Tații și mamele noastre nu ne-au învățat Legea lui Dumnezeu. N-avem nici numele lui Hristos, n-am primit Sfântul Mir, nici pe Duhul Sfânt, iar semnul crucii l-am refuzat!“. Și au început să plângă.

L-am urmat pe starețul, care mi-a făcut semn cu mâna: „Vino și vezi!“. Și am văzut un munte de trupuri neînsuflețite, mânjite cu sânge. M-am speriat foarte și l-am întrebat pe stareț: „Ale cui sunt trupurile acestea?“.

„Acestea sunt trupurile celor din cinul monahicesc care au refuzat să primească pecetea antihristică și au suferit pentru credința lui Hristos, pentru Biserica Apostolească. Pentru asta s-au învrednicit de sfârșit mucenicesc, murind pentru Hristos. Roagă-te pentru robii lui Dumnezeu!“.

Deodată starețul s-a întors spre nord, făcându-mi semn cu mâna. M-am uitat și am văzut un palat împărătesc. În jurul lui alergau câini, fiare turbate și scorpioni ce se cățarau, zbierau, își înfîgeau colții. Iar pe tron l-am văzut șezând pe țar. Cu fața palidă, plină de bărbăție, citea rugăciunea lui Iisus. Brusc a căzut mort. Coroana s-a rostogolit. Unsul lui Dumnezeu a fost călcat în picioare de fiare. M-am îngrozit și am plâns amarnic. Starețul mi-a pus mâna pe umărul drept: l-am văzut pe țarul Nicolae al II-lea în lințoliu alb. Pe cap avea o cunună de rămurele înfrunzite; cu fața palidă, însângerată, la gât purta o cruce de aur. Șoptea încetișor o rugăciune. După care mi-a zis cu lacrimi în ochi: „Părinte Ioane, roagă-te pentru mine. Spune-le tuturor pravoslavnicilor creștini că am murit curajos, ca un țar – mucenic pentru credința lui Hristos și Biserica Dreptmăritoare. Spune-le păstorilor apostolești să slujească o panihidă frățească pentru mine, păcătosul. Să nu căutați mormântul meu!“.

Apoi totul a dispărut în ceață. Am plâns mult și m-am rugat pentru țarul-mucenic. De frică îmi tremurau mâinile și picioarele. Starețul a rostit: „Voia lui Dumnezeu! Roagă-te și spune-le la toți să se roage!... Vino și vezi!“. Și iată, am văzut zăcând o sumedenie de oameni morți de foame, unii rodeau iarbă și verdeață. Cadavrele altora erau sfâșiate de câini și o duhoare oribilă umplea tot locul.

Doamne, nu mai au oamenii credință! Din gura lor ies cuvinte de hulă, pentru asta vine mânia lui Dumnezeu! Și iată, am văzut o movilă înaltă de cărți și printre ele se târau niște viermi ce răspândeau o duhoare insuportabilă. L-am întrebat pe stareț, ce fel de cărți erau acelea? „Cărți ateiste, hulitoare de Dumnezeu, care-i vor sminti pe toți creștinii prin învățături străine!“. Dar de îndată ce starețul s-a atins cu toiagul de cărți, ele s-au aprins și vântul a împrăștiat cenușa.

După aceasta m-am uitat și am văzut o biserică. Pe jos, de jur împrejur, se tăvăleau vrafuri de pomelnice. M-am aplecat, vrând să le citesc. Starețul însă mi-a zis: „Aceste pomelnice zac de mulți ani și preoții le-au uitat: nu le citesc, nu au timp, iar cei răposați roagă să fie pomeniți!“. Am întrebat: „Și atunci, când vor fi pomeniți?“. Starețul a răspuns: „Pentru ei, se roagă îngerii!“.

Am mers, deci, mai departe, și starețul mergea așa de repede încât de-abia reușeam să mă țin după el.

„Vino și vezi!“ – a spus starețul. Și am văzut o masă mare de oameni, gonită din urmă de niște draci urâcioși, care-i băteau cu pari, cu furci și cu cângi. L-am întrebat pe stareț: „Aceștia cine sunt?“.

Starețul a răspuns: „Aceștia sunt cei ce s-au lepădat de sfânta credință și de Biserica Apostolească și Sobornicească, și au schimbat credința“. Erau acolo preoți, monahi și monahii, mireni care au nesocotit Taina

Cununiei, bețivi, hulitori de Dumnezeu, clevetitori. Fețele lor erau strașnice, iar din gură ieșea o duhoare respingătoare. Lovindu-i fără milă, demonii îi mânau într-o prăpastie îngrozitoare, din care izbucneau flăcări sulfuroase cu miros greu. M-am înspăimântat foarte și mi-am făcut semnul crucii: „Izbăvește-ne, Doamne, de așa soartă!“.

Și iată, am văzut o masă de oameni, tineri și bătrâni, îmbrăcați în straie ciudate, cărând o stea imensă în cinci colțuri; la fiecare colț atârnavă câte doisprezece draci; în centru, satana însuși stătea proțăpît cu niște coarne zdravene, cu căpățâna de paie, iar din gură îi curgeau balele veninoase peste norod, de-a valma cu cuvintele: „Sculați, voi, cei pecetluiți cu blestemul...” Imediat s-a prezentat un cârd de draci, punându-le la toți pecețile: pe frunte și pe mâna dreaptă. L-am întrebat pe stareț: „Asta ce înseamnă?“. „Acestea sunt pecețile Antihristului“. Mi-am făcut semnul crucii și l-am urmat pe stareț. Deodată el s-a oprit, arătând cu mâna spre răsărit. Și iată, am văzut un sobor mare de oameni cu chipurile vesele, cu cruci în mână, pretutindeni – lumânări aprinse; în mijloc se afla un prestol înalt, alb ca zăpada; pe prestol – Crucea și Evanghelia, deasupra prestolului, în aer – o coroană împărătească de aur. Pe coroană era scris cu litere aurite: „Pentru puțină vreme“. În jurul prestolului stăteau patriarhii, episcopii, preoții, monahii, monahiile, mirenii. Toți cântau: „Slavă lui Dumnezeu în Ceruri și pe pământ pace!“.

De bucurie mi-am făcut semnul crucii, mulțumindu-I lui Dumnezeu pentru toate! Deodată starețul a făcut un semn cu crucea în sus de trei ori și am văzut o grămadă de cadavre zăcând în sânge omenesc, iar pe deasupra zburau îngerii, luând sufletele celor uciși pentru cuvântul lui Dumnezeu și cântând: „Aliluia!“.

plângeam amarnic. Starețul m-a luat de mână, poruncindu-mi să nu plâng: „Voia lui Dumnezeu! Domnul nostru Iisus Hristos a pătitit, vărsându-Și preacuratul Său sânge pentru noi. Așa și cei ce nu vor primi pecetea Antihristului, toți își vor vărsa sângele, dobândind mucenicia și luând cununa cerească!“.

Starețul s-a rugat mai apoi pentru robii lui Dumnezeu și a arătat spre răsărit. Se împliniseră cuvintele proorocului Daniel despre „urâciunea pustiirii“.

Și iată, am văzut deslușit cupola templului de la Ierusalim.

Sus, pe cupolă, era înfiptă steaua. În interiorul templului se înghesuiau milioane de noroadă, și încă mai încercau să pătrundă înăuntru. Am vrut să-mi fac semnul crucii, dar starețul m-a oprit zicând: „Aici este urâciunea pustiirii!“.

Am intrat și noi în templu. Era plin de lume: am văzut tronul, peste tot ardeau lumânări de se; pe tron stătea imperatorul în porfiră de culoare stacojie; pe cap avea coroană de aur cu stea. L-am întrebat pe stareț: „Cine este acesta?“. El a răspuns: „Antihristul!“.

De statură înaltă, cu ochii ca jăratecul, cu sprâncenele negre, cu cioc, fioros la față, viclean, perfid, strașnic.

Sta cocoțat pe tron cu mâinile întinse către popor iar la degete avea gheare ca de tigră și răcnea: „Eu sunt imperatorul și Dumnezeul și stăpânitorul. Cine nu va primi pecetea mea, aceluia moarte!“.

Toți au căzut la pământ și i s-au închinat, iar el a început să le pună peceti pe frunte și pe mâini, ca să primească pâine și să nu moară de foame și sete.

Între timp, slugile Antihristului au adus câțiva oameni cu mâinile legate, ca să-i silească să se închine. Dar ei au zis: „Noi suntem creștini și credem în Domnul nostru Iisus Hristos!“.

Antihristul într-o clipă le-a tăiat capetele și s-a vărsat sânge creștinesc. După aceea au adus

la tron pe un tânăr, ca să i se închine Antihristului, dar tânărul a strigat cu glas tare: „Eu sunt creștin, cred în Domnul nostru Iisus Hristos, iar tu ești trimisul și sluga satanei!“. „La moarte!“ a răcnit Antihrist. Iar cei ce primiseră pecetea, cădeau la pământ și se închinau lui.

Deodată s-a auzit un tunet, au strălucit mii de fulgere, lovind cu săgeți de foc în slugile Antihristului. O săgeată uriașă a strălucit fulgerător și o vâlvătaie de foc a căzut drept în capul Antihristului, coroana s-a făcut țandări: milioane de păsări zburau sfâșiindu-i cu ciocurile lor pe slujitorii Antihristului. Am simțit cum starețul m-a luat de mână și am mers mai departe. Și am văzut iar mult sânge creștinesc. Atunci mi-am amintit de cuvintele Sfântului Ioan Teologul din Apocalipsă: „și va fi sânge ... până la zăbalele cailor!“. Doamne Dumnezeule, mântuiește-mă! Și am văzut îngerii zburând și cântând: „Sfânt, Sfânt, Sfânt Domnul Savaot!“.

Starețul a primit înapoi și a zis: „Nu te mâhni, sfârșitul lumii este aproape! Roagă-te lui Dumnezeu. Domnul este milostiv cu robii Săi“.

Timpu era pe sfârșite. Starețul a arătat spre răsărit, apoi a căzut în genunchi, rugându-se: m-am rugat și eu împreună cu el. După aceea starețul începu să se desprindă cu repeziciune de la pământ, înălțându-se spre cer: de-abia atunci mi-am amintit că nu știam cum îl cheamă, și am strigat: „Părinte, care îți este numele?“ „Serafim de Sarov!“, răspunse blând starețul. „Să scrii tot ce-ai văzut, pentru creștinii dreptmăritori!“.

Deodată, deasupra capului a răsunat parcă un clopot imens și, auzindu-i dangătul, m-am trezit.

„Doamne, blagoslovește și ajută-mă cu rugăciunile Marelui Stareț! Tu mi-ai descoperit această vedenie cerească mie, păcătosului Tău rob Ioan, preotul din Kronștadt!“

1901

Această remarcabilă *Descoperire cerească...* a protoiereului Ioan de Kronștadt, marele purtător de duh și închinător al Țării Rusești a circulat vreme îndelungată în manuscris, fiind copiată și răspândită de către credincioși.

În anii de restriște, ea a slujit creștinilor prizoniți drept mângâiere și consolare*.

* Din volumul *Semnele vremii - Taina fărădelegii*, Schitul Sfântul Serafim de Sarov, 1999, pp. 51-61

PROLOG

Dacă am căuta un exemplu de preot în vremurile contemporane care să adune în persoana sa toate calitățile păstorului, cu siguranță nu am găsi un exemplu mai potrivit decât Sfântul Ioan, slujitorul Catedralei Sfântului Andrei din Kronștadt.

Sfântul Ioan se deosebea, ca preot, prin cutremurătoarele sale Liturghii, se distingea ca părinte și duhovnic, avea o lucrare pastorală care ne uimește pe toți prin mărimea și calitatea ei, era „un om de taină al inimii”, dăruit rugăciunii cu o mare căldură, ocrotitorul tuturor neputințioșilor și al oamenilor marginalizați – mulți dintre aceștia însuflețiți de el și călăuziți către Biserica lui Hristos. Și toate acestea, alături de darul facerii de minuni cu care atât de bogat l-a împodobit Dumnezeu, le-a îmbinat cu neasemuita sa smerenie – cununa virtuților.

Sfântul Ioan, care a trăit în veacul al nouăsprezecelea și a adormit pe 20 decembrie 1908, a fost o personalitate rară și cu totul harismatică. După terminarea studiilor teologice, a fost hirotonit preot și s-a dovedit unul dintre cei mai vrednici clerici ai vremii sale. Prin întreaga sa lucrare și neobosita activitate, ne-a arătat care este rolul și chemarea adevăratului păstor. A dovedit că, atunci când credința este unită cu voința și cu dragostea pentru Dumnezeu și pentru aproapele, se săvârșesc într-adevăr mari minuni. Acest sfânt aproape contemporan nouă a îmbinat toate laturile lucrării bisericești, acoperindu-le pe toate într-un chip vrednic de laudă. Dacă s-ar strădui cineva să-l caracterizeze printr-o singură calitate, cu siguranță ar întâmpina greutăți.

Singurul lucru cert este că trăia în Hristos cu mare intensitate, având o chemare neîncetată spre a-L proslăvi, lucru vădit în toate activitățile sale. Centrul întregii sale vieți era dumnezeiasca Liturghie. Din ea își trăgea puterea de a continua marea sa lucrare. Jumătate de veac, din 1885 când a fost hirotonit și până în 1908 când a adormit, a slujit aproape zilnic, și n-a încetat până în ultima clipă să sfătuiască, să mângâie și să călăuzească. Multe sunt inimile care lângă el au înviat trupește și sufletește.

Poporul credincios a găsit în el un părinte plin de dragoste, îl înconjura cu o iubire nefățarnică, nemărginită. A recunoscut în el pe adevăratul îndrumător, pe următorul lui Hristos, pe păstorul cel bun.

Sfântul Ioan de Kronștadt este unul dintre sfinții ce depășesc hotarele țării lor, umplând lumea întreagă. Pentru aceasta, viața și cărțile sale au fost traduse și circulă în multe limbi.

Prin această carte, vrem să aducem înaintea câteva amănunte din viața sa, așa cum au fost ele însemnate de martori oculari. Vom întâlni aici descrierea amănunțită a felului în care slujea mișcătoarele Liturghiei, vom trăi zdrobirea cu care săvârșea spovedaniile în comun, vom urmări martori oculari povestind cum au primit minunatele sale tămăduiri, vom simți călduroasa lui mângâiere așa cum au simțit-o miile de fericiți care l-au cunoscut și l-au avut ca povățuitor duhovnicesc. Îl vom auzi vorbind altor preoți, în adunări la care era invitat de către episcopi, despre „cea mai sfântă, cea mai înaltă, cea mai măreață, cea mai cinstită și cea mai făcătoare de viață” taină pe care ne-a dăruit-o Dumnezeu: preoția. Îl vom asculta povestind cu sinceritate despre nenumăratele minuni pe care s-a învrednicit a le săvârși prin harul lui Dumnezeu, Singurul Cel Atotputernic, a Căruia putere, precum spunea totdeauna, - „întru slăbiciune se desăvârșește”. Îl vom

urmări vorbindu-ne el însuși despre sine, zugrăvindu-și autoportretul cu o sinceritate dezarmantă, dezvăluind atât propria slăbiciune cât și marea, desăvârșita putere a lui Dumnezeu care l-a învrednicit să facă toate acele semne minunate.

Valoarea acestei cărți este dată de faptul că surprinde descrieri ale martorilor oculari despre diverse evenimente din viața sa zilnică, ni-l înfățișează pe Sfânt în culorile vii și calde ale istorisirilor oamenilor simpli din popor, fără adăugirile de prisos pe care le fac de obicei scriitorii. Sfântul Ioan de Kronștadt este înfățișat exact așa cum trăia printre oamenii vremii sale, fără greutatea ce s-ar adăuga biografiilor de astăzi prin faptul că între timp a fost recunoscut oficial ca sfânt de către Biserică.

În carte apare și o scurtă biografie a Sfântului, astfel încât cei care n-au citit viața lui să aibă o imagine deplină a acesteia. A fost adăugat și un capitol cu fragmente din jurnalul său duhovnicesc, în care Sfântul a însemnat în fiecare zi cugetările sale teologice, experiențele duhovnicești și alte lucruri legate de viața sa. Jurnalul său constituie un martor nemincinos al gândurilor și cugetărilor sale dumnezeiești care i-au pecetluit sufletul.

Părintele Ioan de Kronștadt a fost recunoscut oficial ca sfânt. Aceasta s-a făcut la 8 iunie 1990 de către Sfântul Sinod al Bisericii Ruse. Dintre sfinții ruși, Părintele Ioan de Kronștadt și Cuviosul Serafim de Sarov sunt, poate, cei mai iubiți. Îi simțim ca fiind ai noștri. Cuviosul Serafim a fost omul simplu al dragostei și al rugăciunii. Despre Sfântul Ioan, dacă am încerca să-l caracterizăm în câteva cuvinte, am spune că se deosebește prin trei lucruri de căpătâi: prin neobișnuitul și înflăcăratul chip în care slujea și predica, prin slujirea sa de păstor sufletesc, slujire atât de întinsă și plină de roade, și prin

importanta moștenire scrisă pe care ne-a lăsat-o prin jurnalul său duhovnicesc.

Ioan de Kronștadt este un sfânt foarte mare nu numai pentru măsurile vremurilor noastre, dar chiar și dacă ar fi să-l comparăm cu cele mai luminoase chipuri din cele mai strălucitoare epoci ale istoriei Bisericii. Precum scrie unul dintre biografi săi, pentru a studia cineva tot materialul care există despre Sfânt și despre lucrarea sa și pentru a-i înfățișa viața cât mai exact, s-ar putea să fie nevoie de câteva zeci de ani de viață. Noi am făcut o mică strădanie, luminând anumite părți mai puțin cunoscute ale vieții sale sfinte. Nădăjduim că cel care va lua asupra-și osteneala de a citi această carte va simți puțin din mireasma duhovnicească pe care Sfântul a răspândit-o atât de bogat în jurul său.

Iulie 2001

Petru Botsi

CAPITOLUL I

VIAȚA SFÂNTULUI IOAN DE KRONȘTADT

La confluența râurilor Suri și Pineghi, în regiunea Arhanghelsk, cam la cinci sute de verste depărtare de Marea Albă, în ținuturile nordului, se află un sătuc mic și neînsemnat – Sura. Satul este înconjurat de dealuri împădurite, stânci albe precum alabastrul, cu multe peșteri și păduri, nenumărate păduri. Se găsesc și pajiști pline de animale și păsări. Bogăția naturală abundentă contrastează însă cu starea locuitorilor, mulți dintre ei fiind lipsiți de bunurile cele mai de trebuință.

În acest sătuc caracterizat printr-o minunată frumusețe a naturii și o aspră sărăcie a locuitorilor, s-a născut, la 18 octombrie 1829, cel ce avea să devină mai târziu marele sfânt Ioan de Kronștadt. Tatăl său se numea Ilia Mihailovici Serghiev și era cântăreț la biserica satului, iar pe mama sa o chema Teodora Vasiliivna. Amândoi aveau puțină știință de carte, dar erau foarte evlavioși. Bunicul său era preot, urmaș al unui șir de preoți din tată în fiu, neîntrerupt de mai bine de 350 de ani.

Mama sa l-a crescut în frica lui Dumnezeu, străduindu-se a picura în curatul său suflet de copil evlavie și dragostea pentru Biserică. O dată, Vania (așa era alintat Ivan) s-a îmbolnăvit grav și doctorii îi cereau stăruitor să întrerupă postul; le-a răspuns că un asemenea lucru l-ar face numai cu îngăduința mamei sale. Aceasta însă ținea cu evlavie și cu frica lui Dumnezeu rânduielile Bisericii și nu s-a lăsat înduplecată.

Viața la țară nu-i oferea prea multe micuțului Vania. Singurul loc ce-l atrăgea era biserica: acolo a auzit primele cuvinte, primele cântări, acolo a văzut primele culori. Aproape de tatăl său, care îl lua întotdeauna lângă el, asculta slujbele în biserică și viețile sfinților acasă.

Viața lui Vania curgea netulburat între căldura bisericii și liniștea naturii. Aceasta a avut un rol însemnat în formarea caracterului său: Vania era gânditor, liniștit, visător, dar și atent. Din anii petrecuți la țară i-a rămas dragostea deosebită pentru natură. Scria el însuși mai târziu:

Fiecare plântuță, fiecare floare pare că ne șoptește: aici este Domnul! Cercetați înțeleapta alcătuire a plantelor și aceasta vă va conduce la Dumnezeu.

Când micul Ivan a ajuns în vârstă de șase ani, tatăl său i-a cumpărat un abecedar și mama a început să-l școlească. Literele, însă, erau o problemă dificilă pentru Ivan și de aceea se arăta foarte necăjit. Pentru a înfrunța greaua situație, s-a aruncat la rugăciune, cerându-i lui Dumnezeu cu multă căldură să-l ajute. Și rugăciunea nu i-a rămas fără de răspuns: într-o zi, a simțit deodată că ceva ca un vâl se ia de pe mintea sa și a început să înțeleagă lecțiile.

La vârsta de zece ani, părinții l-au trimis la o școală parohială în Arhanghelsk. Acolo i-a revenit greutatea în înțelegerea lecțiilor. Era amărât și de faptul că tatăl său numai cu greu o putea scoate la capăt, putând să-l trimită la școală numai jertfindu-și ultimele economii. Astfel, Ivan și-a aflat din nou scăpare în iubita sa rugăciune. S-a rugat fierbinte lui Dumnezeu să-i dăruiască darul cunoașterii. Dintr-odată, acolo unde se ruga, a simțit ceva ca un acoperământ căzându-i de pe ochi, mintea i s-a deschis și și-a amintit toate câte le fuseseră predate de către învățător.

Să-l lăsăm însă pe sfântul însuși să ne povestească întocmai cum s-a petrecut minunea:

Simțeam o mulțumire deosebită să mă trezesc noaptea la rugăciune... Toți dormeau... Stăpânea o desăvârșită liniște. Rugăciunea este un lucru însemnat. Îl imploram tot mai mult pe Dumnezeu să-mi lumineze mintea, pentru a-i putea ușura pe părinții mei. Îmi amintesc încă bine că odată se înserase și toți se retrăseseră pentru somn, numai eu nu puteam să dorm. Așa cum se întâmpla mereu, nici în acea zi nu izbutisem să pricep nimic din ceea ce ni se predase. Ca întotdeauna – nu citeam bine, nu înțelegeam, nu-mi aduceam aminte nimic. M-a cuprins deznădejdea. Am căzut în genunchi și am început să mă rog cu căldură. Nu știu cât timp m-am aflat în aceasta stare. Brusca am simțit o putere care mi-a zdruncinat toată ființa. Ceva ca un vâl a căzut de pe ochii mei, mi-am simțit mintea deschizându-se, luminându-se. Dintr-odată mi-am amintit toate câte ne arătase învățătorul în acea zi, principalele semne și exemple. Sufletul mi s-a bucurat și s-a ușurat. Niciodată n-am dormit mai liniștit ca în acea noapte. Nu se luminase bine de ziuă și am sărit din pat, am apucat cărțile și – ce bucurie! Citeam foarte ușor, mi le aminteam pe toate. Nu numai că înțelegeam ușor ceea ce citeam, dar puteam să le repet imediat pe de rost. Acum le înțelegeam și eu pe toate, îmi rămâneau în minte. Învățătorul mi-a dat o problemă la matematică și am rezolvat-o pe loc. Am fost lăudat. În puține cuvinte, într-un răstimp scurt am înaintat mult, nu mai eram cel mai rău elev, nu mai eram ultimul din clasă. Pe măsură ce timpul trecea, progresam. La sfârșitul anului m-au înscris la seminar ca pe unul dintre

cei mai buni elevi.¹ A terminat seminarul ca șef de promoție și apoi a fost trimis la Academia Teologică din Petersburg cu o bursă de stat.

În întâiul său an ca student al Academiei Teologice, Ivan a avut de înfruntat o mare încercare: i-a murit tatăl. Astfel, atunci când i s-a propus să preia un post de copist la Secretariatul Academiei cu un salariu de 10 ruble pe lună, Ivan a primit cu bucurie, pentru a-și putea ajuta mama și cele două surori care acum rămăseseră sub ocrotirea sa.

Cu harul lui Dumnezeu, la Academie, Ivan a început să pătrundă în adâncul gândirii teologice. A studiat Sfânta Scriptură și multe lucrări ale Sfântului Ioan Gură de Aur, ale Sfântului Filaret al Moscovei și ale altor scriitori bisericești. Cu o deosebită atenție și sârguință urmărea cursurile de patrologie. Părinții Bisericii îl mișcau, îl cutremurau până în adâncul sufletului. De multe ori, când asculta fragmente din profundele texte ale Sfinților Părinți, se entuziasma atât de mult încât începea să bată din palme.

Cu timpul, a început – întâi timid, apoi mai puternic – să simtă vie în inima lui chemarea pentru preoție, lucru pentru care s-a rugat, cerând cu căldură Domnului- să-l învrednicească a primi harul preoției spre a păstori oile Sale cele cuvântătoare.

La început, acest entuziasm îl împingea să dorească a deveni misionar ortodox pentru a-L propovădui pe Hristos celor de alte credințe, însă în ultimul an la Academie s-a încredințat că și poporul său avea nevoie de mai multă luminare creștină. Înlăuntrul lui s-a copt cugetul acesta,

¹ Mănăstirea Schimbării la Față – Boston: *Saint John of Kronstadt*, în pregătire pentru editare la data apariției ediției în limba greacă (2001).

hotărându-se să rămână și să slujească ca preot misionar în însăși patria sa, Rusia.

Întâistătătorul bisericii Sfântului Andrei cel Întâi chemat, din Kronștadt, era în vârstă și trebuia să se retragă. Precum se obișnuia în acea vreme, cel ce se căsătorea cu fata lui, mai ales că nu avea nici un fiu, avea dreptul să-i urmeze la slujirea în acea biserică. Ioan s-a căsătorit cu fiica acestuia, Elisaveta Konstantinovna. A luat deci o “soție cu stare”, precum se zicea atunci.

Este vrednic de însemnare și faptul că atunci când Ivan Ilici Serghiev a intrat pentru prima dată, ca student la teologie, în biserica Sfântului Andrei, a fost foarte surprins. Cunoștea bine interiorul bisericii. Era exact biserica pe care o văzuse foarte clar în vis în anii copilăriei sale. În vis mai văzuse că a intrat pe ușa de miazănoapte a Sfântului Altar și a ieșit pe cea de miazăzi. A înțeles astfel că Însuși Dumnezeu îl chemase la slujirea de preot în această biserică.

El și soția sa trăiau în curăție. Prezbitera s-a dăruit cu multă lepădare de sine lucrării sale. De când au luat hotărârea sfântă de a se nevoi întru feciorie în căsnicia lor și până la sfârșitul vieții părintelui, ea îl chema pe acesta “fratele Ioan”.

Pe 11 noiembrie 1855 s-a săvârșit hirotonia sa întru diacon, iar în ziua următoare întru preot. Hirotonia s-a făcut în Petersburg, în biserica Sfinților Apostoli Petru și Pavel, de către episcopul Hristofor Vinițki.

De la prima predică ținută în Catedrala Sfântului Andrei s-au vădit țelurile părintelui Ioan și felurile în care el dorea să le împlinească. A declarat cu tărie că este nevrednic să lucreze cea mai mare slujire de pe pământ, dar dragostea lui Hristos – această uriașă putere, poate să-l prefacă și pe el din mic și neputincios în mare și puternic.

Din primele zile ale slujirii sale s-a angajat cu consecvență atât în lucrarea liturgică cât și în cea de pastorație, fiind în același timp cât se poate de atent și de aspru în ce privește viața sa personală. Curând a început să țină un jurnal în care zilnic își însemna luptele, gândurile, patimile, dar și pocăința, rugăciunile de taină, recunoștința pentru izbăvirea din ispite, neazuri și nenorociri.

Jurnalul său semăna mai mult cu o rugăciune din care se revărsau laude și imne către Dumnezeu. Era, într-un fel, continuarea slujirii sale liturgice care constituia centrul vieții sale. Toată viața părintelui era o jertfă pe altarul dragostei lui Dumnezeu. Nu exista deosebire între viața sa în lăuntrul și în afara bisericii. Toate erau unite, având ca obârșie minunea neasemuită ce se săvârșește pe Sfânta Masă.

Ca preot, lua parte cu toate simțirile sale la marea taină a dumnezeieștii euharistii. Trăia toate momentele vieții pământești a Domnului, suirea Sa pe Golgota, răstignirea și slăvita Înviere. Dumnezeiasca Liturghie era pentru părintele Ioan tot ceea ce omul poate avea pe pământ mai înalt și mai sfânt. Pentru aceasta a luat în curând hotărârea să slujească zilnic, fără numai de s-ar fi aflat obstacole de nedepășit (boli, lipsa unei biserici în desele călătorii pe care le făcea, precum vom vedea în continuare).

În această atmosferă tainică, duhovnicească, în care trăia totdeauna – oriunde s-ar fi aflat, era firesc ca toate cugetările, toate gândurile și simțămintele sale să se sfințească. Toate și toți în jurul său slujeau cu Hristos, pentru Hristos, și ar fi dorit, de ar fi fost cu putință, ca toți oamenii să slujească astfel.

Dragostea sa pentru săraci și pentru cei neputincioși era foarte mare. Îi compătimea și îi ajuta pe toți cum putea mai bine. Tot ceea ce avea cu el împărțea celor ce aveau

nevoie. Nu de puține ori se întorcea acasă desculț, după ce-și dăduse pantofii unuia ce avea mai mare nevoie de ei decât el. Biograful lui ne încredințează că a aflat aceasta de la martori vrednici de încredere.

Se povestește, de asemenea, că atunci când era profesor la gimnaziu, casierul nu-i dădea salariul părintelui, ci îl preda în mână prezbiterii, căci altfel n-ar fi ajuns acasă nici un bănuț.

Sfântul Ioan îi ajuta nu numai pe cei ce sufereau de boli trupești, ci se îngrijea și de cei ce se îndepărtaseră de calea cea dreaptă, sfătuindu-i și aducându-i înapoi. Se ruga pentru vindecarea celor bolnavi, începând cu rugăciunile pentru iertarea păcatelor.

Nu zăbovea nici o clipă dacă era chemat noaptea pentru a vizita vreun bolnav. Se îmbrăca îndată și pornea la drum. Nu socotea ce fel de boală putea să aibă acela. Vizita îndată bolnavul, chiar de-ar fi fost cea mai molipsitoare și primejdioasă boală.

Kronștadtul se află pe insula Kotle, în golful Finniko. Era folosit ca port militar pentru flota de război a Rusiei. Era însă și un loc unde se obișnuia a fi exilați diferiți criminali și alți rătăciți de la calea cea dreaptă.

Astfel, încet-încet în oraș s-au adunat elemente din cele mai pestrițe și criminale, care trăiau în cocioabe mizerabile și în jalnice subsoluri, preferând cerșetoria și hoția în loc de a-și câștiga cele trebuitoare prin sudoarea frunții.

Părintele Ioan nu a rămas nepăsător în fața acestei ticăloșii. Îi iubea mult pe oameni, indiferent dacă păcatul îi îndepărtase de pe calea cea bună. Credea că înlăuntrul fiecărui om se află semințele binelui și că ele sunt doar

amortite atâta vreme cât omul este îndepărtat de Dumnezeu.

Astfel, a început să lucreze cu copiii, pe care îi iubea peste măsură, și încet-încet a ajuns și la cei mari. Îi îmbrățișa, îi îngrijea și le arăta dragoste. Cu timpul, acești oameni marginalizați au început să aibă încredere în el, să-l accepte și să-l iubească.

Pentru a înfrunta însă mai hotărât această situație, s-a gândit să întemeieze un așezământ, astfel încât această lucrare a dragostei să fie oferită mai deplin. Așa a apărut "Casa (Căminul) dragostei de muncă".

Construirea Căminului a durat aproape cinci ani și, în timp, construcțiile s-au întins atât de mult încât au devenit o adevărată așezare. Este de ajuns să arătăm că în 1902 munceau la Cămin peste 7.000 de oameni. Se găseau aici școli cu învățământ gratuit, ateliere unde tinerii și șomerii învățau anumite meșteșuguri, o cizmărie și alte ateliere unde lucrau femeii, o bibliotecă pentru copii și una cu plată, o sală de conferințe, o sală de lectură și altele.

Astfel, în acest Cămin și-au găsit scăpare și au redevenit membri sănătoși ai societății și mădulare vii ale Bisericii toți aceia pe care condițiile vieții și ușurătățile tinereții îi însinguraseră și îi marginalizaseră.

Lucrarea duhovnicească și filantropică a Sfântului Ioan nu s-a mărginit însă la Kronștadt, întinzându-se mult mai mult și cuprinzând toate laturile activității bisericești. În locul său de naștere, Sura, a ridicat o mare biserică închinată sfinților Nicolae, Ioan de Rila și Parascheva. A construit școala satului, un adăpost pentru copiii orfani, un gater, un magazin universal, o frăție creștin-ortodoxă, o mănăstire de maici închinată Sfântului Ioan de Rila și altele.

În Petrograd a construit de asemenea o mănăstire de maici, închinată tot Sfântului Ioan de Rila. La subsolul

bisericii mănăstirii a construit un paraclis închinat Prorocului² Ilie și Sfintei Teodora, ale căror nume le purtaseră părinții săi. Conform testamentului său, în acest paraclis a fost îngropat el însuși.

A construit însă și alte mănăstiri: în Petrograd s-a construit cu purtarea sa de grijă un metoc al mănăstirii Leușeni, unde egumenă era monahia Taisia, fiica sa duhovnicească; în eparhia Pskov a ridicat mănăstirea Vorondsovski, în Ribinsk schitul Vaulovski, iar în Polonia rusească – mănăstirea Piuhtiuki.

Nenumărate sunt și bisericile pe care le-a ajutat a se construi, a se renova pe cheltuiala sa, cu daniile în veșminte și alte obiecte de cult.

Una dintre lucrările pe care Sfântul Ioan le-a sporit până la o mare adâncime a fost și spovedania. La începutul lucrării sale de păstorire obișnuia să spovedească numai în Postul Mare, deoarece rușii obișnuiau să se spovedească și să se împărtășească numai în această perioadă a anului. Sfântul Ioan dăruia atunci mult timp spovedaniei. Pentru el, taina spovedaniei nu era un lucru obișnuit, ci îl lega întotdeauna nemijlocit de pocăință. Cereau de la credincioși să cunoască bine adevărurile duhovnicești și să aibă o hotărâre și o dispoziție sinceră spre pocăință. Deseori jertfea ore întregi pentru un singur om ce se spovedea. Nu de puține ori îl silea pe acesta să-l viziteze și a doua, și a treia oară, până înțelegea că a sosit momentul să-i dea iertarea păcatelor.

Pe măsură ce trecea timpul, se înmulțeau cei ce veneau la spovedanie. În Postul Mare era nevoit să

² Am respectat opțiunea traducătorului de a folosi cuvântul *proroc* și nu *prooroc* (n. red.)

spovedească de multe ori de la ora două după amiază până la două noaptea, și tot nu ajungea timpul. Dacă se pune la socoteală și faptul că în acea perioadă postea, și încă aspru, se înțelege cât de grea era această lucrare.

Câteva mărturii ale vremii arată că în zilele obișnuite ale anului veneau la spovedanie între 150 și 300 de persoane zilnic. În jurul anului 1890, în Postul Mare, numărul acestora creștea până la cinci, șase mii zilnic. Chiar dacă la început era nevoie să spovedească până dimineața în zori, tot nu apuca să mulțumească această mare mulțime de oameni.

Astfel, a hotărât să readucă în practică vechea rânduială a săvârșirii spovedaniei în comun, pe care a adaptat-o condițiilor deosebite ale turmei păstoriților săi³. Autoritățile bisericești s-au convins de necesitatea acestui lucru și l-au îngăduit ca pe o situație ieșită din comun. Puțin mai târziu, una dintre credincioasele cunoscute batiușkăi, mergând la biserică, a văzut în timpul spovedaniei pe Însuși Mântuitorul Hristos binecuvântând mulțimea celor ce se spovedeau și pe părintele Ioan. Astfel s-a încredințat și părintele însuși că acest fel de spovedanie la care fusese nevoie să recurgă era bineplăcut lui Dumnezeu (mai multe despre spovedania în comun vom vedea în cel de-al doilea capitol).

Cei ce au trăit momentele unice ale spovedaniei în comun nu vor uita niciodată atmosfera de adâncă

³ După cum vom vedea, sfântul Ioan de Kronștadt făcea spovedania în comun având aprobarea singulară a Sfântului Sinod. Nu trebuie să se înțeleagă, așa cum au făcut-o în mod greșit unii rătăciți din vremurile noastre, că spovedania în comun este o practică de care avem nevoie în Biserică. Duhovnicii care practică spovedaniile în comun fără a avea aprobarea Sinodului, ca și cei care dau dezlegare la împărtășanie creștinilor care nu s-au spovedit, merg pe un drum greșit, nu pe calea binecuvântată a Sfântului Ioan de Kronștadt (n.red.).

străpungere ce stăpâna în biserică. Părintele Ioan părea un om nepământesc, un om trimis din cer de Dumnezeu pentru a-i ușura pe cei ticăloșiți și a-i mângâia pe cei împruținați la suflet, pentru a da curaj celor deznădăjduiți și a-i călăuzi pe cei păcătoși la pocăință. Se dăruise în întregime aproapelui său și lui Dumnezeu, și nu păstrase pentru sine nici o fărâma de timp: ziua și noaptea întregă se lupta să răspundă nesfârșitelor cereri ale turmei sale. Și, în toată această silită întoarcere către cele din afară, avea vreme să se îngrijească și de iubita sa rugăciune ce era neîntreruptă pe buzele lui, precum și de călăuzirea mulțimii celor ce i se încredințaseră într-o desăvârșită ascultare. Precum spunea protoiereul G. Savelski, “părintele Ioan nu avea nici timpul, nici mijloacele pentru o lucrare duhovnicească sistematică. Strălucirea sa duhovnicească, însă, făcea ca fiecare cuvânt al lui să pătrundă adânc în suflet. De multe ori erau de ajuns o privire sau un cuvânt al său pentru a schimba și a tămădui un suflet tulburat”.

Un element ce-l caracteriza în chip deosebit pe Sfântul Ioan de Kronștadt era continua sa laudă adusă lui Dumnezeu. Pentru aceasta, toate lucrurile vorbeau în jurul său despre slava lui Dumnezeu. Precum Sfântul Serafim de Sarov, tot astfel și Sfântul Ioan era o întrupare vie a bucuriei creștine. Trăia continuu momentul Învierii. În chip deosebit simțea această stare în timpul Sfintei Liturghiei; pentru aceasta se și străduia să slujească zilnic.

“Dumnezeu este o ființă dătătoare de viață și înfricoșată”, striga. “Este Dumnezeul slavei!”⁴. Toată

⁴ Sfânta Mănăstire Paraclitu, *Sfântul Ioan de Kronștadt*, ed. a șaptea, 1997, p. 93

ființa propovăduirii și a întregii sale vieți este întrupată în aceste cuvinte.

Faptul că Sfântul Ioan avea o atât de mare înrâurire asupra sufletelor oamenilor se datorează acestui lucru: atât oamenilor le spunea întotdeauna ceea ce îi porunca inima, cât și lui Dumnezeu. Cuvântul i se revărsa din sufletul plin de o credință adâncă și de o sinceritate desăvârșită. Sufletul i se umpluse de Dumnezeu și de slava Sa. “Părinte pascal” îl numea cineva într-o predică, identificându-l cu Sfântul Serafim de Sarov.

Pentru Părintele Ioan, Sfânta Liturghie nu era săvârșirea după tipic a unei slujbe zilnice, ci lua parte trup și suflet la aceasta.

Preoția era pentru Sfânt tot ceea ce putuse să dăruiască Dumnezeu mai mare și mai înalt neamului omenesc. Preotul “... dezleagă păcatele, vindecă bolile. Preschimbă pământul în cer. Unește cerul cu pământul, pe om cu Dumnezeu. Strânge într-o singură adunare îngeri și oameni... Preotul vorbește neîncetat cu Domnul și Acesta răspunde cuvintelor sale...”. Pentru aceasta, “în preot nu trebuie să se afle nici o umbră de mânie sau de amărăciune asupra cuiva. În preot nu trebuie să existe împătımire pentru nimic pământesc – hrană, îmbrăcăminte, podoabe, cinste, sau, cu mult mai mult, împătımire pentru oarecare persoană. Preotul trebuie să fie totdeauna ceresc, dumnezeiesc, sfânt.”⁵

Dintr-o asemenea dumnezeiască înțelegere a preoției izvorăsc și sfaturile pentru preoți de mai jos:

“Să slujești Sfânta Liturghie cu frică și cutremur. Mai ales dacă slujești zilnic ia aminte să nu-ți transformi stomacul în unealtă a lăcomiei pântecelui și a gâtlejului. Păzește cu strășnicie canonul postului pe care Domnul l-a

⁵ Idem, pp.112, 114

poruncit. Ia aminte și mântuiește-te pe tine însuți și pe norod... Când faci lucrul lui Dumnezeu să nu te gândești niciodată la bani. Nu necinstei Duhul lui Dumnezeu și nu vinde darurile Sale, ca să nu te distrugi și pe tine împreună cu banii tăi.”⁶

Creștinii mergeau la Kronștadt pentru a-l întâlni pe părintele Ioan nu numai pentru a-i cere ajutor material. Căutau o mărturie vie a adevărilor dumnezeiești, căutau pe acela ce i-ar fi putut încredința că într-adevăr Dumnezeu există.

În jurul anului 1890, Părintele Ioan devenise cunoscut pretutindeni. Îl numeau “păstorul tuturor rușilor”. Faima sa se întinsese în toată Rusia, dar nu s-a mărginit la ea. A depășit granițele pământului rusesc și ale lumii ortodoxe. Către “batiușka” Ioan își îndreptau atenția și creștini de alte credințe decât cea ortodoxă, precum și evrei, musulmani și alții. Cu toți aceștia nu discuta lucruri legate de religie; îi întreba de nevoile și greutățile lor, și se străduia să îi ajute pe cât putea.

Marea sa faimă i-a creat și multe obligații. Numărul scrisorilor pe care le primea zilnic din toate colțurile Rusiei și din străinătate ajungea până la șase mii. Scrierile sale s-au tradus în multe limbi străine. Toți vorbeau despre acest “fenomen”.

Va trebui să observăm aici că o contribuție însemnată la această mare faimă a sa au avut și nenumăratele minuni pe care la săvârșea cu rugăciunea. Începutul minunilor s-a făcut la îndemnul sau mai degrabă la stăruința unei bătrâne evlavioase, Paraschiva

⁶ Ibidem, pp. 115-116

Kavrighina, care de mică se afierosise lui Dumnezeu și era cunoscută pentru multele sale harisme duhovnicești. Era fiică duhovnicească a Ieromonahului Ilarion, ucenic al Cuviosului Serafim de Sarov. Cuviosul Ilarion îi rânduisese să meargă să-l slujească pe părintele Ioan de Kronștadt, “noul luminător al Bisericii”. Ea l-a îndemnat stăruitor pe acesta să ceară de la Dumnezeu darul vindecării minunate a bolnavilor prin puterea și harul preoției.

De atunci părintele Ioan a început să se roage pentru vindecarea bolnavilor, și deseori săvârșea minuni. S-a înștiințat astfel că aceasta era voia lui Dumnezeu. De aceea, jertfa sa se adâncea tot mai mult în deschiderea către a face toate cele cu puțință pentru ajutorarea omului îndurerat. “Domnul, spunea el însuși, m-a chemat să slujesc oamenilor cu rugăciunea. Sunt așadar martor al multor vindecări minunate de felurite pătimiri. Într-un răstimp foarte scurt sau chiar într-o clipă, s-au făcut prin rugăciune vindecări de șchiopi, orbi, surzi și de alte boli chinuitoare”⁷.

Această mărturisire a sa, precum și recunoașterea puterii făcătoare de minuni a rugăciunii sale, nu trebuie în nici un caz să pară fără discernământ, ori ca o putere sau dar ce s-ar fi datorat stării sale harismatice. În nici o situație nu primea minunile pe care le săvârșea ca fiind rezultatul vredniciei sale, nici ca o încununare de la Dumnezeu pentru luptele și virtuțile lui. Pentru Părintele Ioan, toate puterile sale duhovnicești, tot ceea ce era luminos și bun înlăuntrul său, erau lucrări ale dumnezeiescului har. Când povestea cu îndrăzneală minunile pe care harul dumnezeiesc le săvârșea prin rugăciunile lui, nu făcea altceva decât să mărturisească slava lui Dumnezeu. Cu aceeași îndrăzneală mărturisea

⁷ Ibidem, p. 330

însă și a sa nevrednicie, pentru care se pocăia și se tânguia fără încetare.

Minunile pe care le săvârșea Părintele Ioan erau cu adevărat nenumărate. Nu este în intenția noastră a face o înregistrare a acestora în cadrul strâmt al acestei scurte biografii. Vom arăta numai că minunile erau felurite: vindeca orbi, șchiopi, bolnavi cu cele mai ciudate pătimiri, cărora le citea rugăciunile Bisericii. Erau situații însă în care vindeca de departe, la distanțe uriașe: fie se ruga după ce primea o scrisoare sau o telegramă, fie că cineva care îl cunoscuse sau auzise numai despre el îl chema în rugăciunile sale. Aceste situații erau și cele mai minunate, pentru că cei ce primeau vindecare, adeseori în urma unui vis sau a unei vedenii, de multe ori nici nu-l cunoșteau și, după ani de zile, îl recunoșteau din fotografiile care circulau printre credincioși.

Existau însă și situații în care Sfântul se înfățișa el singur undeva, unde într-adevăr era nevoie, fără a-l înștiința cineva.

Întâmplările legate de darul înainte-vederii sunt de asemenea numeroase și multe dintre ele impresionante. Printre celelalte harisme, fusese înzestrat de Dumnezeu și cu acest dar al înainte-vederii, tot pentru a-l pune în slujba semenilor săi.

Va trebui pomenit aici, de asemenea, și darul profetic al Sfântului Ioan. Cu ochiul său prorocesc vedea nenorocirile ce urmau să vină peste Rusia prin stăpânia ateismului și de multe ori profetise despre aceasta. Vedea lepădarea de credință și se necăjea mult. El însuși era icoana blândeții, smereniei și a dragostei pentru toți oamenii, fără a socoti cărui neam sau religii aparțin. Pe atei, pe materialști și pe anarhiști îi vedea surpând temeliile bunei cuviințe în lume, întinând credința poporului rus ortodox și prigonind Biserica. Odată, cu

puțin înainte de adormirea sa, a spus aceste cuvinte profetice:

“Iubita noastră Rusie, învață să crezi numai în Atotputernicul Dumnezeu, Cel ce stăpânește destinele lumii întregi. Învață din credința sfinților tăi înaintași, din înțelepciunea și curajul lor. Domnul ne-a încredințat cel mai mare bun mântuitor – credința noastră ortodoxă. Locuitorule al Rusiei, deșteaptă-te! Cine te-a învățat răzvrătirea, cine te-a învățat să iei parte la atâtea răscoale și răzmerițe fără de minte, cum nu a mai cunoscut vreodată Rusia? Opriți această nebunie! Destul! Încetați a mai bea acest pahar amar care vă otrăvește și pe voi, și Rusia... Tronul Rusiei se clatină, se zdruncină, năruirea se apropie... Dacă această stare continuă în Rusia și atei și anarhiștii cei fără de minte nu se vor pleca dreptății legii, atunci Rusia va avea soarta pe care au avut-o atâtea stăpâniri și împărății: va fi părăsită de dreapta judecată a lui Dumnezeu și va dispărea de pe fața pământului pentru necredința și nelegiuirea ei... Patrie nenorocită!... Când îți vei reveni? Numai atunci când vei urma cu toată inima pe Dumnezeu și Biserica, când vei iubi curăția și rânduielile morale.”⁸

Asemenea tuturor sfinților, nici Sfântul Ioan n-a scăpat de ispite. Pe o cale de mai bine de cincizeci de ani de slujire a lui Dumnezeu și a semenilor, a întâlnit multe piedici și a dus un mare război cu potrivnicii Bisericii. Trebuie să avem în vedere că în acea perioadă (sfârșitul veacului al nouăsprezecelea, începutul secolului douăzeci) în Rusia, în mijlocul răzmerițelor generale provocate de

⁸ Mănăstirea Schimbării la Față – Boston: *Saint John of Kronstadt*

noile ideologii și de mișcările și curente revoluționare, climatul nu era deloc prielnic pentru Biserică. Se poate înțelege deci războiul care i-a stat înaintea Părintelui Ioan. Prielnic pentru el a fost faptul că sfințenia și personalitatea sa puternică aveau un puternic răsnet în popor și astfel vrăjmașii săi nu îndrăzneau a-l contesta cu ușurință și a se întoarce împotriva lui. Existau, desigur, și situații în care chiar și jurnale și periodice de stânga găzduiau în paginile lor povestiri despre Părintele, pentru a-și arăta “imparțialitatea”.

Pe lângă acest război cu vrăjmașii săi, război care era de așteptat și pe care îl purta cu îndrăzneala creștină și credința ce-l caracterizau, începând cu anul 1880 a avut de înfruntat și o altă ispită, din sânurile Bisericii de această dată.

Exista un grup de credincioși care credea în noi întrupări ale Domnului și ale Născătoarei de Dumnezeu, precum și ale altor Sfinți. În acest grup, format în majoritate de femei, a început să se răspândească vestea că Sfântul Ioan era însăși întruparea lui Hristos. S-au numit pe ei înșiși “ioaniți” și au început să compună imne și să le cânte în fața portretului lui. Părintele a fost foarte necăjit de această situație. La început a trimis acestor ioaniți o scrisoare amenințătoare iar mai apoi, la invitația autorităților bisericești, a vizitat el însuși Petrogradul pentru a-i întâlni și a-i întoarce de la “prostia” lor, precum o caracteriza. În cele din urmă toate strădaniile sale s-au dovedit zadarnice. Aceia au continuat să se întărească în rătăcirea lor, iar după moartea lui așteptau A Doua Venire a “Noului Hristos” pentru a judeca lumea.

Toată această purtare a falșilor ucenici îl necăjea neînchipuit de mult pe Părintele Ioan, lovind în smerenia lui. Prezența și toată activitatea ioaniților a fost o mare încercare care l-a chinuit până la moartea sa.

Părintele Ioan era o fire nobilă și delicată. Era mai degrabă potrivit la înălțime și destul de îndemânat în mișcări. Chiar și când slujea, mișcărilor sale erau iuți, foarte energice. Ceea ce se distingea în chip deosebit pe fața sa erau neobișnuiții săi ochi limpezi, albaștri, gânditori. Toți care l-au cunoscut mărturiseau că ochii săi aveau o lumină neobișnuită, o strălucire asemeni fulgerului, care nu era altceva decât reflectarea strălucirii sale lăuntrice. Nu era cu puțință să-l vadă cineva și să nu dezarmeze, să nu cedeze, oricât de potrivnice i-ar fi fost intențiile.

Ultimii ani ai vieții Părintelui Ioan au fost mai curând liniștiți, în pace, și fericiți. Tot poporul îl iubea, chiar și membrii cei mai renumiți ai societății rusești care aveau un rol conducător în problemele politice și bisericești îl stimau și îi arătau aceasta. Mulți credincioși care simțiseră influența binefăcătoare a rugăciunilor sale îi dăruiau diferite lucruri (anterie, rase de mătase ș. a.) pe care Părintele își rânduise canon a le împărți. Cu toate acestea nu-i lipsea nimic. De multe ori, pentru a-i satisface pe cei ce dăruiau, purta aceste rase scumpe, iar câteodată purta și medaliile cu care fusese cinstit. În 1907, ca recunoaștere a slujirii lui, Sfântul Sinod l-a rânduit ca membru de onoare al său. Din smerenie, Părintele nu a luat niciodată parte la lucrările Sinodului.

Ajungând la cel de-al optzecilea an al vieții și văzând că "vremea cercetării" sale era aproape, a început să se pregătească pentru marea călătorie. În inimă simțea o nețărmurită dragoste pentru întreaga omenire, pentru întreaga creație. Minte era dăruită lui Dumnezeu continuu. Îl slavoslovea fără încetare prin Sfintele

Liturghii săvârșite zilnic, prin rugăciune neîncetată, prin cereștile și dumnezeieștile sale cugetări.

Întreaga sa viață era iubire. Iubire pentru Creatorul său și pentru aproapele. Această dragoste o manifesta cu toată ființa sa, găsindu-și însă deplinătatea în Sfânta Liturghie. Acolo, în taina cea mai presus de fire a dumnezeieștii întrupări a lui Dumnezeu, se desăvârșea dragostea sa pentru Dumnezeu și pentru semenii săi.

Prin cugetări cerești, cu o pocăință continuă și o neîncetată slavoslovie către Dumnezeu, aștepta în liniște și pace plecarea din această pământească viață către cea adevărată. Cu trei ani înainte de adormirea sa, a făcut o infecție la sistemul urinar. Suferea mult, dar răbda cu bărbăție. Deși durerile îi erau foarte mari, n-a încetat să slujească. În ultimul timp avea dureri continuu, nu putea să se liniștească deloc, fără numai 15–20 minute în 24 de ore. Numai când slujea îl lăsa durerile pentru două ceasuri.

În postul Nașterii Domnului starea i s-a înrăutățit. Cu toată stăruința doctorilor și a celor apropiați, nu a primit să dezlege postul.

Pe 10 decembrie 1908 a slujit ultima Sfântă Liturghie. Era foarte epuizat. După apolis a șezut într-un scaun în fața amvonului și a dat fiilor săi duhovnicești ultimele sfaturi și povețe. «Să vă rugați și să-L iubiți pe Dumnezeu», a încheiat.

Cei prezenți în biserică au înțeles că îl pierdeau și au izbucnit în plâns. De peste tot se auzeau suspine, bocete, tânguiri. Și-au dat seama că iubitul lor batiușka pleca și nu-l vor mai vedea, nu vor mai simți peste ei privirea părintească, vor fi lipsiți de prezența sa binefăcătoare.

Din ziua următoare au început să-l împărtășească zilnic acasă. Pe 18 decembrie a întrebat ce dată este și, primind răspunsul, a zis:

- Slavă Domnului! Mai avem încă două zile. Vom apuca să le facem pe toate.

După două zile, pe 20 decembrie 1908, la 7.40 dimineața, Părintele Ioan de Kronștadt și-a predat sufletul lui Dumnezeu, în vârstă de 80 de ani.

Trupul său a fost așezat la început în Catedrala Sfântului Andrei iar apoi a fost transportat la Petrograd, unde a și fost îngropat. Atât în Kronștadt cât și în Petrograd s-au adunat mari mulțimi de oameni pentru a se închina și a primi pentru ultima dată binecuvântarea sa. În drumul de la Kronștadt în capitală, convoiul a fost urmat de mai bine de 20.000 de oameni. După cum afirmă martori oculari, înmormântarea sa a fost urmărită de pe veranda palatului de iarnă de întreaga familie împărătească.

La slujba înmormântării au participat mulți ierarhi, 60 de preoți și 20 de diaconi. Cuvântul de la urmă a fost ținut de protoiereul și filozoful Ornandski.

Trupul i-a fost îngropat într-un mormânt din subsolul bisericii mănăstirii de maici Ianovski, precum el însuși ceruse. Acolo au continuat să vină mulțimi de credincioși și să ceară în diferite chipuri mijlocirea sa pentru problemele grele pe care le aveau. Există numeroase mărturii care arată că Sfântul a împlinit multe din dorințele credincioșilor și că la mormântul lui s-au făcut multe minuni.

În fiecare an, în ziua adormirii sale, la porunca țarului, se slujeau parastase în toate bisericile din țară. Și Sfântul Sinod a luat o serie de hotărâri spre cinstirea sa, printre care și introducerea în programa de învățământ a

seminariilor teologice a unor cursuri privind viața și lucrarea protoprezbiterului Ioan de Kronștadt.

CAPITOLUL II

PORTRETUL SĂU DUHOVNICESC⁹

Sunt cu desăvârșire sărac, neputincios. Puterea mea este Dumnezeu. Această credință este cea mai mare înțelepciune a mea care mă face să mă simt întru totul fericit.

Sfântul Ioan de Kronștadt

1. Scene evanghelice

Înainte de toate, să ne străduim a-l cunoaște pe Sfântul Ioan din exterior. Vom începe cu povestiri despre Sfântul venite din partea unor martori oculari.

Avem în fața noastră un tânăr, discipol al lui Tolstoi. În străduința lui de a-L întâlni pe Dumnezeu, aflat în întunericul în care îl duseseră greșelile tinereții, a fost călăuzit la picioarele lui Lev Tolstoi. A “devorat” cu

⁹ Textele care urmează sunt mărturiile autentice ale martorilor oculari, adunate cu multă râvnă de soția savantului rus Chiril Losifovici Zaițev, care a și prelucrat aceste mărturii. După moartea soției, Chiril s-a mutat în America unde a fost hirotonit preot, iar mai târziu a devenit arhimandrit cu numele de Constantin. Părintele Constantin a publicat pentru prima dată aceste texte în 1952, în limba rusă, cu titlul *Duhovny oblik Protoiera otsa Ioanna Kronshtadadskago*. În 1964 aceleași texte au fost publicate (traduse în engleză) în periodicul *Orthodox Life* (nr. 88, 89, 90). În 1982 au circulat într-un volum separat cu titlul *A Spiritual Portret of Saint John of Kronștadt*, editate de THE ST. JOHN OF KRONȘTADT PRESS, LIBERTY, TN 37095, U.S.A. Traducerea de față s-a făcut urmând această din urmă ediție, cu foarte mici intervenții în text (despărțirea textului în capitole, titluri ș.a.).

patimă textele noului “dascăl al vieții”. Sufletul său însă, a rămas gol, rece. Nu s-a întâlnit cu Dumnezeu. Pentru Tolstoi nutrea o admirație nețărmurită, respect, dar tot pustiit sufletește rămânea. I s-a întâmplat în acea perioadă să aibă o întâlnire. Să-l lăsăm, însă, să ne-o descrie el însuși:

“În acea vreme s-a întâmplat să mă plimb odată de-a lungul malului unui râu. La început n-am observat că se strânsese o neobișnuit de mare mulțime de oameni, apoi i-am văzut pe mulți alergând către debarcader. I-am urmat și eu din curiozitate. Pe lângă mine a trecut alergând un preot pe care îl cunoșteam. Figura lui m-a mirat. De obicei era liniștit, mișcările îi erau molatice. Acum însă își ținea rasa cu mâinile și alerga împingând încoace și încolo pe ceilalți pentru a-și face loc. Nu puteam să înțeleg ce se întâmplă. În cele din urmă am auzit pe cineva zicând că a venit Părintele Ioan. Era vestitul protoprezbiter din Kronștadt care mergea în locul său de naștere și, în drumul lui, se oprise în orașul nostru.

Până atunci văzusem numai fotografiile de-ale lui. Acum stătea în vapor, pe punte. Era un preot cu un chip nobil, plin de bunătate. Toți ochii erau întorși asupra sa. În aceste priviri puteai să distingi bucurie, uimire, un tainic și adânc fior. Din mulți ochi curgeau lacrimi. De ce? Pentru că descopereau ceva iubit, cunoscut, un dor ce se găsea ascuns adânc în sufletul fiecăruia. Ceea ce căutau nu găseau înlăuntrul lor, ci în omul din fața lor. Dar era același lucru. Voiau ca omul să fie frumos, desăvârșit. Și iată, în fața lor se găsea un om așa precum îl vroiau, era aproape de ei. Tot ceea ce era frumos în fiecare a înviat, a ieșit afară, de aceea și ochii lor se umpluseră de lacrimi de bucurie și uimire.

Preotul a început să vorbească. Se spune că scenele Evangheliei nu se mai repetă în zilele noastre. Această

afirmație nu este valabilă. Fără nici o îndoială aceasta era o adevărată scenă evanghelică. Vorbea simplu, deschis. A spus că se bucura mult că ne vede, că ne dorește tot ce-i mai bun, că era bucuros că se încredințase de credința noastră, a tuturor, în Dumnezeu, în Hristos al nostru. Ochii ne străluceau de fericire, de bunătate, plini de lacrimi. Dacă intensitatea credinței și a bucuriei s-ar fi putut măsura pe scara dumnezeiescului adevăr, socotesc că această clipă ar fi fost cea mai înaltă pentru marea credință a orașului nostru. Dacă în acel ceas, părintele Ioan le-ar fi cerut oamenilor să părăsească totul și să-l urmeze, sunt sigur că mulți ar fi fost aceia care s-ar fi supus. Nu s-au spus asemenea cuvinte. Este însă vădit că acești oameni au atins capătul, capătul sfințeniei și al adevărului, și au început să se întoarcă la viață...”

Această descriere am luat-o dintr-un periodic religios de stânga, *Noul Drum*. Pentru acest periodic, atât Tolstoi cât și Sfântul Ioan erau “fenomene religioase” de aceeași valoare. În articolul din care am luat fragmentul prezentat mai sus se mai arăta și că senatul universității Iuriev a ales în același timp ca membrii de onoare pe contele Lev Tolstoi și pe protoprezbiterul Ioan Serghiev din Kronștadt. Este însă cunoscut că Sfântul Ioan a refuzat această cinste, tocmai datorită alegerii făcute în același timp.

Acest articol a revenit în actualitate prin faptul că, exact în acea vreme, Sfântul Ioan stigmatizase periodicul *Noul Drum* într-o declarație a sa, accentuând că nu există decât un singur drum sigur către mântuirea omului, acela al lui Hristos. Orice drum nou nu conduce la mântuire, ci la pierzanie. Editorii periodicului au vrut să prezinte declarația Sfântului Ioan și acuzația sa ca pe o neînțelegere din partea acestuia. S-au străduit să arate marea lor deschidere în ceea ce privește temele religioase și, într-adevăr, această descriere a Sfântului pe care am

înfățișat-o mai sus și care provine de la oameni dezinteresați este foarte impresionantă și convinge prin imparțialitatea ei mai mult decât dacă ar fi fost publicată într-un periodic bisericesc. Tânărul discipol al lui Tolstoi își încheie impresiile de la întâlnirea cu Sfântul Ioan prin următoarele:

“Împreună cu toți ceilalți, mi s-a părut că mi-am găsit și eu sufletul. Această întâlnire a fost pentru mine exact dovada pe care o ceream despre Dumnezeu și creștinism, dovadă pe care o căutasem cu atâta agonie. Această dovadă avea aceeași putere, expresivitate și putere creatoare ca argumentele lui Tolstoi. Acolo se afla duhul și puterea meșteșugului minții. Aici găsești duhul înrăuririi ce izvorăște din trăirea curată. Părintele Ioan a dovedit că Biserica poate, mai mult decât orice altceva, să-l reînnoiască pe om. A venit un slujitor al Bisericii, în care sălășluia adevărul lui Dumnezeu, și Preaînțeleptul Duh cel de viață dătător al lui Hristos a vorbit oamenilor.”

Iată o altă descriere. Întâmplarea a avut loc în Vologda și este povestită de către o femeie foarte evlavioasă, care era surdă:

“Pe 8 iunie, la debarcader a început de la 4 după-amiaza să se strângă lumea. La ora 8, întreg debarcaderul, cheiurile, balcoanele din apropiere, bărcile, vapoarele, toate erau pline. Peste tot nu vedeai decât capete de oameni. În cele din urmă, la ora 9, a sosit părintele Ioan și s-a îndreptat direct către vaporul ce era pregătit de plecare. Îndată ce l-au văzut, mulțimile care-l așteptau, miile de oameni, au început să strige rugător:

- Părinte, roagă-te pentru noi păcătoșii!

Acesta și-a scos potcapul și s-a întors către o biserică aflată în apropiere, rugându-se. Apoi i-a binecuvântat pe oameni cu semnul crucii în cele patru direcții și le-a făcut plecăciune. Toți au răspuns cu plecăciune și s-au închinat; mulți plâneau... Scena era cu adevărat minunată...

Când vaporul a ridicat ancora și toate în jur s-au liniștit, am mers lângă Părintele Ioan. Am îngenuncheat înaintea lui și am izbucnit în lacrimi de bucurie. M-a mângâiat pe cap și a zâmbit. De fericire nici nu puteam să vorbesc. Singurul lucru pe care am putut să-l articulez a fost:

- Părinte, mă tem ca nu cumva de atâta bucurie să-mi iasă sufletul!

Părintele a zâmbit și și-a pus din nou mâinile pe capul meu..."

În celălalt capăt al Rusiei acum, în sud...

"Întreaga gară, peronul, sala de așteptare, toate se umpluseră de lume... Exact la ora 10 fără 7 minute, seara, s-a auzit semnalul că așteptatul tren se apropia. O tăcere de moarte stăpâna pretutindeni, toți erau numai ochi și urechi. Inimile băteau cu putere; aceasta însă nu a ținut decât o clipă. Trenul a intrat în gară mugind și scoțând aburi... Mecanicul strigă: «Părintele este în vagonul oficial, în spate!»

Marea de oameni, care până atunci fusese liniștită, a început să se agite. Vagonul s-a umplut îndată de lume. De peste tot se auzeau glasuri:

«- Părintele nostru iubit, binecuvântează-ne!»

Ca răspuns la aceste rugăminți, din lăuntru wagonului s-a auzit o voce plină de bunătate:

«- Dumnezeu să vă binecuvânteze pe toți, prietenii mei! Lăsați-mă acum să plec».

În cele din urmă părintele Ioan s-a sprijinit în mâini și s-a ridicat cu greutate, a coborât pe peron și i-a salutat pe toți cei adunați acolo.

«- Bun găsit, prietenii mei! Bun găsit, părinți și maici! Bun găsit, frați și surori! Bun găsit, copiii!»

Mulțimea, asemenea unui șuvoi de apă, a năvălit către bunul preot, i-a împins pe cei ce-l ocroteau și l-a ridicat pe mâini ca și cum ar fi fost o coajă de nucă. Glasuri, strigăte, suspine de bucurie, toate erau amestecate. Mâinile părintelui Ioan s-au pierdut sub sărutări și s-au udat de lacrimi. Miile de oameni îi sărutau hainele. Din toate părțile se auzeau voci:

«- Părinte, ești al nostru, ești iubitul nostru, roagă-te pentru noi!»

Toți credeau că în acea noapte părintele va pleca direct spre biserică și va începe Liturghia. Liturghia însă era rânduită să se facă dimineața. Toți cei care veniseră de departe trebuiau să găsească cum să petreacă noaptea.

Am pășit în curtea bisericii după miezul nopții. Aici am întâlnit o scenă cu adevărat minunată și am auzit ceva ce ne-a mângâiat mult. De jur împrejurul bisericii, locul era plin de oameni care dormeau. Din când în când se auzea, ici colo, câte un suspin însoțit de aceste cuvinte:

«- Ah, Dumnezeul meu, învrednicește-mă! Doamne, ajută-mă!»

Fără să vrei, erai martor dorințelor și aspirațiilor neamului rus...

La ora 7 dimineața lumea a văzut trăsura apropiindu-se. Venea Părintele.

A mai trecut un minut și toți am văzut și am auzit ceea ce până atunci știau numai din cărți.

«- Bună dimineăta, prietenii mei, părinți, mame, frați, surori și copii. Să aveți toți pace și binecuvântarea lui Dumnezeu!» – s-a auzit vocea sa tinerească, plină de bunătațe, ce nu părea a ieși din pieptul unui om în vârstă de 64 de ani.

Întreaga mulțime de mii de oameni a răspuns cu un singur glas:

«- Cinstite, iubitul nostru părinte, bun venit! Roagă-te pentru noi!»

Părintele Ioan n-a putut pași până la biserică. A fost purtat până acolo de mâinile credincioșilor care, asemenea unor valuri, îl ridicau, îl coborau, iar îl ridicau, îl împingeau; îl înghesuiau, îl trăgeau, mâinile și hainele îi erau apucate încoace și-ncolo. Iar el? Ochii îi erau plini de atâta dragoste, zâmbetul său dulce mărturisea atâta iubire părintească! Cu greu a reușit să intre în Sfântul Altar...

(Trecem peste celelalte și ajungem la sfârșitul slujbei).

Citea... dar acesta nu era citit. Era ca și când ascultam o discuție a sa, față către față, cu Prea Sfânta Născătoare de Dumnezeu. Din felul în care rostea cuvintele și din gesturile sale energice putea oricine înțelege cât de mult se adâncea în ceea ce citea. Întreaga sa ființă era absorbită de această discuție a sufletului său cu Prea Sfânta Născătoare de Dumnezeu...

Utrenia s-a terminat. S-a făcut proscomidia. Părintele Ioan se îmbrăcase în veșmintele preoțești și s-a apropiat de Sfânta Masă. Dar ce să fie aceasta? Nu seamănă cu o vedenie – sfântă, dulce, înfricoșată? În fața Sfintei Mese este îngenuncheat Părintele Ioan. Capul îi este plecat pe mâinile încrucișate. Se roagă. Se roagă vreme îndelungată, dar nu ca noi, păcătoșii. Fața lui capătă o strălucire palidă, ca umbrită de o tainică lumină. Pe chip se distinge lupta sufletului său, ca și când ar suferi de năvălirea asupra-i a

unui lucru înfricoșător, de nestăvilit. Toți câți îl priveam tremuram și ne udam fețele cu lacrimi.

Nu există cuvinte care să înfățișeze ceea ce am văzut. Numai sufletul nostru a simțit-o. Urmăream o rugăciune măreață, puternică, în stare să mute chiar și munții.

A început Sfânta Liturghie... Părintele Ioan era răpit cu totul în rugăciune, slujea cu ochii închiși. Ecfonisele sale, fiecare cuvânt al lui, erau o împreună vorbire cu Dumnezeu, față către față. După vohod, Părintele Ioan s-a întors către credincioși și le-a cerut să se roage toți împreună pentru binecredinciosul Țar, care era bolnav. El însuși a citit o rugăciune, cu voce mișcătoare. Nu mai auziserăm, nici nu mai citiserăm altundeva această rugăciune. Era rodul puterii rugăciunii Părintelui Ioan. Câtă credință în mila lui Dumnezeu! Câtă nădejde neclintită și cât de mare dragoste pentru cei ce pătimeau, pentru cei bolnavi, se aflau în această rugăciune! Nu era un rod al minții, n-a fost scrisă cu stiloul, ci cu sufletul și cu inima...”

Ne aflăm în eparhia Valin, în satul Alexeevka. Îl așteaptă și aici pe Părintele Ioan, lângă biserică, de la 4 dimineța. Printre credincioși se află și mulți schismatici, “rascolnici”... În cele din urmă s-au auzit clopotele bisericii.

“Atunci a apărut pe drum un polițist, urmat de alți trei. Mulțimea oamenilor s-a mișcat, ca străbătută de un fior. De la un capăt la celălalt al mulțimii se auzea:

«- Vine! Vine!»

Apoi s-a întins o tăcere de moarte... Nu se auzea absolut nimic. Au rămas toți nemișcați, tăcuți, temători ca

nu cumva să nu-l poată vedea pe iubitul lor părinte. Cei care erau în față l-au salutat, dar nu se dădeau la o parte ci îl urmăreau alergând. Cu cât Părintele Ioan se apropia mai mult de biserică, cu atât mulțimea ce-l înconjura se mărea. Nimeni nu voia să rămână în urmă. Puteai să vezi cinstiți bătrâni și bătrâne uitându-și neputința vârstei. Se înghesuiau în mulțime, alături de copiii și nepoții lor. Alergau și aceștia alături de ei...

Citirea Paraclisului i-a mișcat adânc pe toți.

O mare impresie a făcut Părintele Ioan în ceasul în care a citit Canonul Sfintei Treimi și rugăciunile care se citesc în fața Ușilor Împărătești. Aceasta nu era o simplă citire. Era trăire, o biruitoare doxologie către Dumnezeu, amestecată cu jeluiri pentru păcătoșenia firii omenești. Cât timp au ținut acestea, sufletele creștinilor erau purtate când în cer, adânc mișcate, când pe pământ – smerindu-se prin recunoașterea propriei păcătoșenii; peste puțin, erau înălțate iar la ceruri, apoi din nou reveneau și izbucneau în lacrimi pentru păcatele lor... aceste schimbări ale credincioșilor ce-l urmăreau pe Părintele Ioan au ținut până la sfârșitul slujbei..."

2. Programul său zilnic

Să ne întoarcem acum în Kronștadt, acolo unde trăia și slujea Părintele Ioan. Cum își petrecea zilele obișnuite?

La ora 3 dimineața se trezea și se pregătea să liturghisească. Petrecea puțin timp pășind prin grădină, rostind lăuntric rugăciunea inimii. În jurul orei 4 pornea către Mitropolie, acolo unde urma să facă utrenia. La poarta casei îl aștepta deja o mulțime de pelerini. Pentru batiușka era cu neputință să vorbească fiecăruia în parte. Toți înțelegeau aceasta și se mărgineau la a-i cere binecuvântare. Se simțeau mângâiați fie și numai cu aceasta. Îi prindeau mâna pentru a i-o săruta, se străduiau

să-i atingă hainele, să-i simtă delicata privire căzând asupra lor.

La Mitropolie îl aștepta o mulțime de cerșetori. Tuturor acestora le dădea milostenie, după o rânduială pe care o hotărâse el. La utrenie, Părintele Ioan citea Canoanele și apoi începea Liturghia. De obicei, biserica era plină iar lumea care se împărțăsea atât de multă încât Liturghia ținea de multe ori până la prânz. În timpul slujbelor soseau multe scrisori și telegrame pe care Părintele le deschidea în fața jertfelnicului și se ruga pentru expeditori.

După sfârșitul Liturghiei, ieșea din biserică înconjurat de o mulțime de credincioși și pornea îndată către Petrograd, pentru a răspunde nenumăratelor rugăminți ale bolnavilor. De acolo se întorcea către miezul nopții. Singurul timp pe care îl avea la dispoziție pentru a se odihni puțin era cel petrecut în tren, între capitală și Oranienbaum – o oră distanță.

Să urmărim acum impresiile personale ale unui preot care a vizitat Kronștadtul cu puțin timp înainte de adormirea Sfântului Ioan.

În camera unde și-a petrecut noaptea se afla o fotografie a Sfântului Ioan cu o însemnare pe care era scris chiar de mâna lui: *Așa să ne socotească pe noi omul, ca pe niște slujitori ai lui Hristos și iconomi ai tainelor lui Dumnezeu* (1 Cor. 4,1). Când a mers la vecernie, a găsit vreo 200 de credincioși. Sfântul Ioan încă nu venise. A intrat în Sfântul Altar, unde a găsit Liturghierul Sfântului. Pe copertă avea icoana lui Hristos și câteva cuvinte scrise de mâna părintelui. A observat spre sfârșitul slujbei că, în afară de grilajul de fier ce se afla lângă amvon, au mai fost aduse și alte bârne de lemn ce se prindeau unele de altele prin încuietori. Era pregătirea pentru Liturghia de a doua zi. Aceasta i-a adus aminte că odată, la Harcov,

credincioșii năvăliseră pe solee, îi împinseseră pe cântăreți de la strană, făcând un zid omenesc compact în fața Ușilor Împărătești. Vohodul mic și vohodul mare se făcuseră în Sfântul Altar, în fața Sfintei Mese.

Seara, pe lângă casa Sfântului se plimbau oamenii grupuri-grupuri. Deodată toți au alergat către direcția de unde a apărut trăsura care-l aducea. Credincioșii au năvălit asupra trăsurii, înconjurând-o din spate și din lateral. Poarta casei s-a deschis și, îndată ce a intrat trăsura, s-a închis la loc.

Același lucru s-a petrecut și dimineață, și la Mitropolie. Poarta bisericii s-a deschis pentru câteva clipe, atât cât să treacă trăsura Sfântului Ioan. Sfântul a intrat în biserică și apoi în Sfântul Altar. Sfântul Ioan a citit numai Canoanele, nu a slujit el însuși utrenia. A pomenit însă toate numele ce trebuiau pomenite și a spovedit. Preotul a ascultat numele celor ce erau pomeniți și a remarcat printre ele și nume foarte rare. Era o zi obișnuită și, de obicei, slujbele nu țineau mult. Mitropolia, în care puteau încăpea mai mult de 5000 de credincioși, era în general plină și slujeau mai mulți preoți împreună. De această dată au slujit șapte preoți. Preotul a observat că Sfântul Ioan obișnuia să privească direct în față pe cei din biserică, mai ales la ecfonise precum: “Luați, mâncați...”. A observat de asemenea că-și umplea chivotul¹⁰ cu părticele proaspete din Sfânta Împărtășanie. Aceasta se făcea în fiecare zi. Acest chivot, aflat într-un săculeț de catifea, era purtat tot timpul asupra sa de către Sfântul; se despărțea de el numai atunci când slujea Sfânta Liturghie. A observat, de asemenea, că-i împărtășea pe credincioși cu părticele mari și că toți preoții au luat parte la potrivirea Sfintelor Daruri.

¹⁰ Este vorba de chivotul în care ducea Sfânta Împărtășanie celor bolnavi (n.tr.)

3. Slujirea dumnezeiască

Să încercăm a vedea cu mai multe detalii chipul în care săvârșea slujbele Sfântul Ioan.

Să începem cu canoanele utreniei. Felul în care le citea era de neuitat, fără termen de comparație. Batiușka nu numai că slujea utrenia în fiecare zi, dar și citea și cânta la strană. Până ce începeau canoanele, obișnuia să se roage într-unul din paraclisele bisericii. Când se apropia timpul pentru canoane, ieșea pășind ușor dar hotărât, pentru a le citi el însuși. La această rânduială Sfântul a renunțat numai în ultimul an al vieții sale (1908), datorită epuizării accentuate.

Diaconul M. Antonov, care l-a slujit pe Sfântul până la moartea sa, povestește:

“Toți își amintesc de batiușka, cu statura sa potrivită dar cu o uriașă putere duhovnicească, stând în mijloc, cu 6 sau 7 cântăreți în jurul său, în poziția lui obișnuită –cu pumnul strâns sub bărbie... Toți își amintesc deosebita, curata sa dicție, care făcea să pară că vorbește atunci când cântă. Îi surprindea pe toți prin schimbările tonului vocii sale. Acum era înțepat, apoi devenea iute și accentuat, după aceea lent, silabic, apoi delicat, muzical...”

Nu citește nici un cuvânt fără să desprindă vreun înțeles dintr-însul. Folosește cuvinte deosebite atunci când se adresează oamenilor, poate pentru a le atrage luarea aminte. Câteodată își însoțește cuvintele cu explicații scurte, dar puternice și expresive. În cele ce citește, pare a fi cu desăvârșire absorbit. Retrăiește bucurios biruințele sfinților asupra vicleanului și a păcatului. Se întristează de căderile și neputințele oamenilor. Retrăiește, mișcat și recunoscător, semnele iubirii lui Dumnezeu către neamul omenesc. Multe din cele ce le citește și le atribuie sieși. Este mișcat în întregime. Se vede din tonul vocii sale, din

gesturi. Când citește despre slava cerească a Preacuratei sau de triumfătoarele biruințe ale sfinților, chipul i se luminează. Apoi o umbră îi brăzdează chipul. Sufletul său imploră mila lui Dumnezeu, în vreme ce retrăiește cu zdobire oarecari căderi păcătoase. Deodată ochii i se umplu de sfântă mânie. Buzele sale citesc cuvintele «satana» sau «diavol». Își schimbă însă iarăși chipul și se bucură până în adâncul sufletului «văzând» duhovnicește biruințele martirilor și ale sfinților împotriva vrăjmașului...”

Un alt pelerin își amintește:

“După cântarea a 6-a, Părintele Ioan zice cu voce tare: «Condac». Citește cu o voce triumfătoare și, îndată ce isprăvește se grăbește spre Sfântul Altar, cade înaintea Sfintei Mese și se roagă. Peste puțin timp, întărit de rugăciune, se reîntoarce la strană...”

Câteodată obișnuiește să cânte și stihirile.

După canoane, Sfântul Ioan citește de obicei singur rugăciunile dimineții și apoi se îmbracă în veșmintele preoțești.”

“Niciodată nu voi uita – povestește alt credincios – cum cânta stihirile. Părintele Ioan se îmbrăcase în veșminte pentru a sluji Sfânta Liturghie. Numai felonul nu și-l pusese încă. Brusc, cu o mișcare iute ce semăna mai mult cu o alergare decât cu un mers obișnuit, a ieșit din Sfântul Altar și a mers la strană, alături de cântăreți. A început să cânte împreună cu ei. Cânta, plin de viață, cu o adâncă credință, conducând el însuși strana. Accentua

anumite cuvinte, rânduia ritmul după înțelesul cântărilor. Cântăreții experimentați prindeau cuvintele, ritmul, măsura, și reușeau să-l urmărească bine. La început cântarea nu părea armonioasă, devenea însă repede melodioasă, puternică, plină de viață, acoperind biserica întreagă și umplând de bucurie sufletele celor ce se aflau în ea. Era mișcător să-i vezi pe cântăreți în acest timp. Semănau cu o sfântă familie creștină din primele veacuri, cu tatăl în frunte, cântând aceste imne biruitoare, sfinte, minunate.”

Ajungem la proscomidie. Părintele Ioan începe cu o liniștită adâncire în sine. Nu poartă încă felonul, pentru a se mișca slobod. Proscomidia o face întotdeauna singur, cu ceilalți clerici alături. Chipul îi este fericit, cu un aer de biruință. Cu câtă atenție, grijă și evlavie pregătește prescura! O ia și o așează cu evlavie, asigurându-se de câteva ori că stă bine pe disc.

“- Priviți! – spune deodată celor ce slujesc împreună cu dânsul. Părinte Pavele, părinte Nicolae... Există orice altceva pe lumea asta care s-ar putea compara cu ceea ce avem noi? Iată! Aici este El, Hristos! Aici, printre noi! Suntem alături de El, precum apostolii...”

Toți în Sfântul Altar sunt cuprinși de evlavie, de teamă sfântă, ca și când ar simți în jurul lor stând îngerii cu aripile desfăcute...

Cu multă atenție și fără nici o grabă scoate părțile și din celelalte prescuri. Sfântul Ioan pomenește “vii și răpoși”. Câteodată citește numele în întregime, împreună cu cel de familie. La proscomidiar sunt aduse și alte coșuri cu prescuri. Sfântul Ioan scoate el însuși părțile și citește de fiecare dată nume din nesfârșitul șir ce-l are scris pe hârtiute sau caiete. Se roagă adâncit în mintea sa. Părțile scot și ceilalți preoți care slujesc împreună cu el;

prescurile sunt foarte multe. Apoi se aude glasul Sfântului Ioan:

“- Tămâia!”

Diaconul aduce cădelnița care întotdeauna are fumul măsurat, cu cărbunii bine aprinși și fără multă tămâie. Referitor la aceasta, Sfântul spunea câteodată diaconului:

“- Această tămâie este icoana sufletelor noastre. Și ele sunt câteodată înecate de fum, reci, nesimțitoare... Doamne, încălzește sufletele noastre așa încât să ardă de dragoste pentru Tine...”

Sfârșind proscomidia, Sfântul rostea rugăciunile convenite cu voce scăzută, rânduind însă ca diaconul să răspundă cu glas înalt.

Acum începe Sfânta Liturghie. Sfântul Ioan slujește ca protos, cel dintâi între preoți. Privindu-l acum cu felon și cu crucea de aur, pare transfigurat.

“- Să ne rugăm, fraților și împreună slujitori – se aude zicând – ca Dumnezeu să ne învrednicească să slujim în chip vrednic și bineplăcut Lui această Sfântă Liturghie mântuitoare de suflet.”

Se deschid Ușile Împărătești. Cu o voce hotărâtă, deslușită, rostește din adâncul sufletului: “Binecuvântată este Împărăția Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor”. Accentuează în chip deosebit cuvintele “binecuvântată” și “vecii vecilor”. Sfântul pare să se adâncească în sine. Rareori deschide ochii. Se găsește deja într-o altă lume. Aceste clipe nu seamănă cu nimic altceva de pe pământ. Nu deschide nici Liturghierul. Rugăciunile le zice pe de rost, de obicei cu voce scăzută. Vrea ca Liturghia să curgă liniștit, fără efortări din partea cântăreților sau a diaconului. În ultimii ani ai vieții sale, acest lucru i-a fost impus și de starea deloc bună a sănătății sale. El însuși rostea ecfonisele deslușit, puternic, “din suflet”, fără însă a forța vocea, și

același lucru voia să-l facă și ceilalți. În timp ce se cânta “Unule Născut, Fiule și Cuvântul lui Dumnezeu...” și mai ales la cuvintele “și răstignindu-Te...”, lua crucea de pe Sfânta Masă, o săruta cu evlavie și o ținea în mâini până ce se termina cântarea. Câteodată se întâmpla și în alte momente să ia crucea și s-o sărute de multe ori. Părea a-L îmbrățișa cu mâinile sale chiar pe Cel răstignit, Îl privea ieșit din sine, Îl atingea cu fruntea sau cu gura, rostind rugăciunile... Apostolul și Evanghelia le asculta cu multă atenție, câteodată clătinându-și capul cu tâlc... Cerea ca citirea lor să se facă în așa fel încât să fie înțelese nu doar de urechile cele trupești, ci și de către cele duhovnicești.

“- Citirea Evangheliei – obișnuia să spună diaconilor - nu se face pentru a umple văzduhul de glasuri tunătoare, ci pentru a mișca sufletele.”

Din acest moment al Sfintei Liturghii și până la vohodul mare, Sfântul Ioan se dăruiește rugăciunii pentru toți oamenii. Pentru cât de mare mulțime se simte răspunzător!

“Doamne, mulți dintre cei ce urmăresc acum Sfânta Liturghie au sufletele pustiite, asemeni unor vase goale, nu știu să se roage. Umple sufletele lor acum, în această zi de mântuire, cu Harul Preasfântului Tău Duh! Ascultă-mi rugăciunea, dăruiește-le cunoașterea Sfântului Duh care se roagă pentru noi cu suspinuri negrăite (Rom. 8, 26).”

Pentru cât de mare mulțime se simte responsabil! Câți ochi se întorc asupra lui cu nădejdea că vor primi ajutor, mângâiere, izbăvire din boli și necazuri... Pe toți aceștia Sfântul Ioan îi poartă în sufletul său; se îngrijește de cele trupești și sufletești, de mântuirea lor. Se vede că se silește să înfățișeze cererile lor Domnului nostru, Care îl ascultă pe credinciosul Său rob. Se vede că se luptă, că cere mila și ajutorul Lui pentru aceștia... În rugăciune se arată câteodată izbucnind, stăruind, cerând. De multe ori

nu se arată numai implorând, ci chiar luptând cu Domnul, apucându-se de marginea hainei Lui cu toată puterea pe care o are ca preot.

Preoții cei împreună slujitori cu el au fost cuprinși de duhul rugăciunii lui, ca și toți cei ce se află în biserică. Ceea ce trăiesc toți nu se poate descrie în cuvinte... și încă n-am ajuns la punctul cel mai înalt.

Începe heruvicul. Părintele Ioan își întinde mâinile către dumnezeiescul Izbăvitor ce se află zugrăvit pe antimis. Acum se adună mai mult în sine însuși. Pe obraji îi curg lacrimi pe care le șterge cu batista. Vohodul Mare, răstignirea Domnului nostru este pregătită cu o "tristețe oficială", precum spune părintele diacon Antonie.

Când se pornește pentru Vohodul Mare, Sfântul Ioan este cu desăvârșire răpit de rugăciune și de contemplarea ultimelor zile pe pământ ale Domnului nostru. Pătrunde în adâncul acestor cugetări sfinte rostind cuvintele de mai jos, în timp ce duce Sfântul Potir:

- *"Și prinzându-l pre el, l-au scos afară din vie și l-au omorât"* (Mat. 21-39).

În general, în acest moment al dumnezeieștii Liturghii Sfântul Ioan folosește multe rugăciuni ale sale, pe care câteodată le zice cu voce tare. La rugăciunea ce se spune în taină după Vohodul Mare, înainte de epicleză, adaugă:

"Învrednicește-ne să aflăm har înaintea Ta, așa încât jertfa noastră să fie bineprimită iar Harul Tău să se sălășluiască întru noi și în aceste Daruri ce sunt puse înainte – și în toți ucenicii și în toți monahii și monahiile... și în toți cei ce mi-au cerut mie nevrednicului să mă rog pentru dânșii, și în tot poporul tău. Pentru că toți suntem zidirea Ta, făptura Ta după chip și după asemănare. Tu i-ai adus iarăși la viață "din apă și din duh". I-ai învrednicit să fie, după har, fiii Tăi. Ai pus în inimile

lor fĂgĂduința Duhului, față de care nimic nu este mai de preț, mai binecuvântat, mai desĂvârșit. Îi hrĂnești cu trupul și sĂngele Fiului TĂu, față de Care nu existĂ nimic mai dulce. Le dai toate cĂte sunt bune dupĂ fire și dupĂ har, fĂrĂ sĂ afli sfĂrșit darurilor Tale. Lipește-ne de Tine pe noi toți care ne-am ĂnstrĂinat prin pĂcat sau prin ĂmpreunĂ lucrarea vrĂjmașului, ca nici unul dintre noi sĂ nu cadĂ pradĂ și sĂ nu se facĂ parte diavolului. Tu mĂntuiește-ne, PĂrinte al ĂndurĂrilor și Dumnezeu oricĂrei mĂngĂieri.”

CĂnd preoții se ĂmbrĂișează unii pe alții Ăn SfĂntul Altar și zic “Hristos Ăn mijlocul nostru”, SfĂntul Ioan adaugĂ: “Viu și lucrĂtor”.

Ăn acest chip umple de teamĂ sfĂntĂ sufletele celor ĂmpreunĂ slujitori cu el.

“- CĂnd l-am auzit, eram gata sĂ cad Ăn fața Sfintei Mese” – Ăși amintește unul dintre ei.

DupĂ citirea Simbolului Crediței, SfĂntul Ioan adĂuga aceastĂ rugĂciune de mai jos:

“ĂntĂrește aceastĂ credință Ăn sufletul meu și Ăn sufletul tuturor creștinilor ortodocși. LumineazĂ-ne pentru a trĂi Ăn chip vrednic de aceastĂ credință și de aceastĂ nĂdejde. Unește Ăn aceastĂ credință pe toți creștinii ce Ăn chip primejdios s-au depĂrtat de la unitatea Sfintei Biserici Sobornicești Ortodoxe, care este trupul TĂu și al cĂrei Cap și MĂntuitor ești Tu. Șterge mĂndria ĂnvĂțătorilor și a ucenicilor lor. AjutĂ-i sĂ ĂnțeleagĂ cu tot sufletul adevĂrul și harul mĂntuitor al Bisericii Tale și grabnic unește-i cu Ea. Unește cu SfĂnta Ta BisericĂ și pe cei ce sunt Ăn neștiințĂ, Ăn rĂtĂcire, ori stĂruie Ăn schismĂ. IzbĂvește-i cu puterea Duhului TĂu de ĂndĂrĂtnicia și Ămpotrivirea față de AdevĂrul TĂu, pentru a nu fi pierduți precum Core, Dan și Aviron, care s-au Ămpotrivit lui Moise și lui Aaron, robii TĂi. AdunĂ Ăn credința aceasta toate neamurile ce locuiesc pe pĂmĂnt pentru ca toți, cu o singurĂ inimĂ și o singurĂ

gură, să Te slăvească pe Tine, singurul Dumnezeu și Stăpân al tuturor. Unește-ne pe toți în această credință cu smerenie, evlavie, blândete, simplitate, despătimire, răbdare, îngăduință, milă, compătimire și bucurie.”

- Sus să avem inimile! se aude ecfonismul, iar Sfântul Ioan adaugă:

“Doamne, înalță Tu însuți pământeștile noastre inimi!”

Adăuga, de asemenea, și cuvintele de mai jos, pe care le spunea în taină:

“Pleacă-Te spre toți cei ce stăm înaintea Ta, Doamne al vieții noastre și îndepărtează din inimile noastre toate patimile cele sufletești și trupești.”

Sfântul Ioan adăuga multe altele la rugăciunile de taină, precum și la canonul pentru Sfânta Împărtășanie. Astfel, la rugăciunea “Cu vrednicie și cu dreptate este pe Tine a Te lăuda...”, adăuga: “pentru că ne-ai adus la viață din neființă”, iar în continuarea rugăciunii zicea: “la o viață mai înaltă, cu suflet nemuritor”. La cuvintele “și căzând noi iarăși ne-ai ridicat”, Sfântul Ioan, în duhul rugăciunii, adăuga: “și ne ridici de 100 de ori în zi, atunci când cădem și ne pocăim”. După cuvintele “și ne-ai suit la cer și ne-ai dăruit Împărăția Ta ce va să fie”, completa: “Încă și prin împărtășirea sfințelilor și de viață făcătoarelor Tale Taine ne ridici pe noi la cer. Pentru că acolo unde ești Tu este cerul și cerurile cerurilor. Și, de vreme ce Te-ai dăruit pe Tine Însuși credincioșilor, le-ai dăruit împreună cu Cinstul Trup și Cinstul Tău Sânge și Împărăția cerurilor, Împărăția ce va să fie.”

La următoarea rugăciune de taină – “Cu aceste fericite puteri...”, la cuvintele “... mai vârtos Însuși pe Sine s-a dat pentru viața lumii...” Sfântul Ioan adăuga: iar, mai presus de orice, și pentru viața mea a păcătosului, așa

încât să mă izbăvesc de păcat și să dobândesc viață veșnică.”

Când repeta cuvintele pe care Domnul le-a spus la Cina cea de Taină, Sfântul se găsea într-o stare de mare înflăcărare duhovnicească. “Cum poate omul să ascundă aceasta?” - spune și, adresându-se credincioșilor, zice cu voce tare:

“- Luați, mâncați...”

Apoi atinge de câteva ori Sfântul Potir și rostește puternic, expresiv:

“- ... care pentru VOI și pentru mulți se varsă...”

Acum pe toți împreună și pe fiecare în parte îi cuprinde o teamă sfântă. Sfântul Ioan pare a sădi în fiecare suflet încredințarea că “pentru TINE s-a vărsat dumnezeiescul sânge! TU L-ai respins și L-ai uitat pe Dumnezeu pentru păcatele tale; pentru toți cei ce se află aici a suferit Hristos; TU cu ce Îi răsplătești?”

“- Ale Tale dintru ale Tale...”

Sfântul Ioan stă înaintea Părintelui ceresc în toată măreția de nedescris a chemării preoțești și îi aduce mântuitoarea jertfă a Fiului Său, Singurul vrednic să izbăvească lumea și să câștige pentru credincioși iertarea păcatelor și binecuvântarea, iar pentru cei care deja au plecat dintre noi “întru nădejdea învierii” – viață veșnică împreună cu Sfinții.

“- ...de toate și pentru toate. ”

Cuvintele acestea îi bucură pe toți credincioșii. Cât de adânc le simt!

Sfântul Ioan atinge Antimisul cu buzele. Aude deja foșnetul dumnezeiescului Har care se apropie; îl așteaptă, îl cheamă... cea mai însemnată clipă a dumnezeieștii Liturghii este aproape: izbânda, biruința! În această atmosferă biruitoare, Sfântul se transfigurează din nou. Pe slujitorii cei împreună cu el îi cuprinde teama, dar simt că

se reînnoiesc. Lângă Sfântul Ioan, se împărtășesc și ei de cerurile cerurilor...

“- ...Doamne, trimite Duhul Tău cel Sfânt peste noi și peste Darurile acestea ce sunt puse înainte...” – începe Sfântul cu voce solemnă, hotărâtă, biruitoare, dar și liniștită. Glasul acum devine mai puternic, apoi începe să tremure – așteaptă sfințirea cinstitelor Daruri. În continuare, în vocea sa se distinge un ton de biruință, de siguranță... acum ochii îi sunt deschiși. Ce văd oare? Aceasta nu pot s-o afle cei ce slujesc împreună cu dânsul. Îl ascultă numai pe Sfântul cu teamă, cutremurați și palizi...

Taina mântuirii lumii a fost săvârșită. Pe Sfânta Masă se află Trupul și Sângele Domnului nostru Iisus Hristos. Episcopul Serafim, care l-a cunoscut bine pe batiușka, spunea curând după adormirea Sfântului:

“- Erau zile în care în aceste clipe părintele Ioan devenea ca o umbră nemișcată, ca mort. Chipul său, încet-încet devenea palid, lipsit de viață. Când venea clipa să zică vreun ecfonis părea că se întoarce dintr-o dată la viață, în vreme ce lacrimi mari curgeau pe obrajii deja umezi. În acele clipe cei ce slujeau împreună cu el se umpleau de frică și de teamă sfântă.”

Sfântul Ioan se împărtășește – primește viață din Izvorul Vieții, se umple în întregime. În aceste momente grăiește către sine:

“- Domnul Însuși se află înlăuntrul meu și mă curăță, mă binecuvântează, mă îndumnezeiește, lucrează minuni.”

Precum spunea el însuși, nu putea să adauge nimic mai mult de atât.

Puterea ce pierise înlăuntrul său îi revine. Nu mai găsești nici o urmă de oboseală sau sfârșeală. Eventualele semne ale necazurilor ce le purta pe chip dispăreau când

intra în biserică. Acum este plin de bucurie asemenea unui prunc. Fără să-și dea seama, își lovește mâinile.

“Rugăciunea este nesfârșitul, binefăcătorul tărâm al minții” – spunea.

Niciodată n-ar fi putut să simtă atâta putere ca în acele clipe. Inima îi bate cu putere pentru harul pe care îl are în ea. Duhovnicească bucurie, pace, liniște – toți cei din jurul său le pot vedea din fericirea zugrăvită pe chipul său, în întreaga sa ființă. Luminează întreg, strălucește.

4. Spovedania în comun

Una dintre lucrările deosebite ale Sfântului Ioan a fost și spovedania în comun, pe care a săvârșit-o cu aprobarea autorităților bisericești. Era cu neputință a asculta spovedania fiecăruia dintre miile de credincioși care alergau aproape de el. Descrierile vremii ne dezvăluie numai un chip palid al acestei mari minuni. Mii de oameni se pocăiau și renășteau prin puterea rugăciunii și dragostea părintească a Sfântului Ioan. Să urmărim o asemenea cutremurătoare descriere, precum a însemnat-o unul dintre cei care au trăit-o.

Înainte de a începe spovedania, Sfântul s-a întors către cei ce se pocăiau și a spus:

“- Frații mei păcătoși, ați venit în această biserică pentru a aduce Domnului nostru Iisus Hristos, Mântuitorului nostru, pocăință pentru păcatele voastre, ca apoi să vă împărtășiți. V-ați pregătit cu sânguință spre a fi părtași unei atât de mari taine? Știți că voi da răspuns în fața tronului Celui Preaînalt dacă vă împărtășiți nepregătiți? Știți că nu vă spovediți mie, ci Însuși Domnului Care stă aici de față în chip nevăzut și ale Cărui Cinstit Trup și Sânge se află chiar acum pe Sfânta Masă?”

După această pregătire a credincioșilor, Sfântul începe să citească el însuși în numele lor rugăciunile

pentru spovedanie. Îi privește drept în ochi. Vocea lui este blândă, lină, câteodată silabică; când și când înalță mâna peste capetele celor ce se spovedesc, ca și cum l-ar arăta pe fiecare separat Preamilostivului Judecător.

“- O, Dumnezeuule, Mântuitorul nostru, iartă-i pe robii Tăi aceștia!” – strigă cu voce tare.

Glasul său devine când mai puternic, când coboară, trecând deodată de la rugăciuni mișcătoare la aspre cuvinte prorocști. Poți socoti că Sfântul Îl vede în fața sa pe Dreptul Judecător. Când citește rugăciunile începe, ici-colo, să tălmăcească cuvintele, străduindu-se să așeze în conștiințele oamenilor fiecare înțeles al rugăciunii, nelăsând să-i scape nimic.

“- Ah, Dumnezeul meu! își amintește o femeie ce luase parte la o asemenea pregătire pentru spovedanie. Cum se umplea sufletul de teamă văzându-l pe bunul păstor care în acel moment luase asupra-și sarcina mijlocitorului, a împăciuitorului, pentru a smulge mila lui Dumnezeu pentru noi păcătoșii!”

După ce-i pregătise pe credincioși în acest chip, Sfântul Ioan încheie cu glas înalt:

“- Pocăiți-vă!”

Acum începe ceva neobișnuit și de necrezut: se spovedesc păcate ascunse cu voce tare, tânguitoare. Unii, în special femeile, se străduiesc chiar să strige cât de tare pot pentru a fi auzite de batiușka, să se roage pentru ele.

“- Pocăiți-vă! Pocăiți-vă! Pocăiți-vă! Domnul vă ascultă!” – strigă Sfântul Ioan.

La auzul glasului său, iau naștere un zgomot și o tulburare de nedescris. Este ceva general, uriaș, reciproc, al tuturor împreună. Vocile credincioșilor nu se mai disting. Oamenii nu pot să se deosebească de mulțime. Nimeni nu caută la cel de lângă el, fiecare cugetă numai la sine însuși...

În tot acest timp, Sfântul Ioan stă aplecat peste analog și se roagă. Se roagă și suspină, se tânguiește atât de mult încât lacrimile îi curg șiroaie pe față. Fiecare se vede numai pe sine însuși, nu observă pe nimeni altul, și astfel își mărturisește păcatele ascunse fără teamă. Batiuška îi vede pe toți.

Deodată, dintr-un colț, se aude glasul unui demonizat. Începe să cânte ceva deșăntat. Apoi se liniștește, ia parte împreună cu toți ceilalți la spovedania în comun. Batiuška continuă să se roage...

“- Tu, din colț de jos, trebuie să te pocăiești încă!” – strigă deodată, pe neașteptate, Sfântul Ioan, arătând cu degetul către partea de apus a bisericii. Din locul pe care l-a arătat a venit ca răspuns o tânguire plină de zdrobire, de o neobișnuită căldură.

Câteodată Sfântul se retrage în Sfântul Altar și se roagă acolo, plecându-se în fața Sfintei Mese și lipindu-și capul de ea. Cât timp a trecut? Un sfert de ceas. Batiuška iese din nou. De pe chipul său curge sudoare. Din mulțime se mai aud încă glasuri care cer rugăciune, se mai aud tânguirii de pocăință. Încet-încet însă biserica se liniștește. Sfântul Ioan își întinde epitrahilul către credincioși și citește rugăciunea pentru iertare. Câteodată acoperă cu epitrahilul capetele celor ce se află lângă el, apoi binecuvântează cu el pe credincioși...

Spovedania s-a sfârșit. Din toate părțile se mai aud încă – mai liniștite însă – suspine, bocete, tânguirii, asemenea unui fulger după trecerea furtunii curățitoare.

5. Mărturie cerească

În lucrarea Sfântului Ioan – *Despre Dumnezeu, Lume și Suflul omului*, sunt arătate următoarele:

“Este vrednică de însemnare vedenia care s-a descoperit unui mirean în biserica Sfântului Andrei celui

Întâi-chemat. L-a văzut pe Mântuitorul nostru întinzându-și Sfintele Sale mâini și îmbrățișând pe toți credincioșii ce luau parte la spovedania în comun, la rugăciunea de iertare pe care le-o citea. Mulțumesc Domnului pentru această vedenie, pentru darul Său, căci a făcut cunoscut cât de bineplăcută îi este spovedania în comun, că aceasta se face după dumnezeiasca Sa voie.”

Într-o altă ediție se află o referire mai lungă la această vedenie. Am luat de acolo fragmentul de mai jos:

“Întâmplarea aceasta a avut loc într-una din zilele de vineri ale Postului Mare din 1903, când batiușka obișnuia să facă spovedaniile în comun. N-aveam de gând să mă pregătesc pentru a mă împărtăși și n-am mers la biserică. După ce mi-am hrănit bebelușul, am ieșit afară să-l întâlnesc pe soțul meu. Ieșind din casă m-am îndreptat spre magazinul nostru; deodată, fără să înțeleg cum, am schimbat drumul și m-am îndreptat spre Mitropolie. Am intrat și am fost surprinsă că astăzi a ținut atât de mult spovedania... la intrarea în curtea bisericii am observat tineri și tinere care stăteau necuviincios și luau în râs glasurile celor ce se pocăiau în biserică. Am trecut pe lângă ei stânjenită, căci s-au întors și m-au privit țintă. Intrând, am rămas pe pragul care era puțin mai înalt și de acolo mi-era mai ușor să-l văd pe batiușka la amvon. Era tocmai clipa în care cerea pocăință, îndreptat mai mult către partea stângă – arătând limpede că se adresa cuiva de acolo... Apoi a privit icoana Mântuitorului nostru, s-a rugat puțin în taină... Mai târziu a privit iarăși către mulțime, făcând aceeași chemare la pocăință și s-a întors iarăși către partea stângă. Am îndrăznit să cuget: de ce ține atât de mult spovedania astăzi? Batiușka s-a întors iarăși către icoana Mântuitorului nostru și părea că se roagă cu multă căldură, ștergându-și ochii cu batista. Deodată... în fața Ușilor Împărătești închise, aproape de credincioși și

ceva mai sus de podea, am văzut limpede în realitate pe Mântuitorul nostru... Nu există cuvinte să înfățișez bunătatea Preacuratului Său chip, strălucirea ochilor Săi. Era desculț, purta o haină albă și îi binecuvânta pe credincioși cu mâinile ridicate. Mi-am întors ochii privind în toate direcțiile și tremurând de frică, dar vedenia continua...

În clipa aceea batiușka a intrat în Sfântul Altar și a deschis Ușile Împărătești. Numai atunci când Părintele a ieșit afară pentru a citi rugăciunea de iertare, Hristos S-a înălțat și a dispărut...

Tremuram toată, neputând să cred cele ce le văzusem...

În acest timp, credincioșii, după rugăciunea de iertare, se grăbeau spre ieșire. Am văzut cunoscuți de-ai mei, i-am oprit și i-am întrebat dacă nu cumva au văzut ceva. Nici unul dintre ei nu văzuse nimic. Am ieșit afară singură și m-am dus la magazinul soțului meu. El și-a dat seama îndată că nu eram bine și a vrut să mă țină puțin acolo pentru a mă odihni, dar n-am putut să rămân mult... Gândindu-se că aceasta ar putea să mă ajute, m-a scos la o plimbare în aer liber. N-am putut însă să mă liniștesc și nici n-am vrut să-i spun nimic pentru că mă temeam, neavând încredere în mine însămi... Toată ziua am fost în această stare. Mai târziu a venit o mătușă de-a mea care fusese să se pregătească pentru a se împărtăși. Am întrebat-o de ce a ținut atât de mult spovedania astăzi și mi-a răspuns că o asemenea spovedanie nu mai fusese niciodată, nici nu va mai fi vreodată...

În cealaltă zi am alergat, după Sfânta Liturghie, la Cămin. Știam că numai acolo l-aș putea întâlni pe batiușka, la care țineam din tot sufletul. Am ajuns în ceasul în care ședeau toți împreună cu batiușka și serveau ceai. I-au spus: «A venit Olga. Dați-i binecuvântare să

șadă pentru ceai». Părintele nici nu a ridicat capul pentru a mă vedea. A pus puțin ceai, vădit fără chef, și mi l-a dat fără să mă privească. Pe mine m-a cuprins frica, nu știam ce să gândesc. Am început să mă îndoiesc și mai mult de mine însămi... Batiușka s-a pregătit de plecare, a apucat mânerul ușii și numai atunci s-a întors și mi-a spus:

«- Olga, ai ceva ce trebuie să-mi spui?»

A venit lângă mine, mi-a pus mâna pe umăr și mi-a zis:

«- Bine, spune-mi tot ceea ce vroiai să-mi spui».

I-am povestit totul în amănunțime... M-a pus să-i repet de două ori și apoi mi-a zis:

«- Vinerea viitoare să mergi și să stai în același loc».

A sosit și ziua de vineri. Am mers la Mitropolie și m-am așezat în același loc, pe prag. Batiușka vorbea de la amvon. Spunea ca prin păcatele noastre Îl răstignim din nou pe Hristos... Când batiușka a început să se roage, ca și data trecută, am privit stăruitor înainte. Precum în vinerea dinainte, am văzut în fața Ușilor Împărătești pe Hristos viu, răstignit pe cruce. M-am pierdut. Nu puteam să înțeleg de ce Domnul nostru acum se află pe cruce și nu ne binecuvântează, ca data trecută...

În ziua următoare am alergat din nou după Liturghie la Cămin pentru a-l întâlni pe părintele Ioan. Îndată m-a întrebat cu voce tare, în fața tuturor:

«- Deci, ce-ai văzut?»

Am spus că de această dată l-am văzut pe Hristos pe cruce iar batiușka a strigat cu voce puternică:

«- Asta înseamnă că L-ai văzut într-adevăr pe Hristos».

Mai târziu, batiușka mi-a spus că Domnul i-a arătat în felul acesta că Îi este bineplăcută spovedania în comun, mai ales că în acea vreme se gândea să oprească acest fel de spovedanie, deoarece din pricina înghesuiei oamenilor

aveau loc accidente. Maica Domnului însă i s-a arătat și i-a spus:

«- Ioane, continuă spovedaniile».

Și batiuşka a continuat, de această dată cu Ușile Împărătești deschise.”

Se aduna nespuse de multă lume la aceste spovedanii în comun. Era nevoie să se facă o pregătire specială pentru acestea. Biserica mitropolitană era împărțită cu grilaje înalte prin fața scârilor ce duceau la amvon. Era de asemenea despărțit centrul bisericii de cele două străni, pentru ca oamenii să nu se îmbulzească. Spovedania începea la 8 dimineața, dar lumea se aduna acolo de la 5 pentru a apuca un loc bun. În fața amvonului așezau un analog, ca și când s-ar fi pregătit pentru predică. Temperatura urca foarte mult. Pentru a curăța cumva atmosfera, câțiva paznici aduceau înăuntru ligheane cu zăpadă și le așezau în strănile cântăreților, făceau bulgări și-i aruncau prin mulțime. Zăpada se topea pe loc, sub ochii tuturor.

6. Predica

Portretul Sfântului Ioan nu ar fi întregit dacă n-am vorbi și despre predicile sale.

La sfârșitul Liturghiei, în timp ce se cânta “Fie numele Domnului binecuvântat...” sau după rugăciunea amvonului, Sfântul Ioan își lua mica sa Evanghelie, mergea de obicei la amvon și citea de acolo câteva versete. Apoi le tâlcuia în cuvinte simple și limpezi, îndemnând pe toți credincioșii să trăiască în chip virtuos. Aproape toate predicile Sfântului Ioan au fost publicate. Nu sunt pregătite în chip deosebit. În aceste predici Îl simți pe Dumnezeu vorbind El Însuși. Sfântul Ioan completa numai cu anumite lămuriri, pentru ca acest cuvânt al lui Dumnezeu să ajungă mai aproape de credincioși, să fie

mai lesne de înțeles. Citind aceste predici se dobândește mare folos, dar mai mare era câștigul care venea din ascultarea acestora, pline fiind de puterea cuvântului viu al Sfântului Ioan ce vorbea de la amvon. Era un cuvânt care cu adevărat ardea, ajutând întoarcerii grabnice a oamenilor pe calea mântuirii, străbătând și cele mai împietrite inimi ale credincioșilor. Dinaintea sa prejudecățile dispăreau, dușmăniile erau spulberate, orice îndoială era alungată. Sfântul Ioan explica înțelesul simplității evanghelice și el însuși era întruparea cea mai vădită a acestor cuvinte care astfel se transfigurau și dobândeau o putere făcătoare de minuni.

Mitropolitul Meletie își amintește de o vizită pe care a făcut-o Sfântului Ioan în Postul Mare din anul 1901, și ne vorbește de predica pe care a ținut-o Sfântul despre Judecata de Apoi:

“Predica aceasta îmi va rămâne neuitată. Era atât de convingătoare, te făcea să înțelegi atât de bine ceea ce se spunea! După ce a descris Judecata de Apoi, Sfântul s-a adresat deodată credincioșilor, zicând:

«- Acum înțelegeți cum este. Întocmai așa se va petrece!»”

Toți înțeleseseră foarte bine. Ce glas! Ce cuvinte profetice! Îmi este cu neputință să le uit.

Felul acesta direct, spontan, izvorât direct din inimă, în care predica Sfântul, făcea mare impresie. De multe ori cei ce ascultau erau cutremurați și, cu toate acestea, se apropiau mai mult de vorbitor. Însuși mitropolitul Antonie ne-a vorbit de o vizită a sa la Sfântul Ioan în mai 1899, luând parte la Liturghia pe care Sfântul a slujit-o în ziua praznicului Sfinților Constantin și Elena.

La utrenie, Sfântul a citit canonul, precum obișnuia. Mitropolitul spune:

“Citea atât de cald, de evlavios, ca și când ar fi vorbit el însuși din adâncul sufletului. Rostea cu siguranță cuvintele pe care le citea. O dată sau de două ori s-a oprit, ca și când s-ar fi cufundat în cugetare pentru o clipă, apoi a exclamat:

«- Așa este! Chiar așa este!»”

7. Puterea făcătoare de minuni

Deseori în biserică se vădea și puterea Sfântului Ioan de a face minuni, mai ales în timpul în care demonizații se apropiau de Sfântul Potir. Povestește un locuitor al Kronștadtului:

“Demonizații ce erau aduși la Sfântul Ioan în biserica mitropolitană dădeau naștere unei atmosfere îngrozitoare, înfricoșătoare. În timpul predicii Sfântului, în vreme ce se cânta Heruvicul și, în special în Postul Mare, când se cânta «Acum Puterile cerești...», bolta bisericii se umplea de strigăte nearticulate, neomenești, jeluiri, lătrături... Unii dintre demonizați cădeau la pământ și tremurau, se loveau... Odată, în timp ce Sfântul îi împărtășea pe credincioși, stăteam împreună cu mama mea aproape de strana cântăreților. De acolo am văzut câțiva oameni ce duceau spre el, aproape pe sus, o femeie. La fiecare pas, aceasta se împotriva, proptindu-se în picioare. Înfățișarea îi era oribilă. Baticul îi căzuse de pe cap și părul îi era despletit. Își mișca mâinile într-o parte și-n alta și zicea continuu:

«- O s-o scui! O s-o scui!»

Îndată ce-au adus-o lângă Sfântul Potir, Sfântul le-a spus să o lase singură, să nu o mai țină. Oamenii au lăsat-o cu teamă. Sfântul i-a spus să-și facă cruce. Ea a ascultat și de această dată a făcut-o dreaptă. Batiușka a întrebat-o cum o cheamă, apoi a împărtășit-o și femeia s-a îndepărtat

de Sfântul Potir liniștită, făcându-și neconținut cruce și zicând:

«- Slavă Ție, Dumnezeu! Slavă Ție, Dumnezeu!...»”

Dimensiunile puterii făcătoare de minuni a Sfântului Ioan se vedeau mai ales în afara bisericii, în diferitele chipuri ale legăturilor zilnice pe care el le avea cu oamenii. Înălțimea strălucirii lui depline în Biserică rămâne însă necunoscută credincioșilor, pentru că multe minuni aveau loc departe, drept răspuns la scrisorile pe care le primea, la telegramele și cererile pentru rugăciune din toate colțurile imensei Rusii. Despre toate acestea de multe ori nu lua nimeni cunoștință.

O mărturie deosebită a fost înregistrată la Harbin de fericita sa soție. A fost scrisă așa cum a auzit-o pentru a fi inclusă împreună cu altele într-o ediție locală, dedicată Sfântului Ioan, așa cum a auzit-o povestită de un tânăr pe nume Guliaev.

“Aceasta s-a petrecut – începea cu lacrimi Guliaev – în 1903 într-un loc mic, Emba, în eparhia Sir-Daria. Eram tânăr și lucram la căile ferate în Tașkent, confecționând pompe pentru apă. În acea perioadă începuse o înfricoșătoare epidemie de tifos. M-am îmbolnăvit și eu și m-au dus într-un complex pentru boli epidemice dincolo de râu, la doi kilometri depărtare de Emba. Starea mea însă, precum mi se spunea, era lipsită de nădejde. Febra urcase la 42 de grade. Eram aproape continuu lipsit de simțire și slăbisem atât de mult încât nu-mi puteam mișca nici mâna. Precum mi-au spus surorile, deliram și cântam continuu cântări bisericești, căci în familia mea toți suntem oameni credincioși. Am fost crescut și hrănit cu muzica bisericească, neplăcându-mi alt fel de muzică. Tatăl meu era un țăran simplu; avusesem însă și strămoși preoți.

Îmi amintesc că la un moment dat mi-am revenit și am avut sentimentul că mor. Nu puteam să-mi mișc mâinile, nu puteam să-mi fac cruce. Plângând deznădăjduit, am început să cânt cât de bine puteam «Împărate Ceresc...». Deodată, la mijlocul distanței dintre patul meu și ușă, a apărut un preot ce părea învăluit în ceață, îmbrăcat în veșminte de aur. S-a apropiat de mine și atunci am văzut foarte clar un chip trandafiriu cu părul aproape blond și ochi albaștri, nespus de adânci și plini de bunătate.

Preotul s-a plecat asupra mea și a spus:

«- Nu există motiv să plângi. Să ne rugăm.»

Și acolo, în fața mea, a început să citească Paraclisul Maicii Domnului. Vocea nu-i era nici puternică, nici înceată, dar era plină de dragoste părintească și de bunăvoință. Era adunat în sine. Priveam chipul său plin de bunătate și-i cercetam ca un copil desenele de pe veșmântul său. Ascultându-i glasul, mi-am dat seama că cel ce venise să mă viziteze era Părintele Ioan de Kronștadt. După ce a intrat la mine, am putut să-mi ridic și eu mâna și să-mi fac cruce. La sfârșit m-a binecuvântat și eu m-am apucat de mâna lui. Era caldă și foarte moale. Îmi amintesc de mâna lui ca și când ar fi acum. Părintele Ioan mi-a spus că mă voi face bine, dar că nu trebuie să uit niciodată a mă ruga și a-L slăvi pe Dumnezeu. Și batiușka a plecat spre ușă precum a venit, ca înconjurat de un nor alb.

Din acel ceas am început să mă simt mai bine. Nimeni nu putea pricepe de unde această schimbare. Când m-a vizitat tatăl meu, i-am spus de minunea pe care am văzut-o și i l-am descris pe preot. Tatăl meu îl cunoștea personal pe batiușka și a fost surprins când s-a încredințat cât de bine l-am descris, în vreme ce eu nu-l văzusem niciodată. I-am spus chiar și de alunița greu de observat pe

care o avea aproape de ochi, de tonul vocii sale, de modelele de pe veșmântul său, fără să fac nici cea mai mică greșală. Însă explicația apariției batiușkăi mi-a dat-o tatăl meu. Atunci când eu mă aflam în starea cea mai rea, tata trimisese o telegramă părintelui Ioan de Kronștadt și-i ceruse să se roage pentru mine, iar Părintele făcuse un paraclis pentru vindecarea mea chiar în timpul în care mi s-a arătat.”

Mijlocul prin care s-a dobândit aici ajutorul Sfântului a fost o telegramă. Dar Sfântul Ioan nu avea nevoie de mijloacele tehnice pentru a comunica cu oamenii. Părintele arhimandrit Rafail, întâistătătorul mănăstirii din Zadonsk, eparhia Voronej, se făcuse monah cu binecuvântarea Sfântului Ioan. S-a învrednicit de moarte mucenicească, ucis de bolșevici în 1922, în ziua Sfințelor Paști, în vârstă de 78 de ani. Părintele Rafail mărturisește că, după ce a fost hirotonit preot, Sfântul l-a chemat de patru ori la Kronștadt. Îi apărea în vis și-l chema să se roage împreună cu el. Părintele Rafail mergea la Kronștadt și rămânea laolaltă o săptămână. Mângâierea duhovnicească pe care o primea în aceste zile slujind împreună cu Sfântul Ioan era așa de mare, precum spunea mai târziu, încât nu știa dacă se află *în trup sau în afară de trup*. Într-o discuție pe care a avut-o odată cu el, Sfântul i-a descoperit că îi era cunoscut când și cine îi rostea numele și că această legătură duhovnicească va rămâne vie și după adormirea sa – așa îl rugase pe Dumnezeu.

Aici se află încă o descriere din multele ce mărturisesc intervențiile sale minunate, cu desăvârșire dincolo de hotarele fenomenelor firești:

“Sora consulului rus din orașul Kiahta (la granița cu China) suferea de multă vreme de o boală grea, pentru care nu păreau a exista nădejdi de vindecare. Suferința îi era atât de mare încât se gândea chiar să se sinucidă. Sub

influența unor asemenea cugete înfricoșătoare a avut un vis. Se afla pe marginea unui abis întunecat, îngrozitor. Vroia să se îndepărteze de acolo, dar o putere înfricoșătoare o împingea, trăgându-o spre haos, de unde nu mai exista nădejde să scape; o aștepta moartea. A cuprins-o groaza, sudoarea i-a acoperit fața, inima îi bătea cu putere și pământul îi tremura sub picioare. A simțit că începe să alunece spre marginea acestui haos fără fund, ce era cuprins în întregime de întuneric și în adâncurile căruia clocotea însuși iadul. În cele din urmă i-a fugit pământul de sub picioare și trupul ei atârna în gol, gata să fie înghițit de moartea ce-și deschisese uriașele fălci... Nu se vedea de nicăieri scăpare. Ultimul gând care i-a trecut prin minte a fost acela la Hristos Cel răstignit. Exact în acea clipă a apărut în fața ei, ca într-un nor, un preot. Pe fruntea sa avea pecetea blândeții și a milei...

«- În numele Mântuitorului Hristos îți este dăruită viața» - a spus.

Și îndată a apucat-o cu o mână puternică și sigură și a așezat-o din nou pe pământ. Apoi i-a arătat un drum, necunoscut până atunci, pentru a scăpa de haos, și s-a despărțit de ea cu aceste cuvinte:

«- Mergi să-I mulțumești lui Dumnezeu pentru mântuirea ce ți-a dăruit-o.»

Trezindu-se, bolnava a povestit tatălui ei și tuturor rudelor minunata vedenie. L-a descris în amănunt pe preotul ce-l văzuse în vis, al cărui chip i se întipărise adânc în mintea sa. Nimeni n-a putut să-i dea vreun răspuns despre cine ar fi preotul. A trecut o vreme de la această vedenie. Toți câți o auziseră, uitaseră de ea. Bolnava însăși se gândea din ce în ce mai puțin la asta, cu toate că-n sufletul ei avea convingerea că această vedenie profetică avea pentru ea un înțeles deosebit. Odată, cu totul neașteptat, i-a picat în mână o fotografie a Sfântului Ioan

de Kronștadt. Deși auzise multe despre el, căci toată Rusia vorbea despre Sfântul din Kronștadt, nu avea nici cea mai vagă idee despre înfățișarea sa exterioară. Închipuiți-vă uimirea ei și a celor apropiați când sub chipul Sfântului Ioan l-a recunoscut pe acel preot ce o izbăvise, în vis, de primejdii. A luat legătura cu el îndată prin telefon pentru a-i cere să se roage și să mijlocească în fața tronului Împăratului împăraților. Părintele Ioan s-a sârguit să-i împlinească dorința, făcând îndată un Paraclis pentru sănătatea ei și înștiințându-o despre aceasta.

De atunci, boala incurabilă ce-o amenința pe femeie cu o moarte inevitabilă a început să cedeze. În scurt timp bolnava s-a făcut cu desăvârșire bine. Era atât de recunoscătoare Sfântului încât, îndată ce s-a însănătoșit, n-a ezitat să facă împreună cu fratele ei o călătorie lungă, grea și obositoare. Au venit din Kiahta la Kronștadt pentru a-i mulțumi personal bunului preot care cu rugăciunile lui o făcuse bine.”

Minunile nu erau ceva neobișnuit în viața Sfântului Ioan. Trăia dintr-o minune în alta. Întreaga sa ființă era o minune. Se găsea într-o neîncetată mișcare, avea o continuă activitate ce nu-l lăsa să se odihnească, să doarmă, aproape deloc. Și toate acestea fără curmare, până ce a ajuns la o vârstă foarte înaintată. Dacă se are în vedere și faptul că era un om cu o sănătate deosebit de sensibilă, atunci întreaga sa activitate nu poate fi atribuită decât unei perpetue minuni. Ar trebui să adăugăm și legăturile sale vii cu oamenii. Harisma sa profetică era continuă, neobosită, oamenii o trăiau ca izvorând firesc din darul său de-a face minuni. Era o neîncetată depășire a legilor firii. Era foarte greu să se distingă în ce anume se arăta mai mult darul său de a face minuni. În uimitorul, netăgăduitul, puternicul și cutremurătorul dar al vindecărilor, sau în contemplarea duhovnicească, unde era

mai greu de pătruns și de dibuit cu ochii cei trupești? Sau se afla în adâncă și hotărâta înrâurire a sa asupra sufletului omenesc, asupra sufletului fiecărui om din marea mulțime ce-l înconjura oriunde mergea? Un cuvânt, o mișcare, un ajutor material – care de multe ori ascundea sub el și alt mesaj tainic, venit direct din cer, pregătit până la cel mai mic detaliu –, tot ceea ce făcea Sfântul era pecetluit de harul dumnezeiesc. Trăia și se purta cu oamenii precum toți ceilalți. Niciodată, în nici un chip, nu se deosebea de ceilalți. Păstra cu toți o legătură caldă. Vedea însă lucrurile diferit de ceea ce puteau să vadă toți ceilalți. Vedea toate lucrurile pământești cu ochi duhovnicești... vedea cele trecute și cele viitoare, citea în inimile oamenilor ca într-o carte deschisă, descoperind și cugetele cele mai tainice... vedea încă și puterile demonice, *duhurile răutății răspândite în văzduhuri* (Efeseni 6, 12). Câteodată le-a descoperit pe acestea oamenilor săi mai apropiați... Spre exemplu, vedea demoni care însoțeau, la înmormântare, trupurile păcătoșilor ce muriseră fără pocăință, către ultimul lor locaș...

Descrierile minunilor pe care le-a făcut Sfântul Ioan sunt nesfârșite. Voi arăta numai câteva dintre ele, cele pe care le-a însemnat pururi pomenita mea soție la Harbin, din interviuri pe care le-a luat unor martori oculari ai acestor minuni. În aceste minuni îl vom vedea pe Sfântul dintr-un alt unghi, acela al activității sale în afara spațiului bisericii. Astfel vom avea o icoană întregită a personalității sale pe care până acum am văzut-o fie de departe, fie din lăuntrul bisericii.

“Cea dintâi amintire a mea despre Părintele Ioan de Kronstadt – spune K. H. mișcată – este din ziua în care au botezat-o pe sora mea cea mică. Eram atunci în vârstă de numai 4 ani și 5 luni. Îmi amintesc că după botez, părintele Ioan ședea în salon, servindu-i pe toți cu ceai. Pe

noi, copiii, ne îmbrățișa și ne dădea fiecăruia diferite nume: uneia îi zicea «cordeluța», alteia «lumișța». Fratelui meu mai mic părintele Ioan îi zicea «mielușel», poate pentru că avea părul închis. Mai târziu mama mi-a spus că atunci când i-a cerut părintelui Ioan să o boteze pe sora mea cea mică, el i-a răspuns că nu mai făcea botezuri ca preot, dar a primit să fie naș. În acea vreme avea mulți fini de botez. În cele din urmă a acceptat să facă o excepție pentru mama mea, căreia îi botezase toți copiii, și a botezat-o și pe sora cea mică.

A doua amintire despre părintele Ioan o am dintr-o vizită a sa făcută la noi acasă, când eram de 6 ani. Părintele Ioan ședea în salon și ne-a chemat lângă el. Mama mea, trecând la un moment dat pe acolo, i-a spus:

«- Batiușka, nu merită s-o iubești. E leneșă, nu se roagă lui Dumnezeu.»

Părintele Ioan m-a întrebat:

«- Cu adevărat ești leneșă?»

«- Desigur, i-am răspuns.»

«- Și ce rugăciuni știi?»

Eu i-am spus ce rugăciuni știu și batiușka mi-a zis:

«- Nu e nevoie de atât de multe. Să spui numai una – *Tatăl nostru*, dar să nu te grăbești.»

Eu m-am bucurat că nu m-am arătat cu totul leneșă în ochii lui.

Puțin timp mai târziu am fost martoră a unei minuni pe care batiușka a făcut-o în casa noastră. La noi a fost adus un copil bolnav, rudă de-a noastră, din Petrograd. Piciorul său era în atele. Batiușka a slujit un Paraclis la noi în casă, apoi i-a scos atelele și a dat indicații să i se lege piciorul numai cu pansamentele. În aceeași seară copilul era cu desăvârșire bine și se juca împreună cu noi. Când l-am întrebat pe batiușka ce problemă avusese copilul, el a răspuns:

«- Când tatăl va înceta să mai bea atât de mult, atunci și copilul se va face bine.»

Aceasta era adevărat: tatăl copilului era bețiv.

Vă voi povesti acum și o a doua minune pe care a făcut-o în casa noastră. Într-o seară, batiușka slujea Paraclisul în salonul nostru. Camera era luminată de o candelă ce ardea în fața icoanei Maicii Domnului, de trei lumânări așezate într-un vas cu apă pentru aghiasmă și de o lampă cu abajur. Întotdeauna eram în față când batiușka făcea paraclise în casa noastră, dar de această dată Paraclisul îmi va rămâne neuitat pentru toată viața. Cânta cu o căldură deosebită și zicea plin de încredere:

«- Împărăteasa cerurilor, te implorăm și tu ne vei ajuta!»

Nu exista nici o îndoială că toate urmau să se plinească așa precum cerea batiușka. În acea seară făcuse Paraclisul la cererea unor studenți – prieteni ai fratelui meu celui mare. Unul dintre ei părea necăjit și stătea lângă ușă. Nimeni dintre noi nu cunoștea pricina tristeții lui. Isprăvind Paraclisul, batiușka a trecut pe lângă el pentru a merge în camera din față, l-a binecuvântat și, fără să-și dea nimeni seama, i-a pus în palmă niște bani. Când batiușka a plecat, studentul a spus, profund mișcat, că părintele îi dăduse exact câți bani avea nevoie pentru a-și plăti taxele școlare. Dacă n-ar fi primit acest ajutor ar fi trebuit să întrerupă facultatea, însă nu vorbise nimănui despre această problemă a sa!

Voi vorbi acum de o a treia întâmplare, petrecută, de această dată, nu la noi în casă – dar pe care am văzut-o cu ochii mei. Împreună cu sora mea, mergeam deseori la Cămin și ne jucam cu copiii celor ce lucrau acolo, mama însă nu ne lăsa să intrăm în camera vizitatorilor. Odată au venit două doamne din Siberia sau din Urali, nu-mi aduc

aminte bine. Amândouă erau foarte bogate. Aveau un fel de fabrici acolo, nu-mi amintesc exact ce.

Întâlnindu-ne prin curte și la intrare, doamnelor le-a plăcut mult de mine și de sora mea și ne-au luat împreună cu ele în cameră. În curând a sunat clopoțelul care anunța sosirea părintelui Ioan. Doamnele i-au cerut lui batiușka să le slujească un Paraclis și el a acceptat. Apoi una dintre doamne i-a dat un pachetel cu bani, dar batiușka nu l-a primit.

«- Luați-i înapoi, i-a zis. Veți avea dumneavoastră nevoie de ei.»

Doamna s-a străduit să-l încredințeze că suma aceasta era pentru ea atât de neînsemnată, încât nici nu avea rost să discute despre asta. Batiușka însă a refuzat să ia banii. În aceeași seară a sosit o telegramă în care era anunțată că toate fabricile și casa deveniseră cenușă în urma unui incendiu, astfel încât acei bani erau de neapărată trebuință pentru drumul de întoarcere al celor două doamne...”

Să ne mărginim la a înfățișa încă o singură istorisire de acest fel, pe care ne-a povestit-o domnul A. M.:

“Tatăl meu avea ca prieteni în regimentul său pe cei doi frați Eropkin: pe Nicolae, care era aghiotant la Curte, și pe Ipolit, care era general în garda de corp a țarului. Odată fratele mai mare, Nicolae, ne-a vizitat și brusc a fost cuprins de o boală urâtă, despre care nici acum nu-mi pot explica ce a fost. Starea sa era atât de gravă, încât doctorul pe care l-am chemat n-a îngăduit să fie transportat acasă la el, ci a dat indicații ca bolnavul să rămână la noi acasă întins și nemișcat. Am pregătit pentru el o cameră deosebită și am chemat pe cei mai cunoscuți și mai buni doctori. Starea sa însă, precum spuneau doctorii, era foarte gravă.

După câteva zile, doctorul Botkin a înștiințat-o pe mama mea că în două-trei zile ofițerul urma să moară, iar moartea îi va fi urâtă și dureroasă. A mai spus că ar fi fost bine să chemăm câțiva bărbați ca infirmieri, care să-i fie alături și să-l ajute. Într-adevăr, spasmele bolnavului deveneau din de în ce mai rele. Atunci tatăl meu a chemat câțiva militari din garda de corp, așezându-i în bucătărie.

Mama i-a cerut tatei să-l cheme pe părintele Ioan pentru a-l împărtăși pe bolnav. Aceasta l-a necăjit pe tata deoarece știa că Eropkin nu numai că era necredincios dar îi și ironiza pe cei credincioși. Se temea că bolnavul nu va arăta respectul cuvenit lui batiușka. Mama însă avea metodele ei:

«- Părintele Ioan trebuie să fie înștiințat despre toate și apoi să facă precum socotește.»

Părintele Ioan a venit în ziua următoare. Fără a întreba nimic, i-a spus tatălui meu:

«- Condu-mă la bolnav. Cât despre cei ce stau în bucătărie, trimite-i cu pace la casele lor.»

Purtarea lui ne-a uimit. Nu puteam să înțelegem cum de știe despre militarii pe care îi chemase tatăl meu. Părintele Ioan a mers în camera bolnavului și, intrând, a zis:

«- Bună seara, generale!»

«- Bună seara, batiușka! a răspuns liniștit și cu respect bolnavul.»

«- Ești grav bolnav. Te-au examinat cu atenție?»

«- Desigur. Prin bunăvoința Alteței Sale am fost consultat de cei mai buni doctori. Nu mi s-a refuzat nimic.»

«- Firește! N-ai luat însă cel mai bun medicament, Sfintele Taine. Ai vrea să te împărtășești?»

Bolnavul a răspuns că nu se mai împărtășise de mai bine de 25 de ani și-l socotea un lucru greu pentru sine.

«- Bineînțeles! Acesta este, deci, un bun prilej să te spovedești și să te împărtășești, a spus batiușka.»

«- Prea bine, a răspuns ofițerul de cavalerie.»

Batiușka a șezut lângă patul bolnavului. Discuția lor despre Dumnezeu a fost de neuitat, înflăcărată, puternică. Am ieșit toți din cameră și i-am lăsat singuri.

După o jumătate de oră s-a deschis ușa camerei și s-a auzit vocea puternică a părintelui strigându-ne:

«- Veniți toți să vă bucurați acum cu cel bolnav. S-a învrednicit să-L primească pe Domnul.»

Am intrat toți în cameră. Chipul ofițerului era de nerecunoscut: strălucea în întregime și era liniștit.

Mama l-a invitat pe Părintele Ioan să treacă în salon și să servească un ceai. Părintele a primit și a făgăduit și că va mânca ceva.

«- Tu generale, culcă-te acum cuminte și liniștit ca un copil.»

S-a întors cu dragoste părintească spre bolnav, l-a privit cu și mai mare gingășie și a ieșit fără zgomot. S-a îndreptat spre salon.

«- Desigur! Acum va adormi liniștit. Pentru totdeauna» – ne-a spus batiușka.

Dimineața ofițerul de cavalerie murise.”

Vom încheia cu un fragment din amintirile acelei femei care a avut vedenia în biserică. Ne înfățișează o imagine a batiușkăi pe când se afla deja în preajma morții:

“La începutul lui septembrie 1908 m-am îmbolnăvit de holeră. Profesorul Hristovici, după referatul prietenului său, profesorul Sverdlov, m-a trimis la Academia Militară de Medicină unde, în afară de mine, se aflau numai studenți militari bolnavi. Starea mea era foarte urâtă. De aceea, Daria Iacovlevna, care îl cunoștea și ea pe batiușka, a alergat la el în Kronștadt pentru a-i cere să se roage.

Îndată ce-a aflat, batiușka a suspinat:

«- Ah, săraca! săraca!»

Soția sa însă i-a spus:

«- Părinte Ioane, Nicolae va rămâne orfan... Poți să faci ceva. Fă rugăciune!»

Părintele s-a retras în biroul său. Două-trei ceasuri mai târziu a ieșit și fața îi strălucea.

Exact în acel timp mă transportaseră în altă clădire pentru a muri. Infirmiera, care mă îndrăgise, în deznădejdea ei – văzându-mi starea – mi-a făcut o injecție cu o doză mare de camfor și m-a ținut în viață...

...Pe 9 decembrie am mers la Kronștadt, la mormântul soțului meu. După vizita la cimitir, m-am pregătit să merg la Părintele Ioan, să-i mulțumesc pentru vindecare mea. Am trecut mai întâi pe la Elisabeta care mi-a spus:

«- Olenka, trebuie să mergi la batiușka. Te vor lăsa să treci, deși este foarte slăbit; pe 4 ale lunii a slujit ultima Liturghie. Acum se împărtășește și se află într-o stare foarte rea.»

Am cerut de la Vera Perțov să afle și să-mi spună dacă aş putea să-l văd. Când batiușka a aflat, a zis:

«- Dacă vrea să ia binecuvântare, să treacă acum, dacă vrea să-mi spună ceva, să vină la ora 6.»

Astfel a trebuit să înnoptez în Kronștadt, lucru pe care nu mi-l programasem. Când am ajuns acasă la el, la ora 6, m-am oprit în curte. Nu puteam să-mi imaginez o asemenea schimbare... batiușka stătea într-un fotoliu, acoperit cu o mantie. Îi rămăseseră numai pielea și oasele.

«- Sănătate, îngerul meu luminos! Sănătate, bucuria mea! Cât mă bucur că te văd! Îți mulțumesc pentru credințioșia ta. Desigur, ai înviat din morți! Și erai deja cu un picior în groapă! Îți spun că acum nu mai sunt ca înainte, sunt mai rău. Dacă tu îți pierzi credința, a continuat, atunci cine va mai crede?»

Și mi-a cerut stăruitor să-mi păstrez credința. În cameră ardea numai o candeluță în fața icoanei Cuviosului Serafim pe care i-o adusesem de la Mănăstirea Sarov. Batiușka a discutat puțin cu mine. Apoi, văzându-mi lacrimile, a spus:

«- Să nu socotești că atunci când voi pleca toate se vor sfârși. În cer, în fața tronului lui Dumnezeu, mă voi ruga la fel. Și tu va trebui să continui să-mi spui totul. Atunci, când voi fi în fața tronului Celui Preaînalt, voi fi încă și mai aproape de voi. Te voi asculta și-ți voi împlini cererile... Acum trebuie să-I mulțumim Domnului pentru vindecarea ta. Mâine voi sluji ultima mea Liturghie. Numai că sunt foarte neputincios, pentru aceasta să te grăbești. Să nu întârzi!»

Ca pe un ultim gest de bunăvoință, batiușka s-a ridicat și m-a pus să șed puțin în fotoliul său.

Când am spus la cămin că batiușka va sluji în ziua următoare, nimeni nu vroia să mă creadă. Se străduiau să mă convingă că n-am înțeles bine, că aceasta era cu neputință.

În sfârșit, dimineța, chinuți de îndoială, am mers împreună cu mătușa Liza la biserică. Nu ne-am grăbit cine știe ce... Deodată, ajungând în fața casei unde locuia batiușka, am văzut poarta deschisă și de acolo ieșind el însuși cu trăsura, acoperit cu perne... Și atunci am fost nevoiți într-adevăr să alergăm...

Astfel, pe 10 decembrie 1908 batiușka a slujit ultima sa Liturghie. A ținut chiar și predică. În timpul slujbei s-a înțepat cu copia. Mai târziu, în timp ce se găsea pe solee, s-a întors către cei ce erau aproape de el, le-a arătat sângele ce curgea și le-a spus:

«- Uitați, m-am rănit.»

În timp ce mă împărtășea, batiușka a zis:

«- Se împărtășește roaba lui Dumnezeu Olga spre sănătate și mântuire.»

Au fost ultimele cuvinte ce le-am auzit de la batiușka aici pe pământ.”

După cum este cunoscut, Sfântul Ioan a adormit pe 20 decembrie 1908.

8. Recunoașterea sa sobornicească

Exact cu 25 de ani mai înainte, pe 20 decembrie 1883, în periodicalul *Timpuri Noi* se publicase o declarație de recunoștință din partea unui grup de oameni care se vindecaseră cu rugăciunile Sfântului Ioan și cu sfatul său de a trăi în adevărul lui Dumnezeu și a se împărtăși cât de des pot. În ziua următoare, această declarație, semnată de 16 oameni din diferite pături ale societății, a fost citită în Sinod de către episcopul imperial.

Membrii sinodului au fost uimiți de această surprinzătoare și neașteptată declarație. Mitropolitul Isidor și-a exprimat chiar nemulțumirea deoarece aceste declarații au fost publicate în ziare lumești, fără aprobarea cenzurii bisericești...

Astfel, însă, a început răspândirea faimei Sfântului Ioan în toată Rusia.

Dar acest fenomen nu trebuie evaluat cu măsurile obișnuite ale vieții de zi cu zi, și nici nu trebuie să se mire cineva de îndoielile și reticențele pe care le-au arătat membrii sinodului. Chiar și persoane precum Teofan, pustnicul din Vișa, socoteau de datoria lor a-și înălța glasul, protestând și atrăgându-i atenția Sfântului Ioan prin scrisori de dragoste, dar și de povățuire. Teofan l-a atenționat în scrisoarea sa că, luând asupra-și sarcina de-a viețui ascetic în lume, printre ispitele lumești și necazuri, este posibil ca acest lucru să-l conducă la o înfricoșătoare cădere sau să nu aibă nici un rezultat. Întărea aceasta

deoarece, precum scria, nu numai în Rusia – din vremea în care aceasta primise creștinismul – dar nici în Răsărit, nicăieri, nimeni nu îndrăznise să urmeze un asemenea drum fără să fie monah, ci un simplu preot ce trăiește în afara zidurilor și a rânduielilor mănăstirii. Episcopul se temea că această purtare a Părintelui Ioan va stârni inevitabil o mare ispită printre clerici și mireni...

A trecut mult timp până ce episcopul Teofan s-a liniștit și s-a încredințat de Sfântul Ioan. Acum îl numea “Omul lui Dumnezeu, a cărui rugăciune, din marea sa credință, ajunge direct la Dumnezeu”, și ale cărui cugete sunt asemenea “zorilor înmiresmate ale unei dimineți de primăvară”.

Harisma Sfântului Ioan de a săvârși minuni mari nu a scăpat vederii duhovnicești a oamenilor cu viață sfântă. Cuvioasa Parascheva Ivanovna Kovringhina, precum de multe ori spunea însuși Sfântul, l-a îndemnat stăruitor să îndrăznească a săvârși minuni prin rugăciunile sale peste tot, mereu. Și aceasta, ea nu a făcut-o de la sine. Ilarion, iubitul ucenic al Cuviosului Serafim de Sarov, care trăia pustnicește în Mănăstirea Riesminski, o sfătuipe:

“- E timpul să părăsești lumea și să urmezi drumul afierosirii. Mergi la Kronștadt. Acolo a răsărit o nouă stea a Bisericii lui Hristos – părintele Ioan! Mergi și slujește-l. Binecuvântarea mea să fie cu tine!”

9. Elemente autobiografice

Cum era Sfântul Ioan? Până acum l-am văzut din diferite unghiuri, privindu-l din afară. Pentru a se pleca cineva asupra omului lăuntric și a se strădui să surprindă dimensiunile personalității sale, înțelegând evenimentele exterioare cu care viața sa se leagă, nu este un lucru ușor. Nu suntem noi în stare a cerceta un adevărat munte de însemnări și mărturii, deși este necesar acest lucru, dar

presupune o lucrare foarte mare, îndrăzneată și curajoasă. Această lucrare se poate face încet-încet, iar cercetătorii să muncească neobosit ani întregi. Sfântul Ioan este singurul om din lume care a mărturisit despre sine însuși toate cele trebuitoare spre a se face cunoscut pe deplin în cele mai dinăuntru ale sale, iar aceasta până în cea din urmă clipă.

Toți cunosc jurnalul inimii sale, *Viața mea în Hristos*. Este o lucrare fără precedent atât în literatura laică cât și în cea bisericească. Este spovedania lui, în care nu există nimic "personal". O viață cu adevărat "în Hristos". Ce dezvăluie însemnările sale zilnice? Lepădarea de sine, purtarea de bună voie a Crucii lui Hristos, unirea cu El... Nu există nici o urmă de individualism, nici o umbră de compătimire pentru sine însuși sau de îndreptățire de sine. Nu privește niciodată pieziș oamenii, societatea cu toate ale ei, pentru a căuta prin aceasta acceptarea, compătimirea, aprobarea.

Jurnalul său este o spovedanie în înțelesul strict al cuvântului, adică deschiderea deplină, întregă, a sufletului către Dumnezeu, fără să cugete la sine, plină de ură pentru păcat și de dragoste pentru Dumnezeu. În același timp, este o mărturisire de credință unită cu doxologia lui Dumnezeu ce izvorăște din adâncul sufletului. Este o mărturisire smerită a neputinței și a păcătoșeniei sale, îmbrăcată însă în neîncetata luptă împotriva sa însuși, o luptă care s-a sfârșit întotdeauna prin biruință – datorită puterii neclintitei sale credințe în ajutorul lui Dumnezeu.

Astfel, *Viața mea în Hristos* îi ajută pe toți să pătrundă în adâncurile nesfârșite ale experienței sale duhovnicești care preschimbă omeneasca slăbiciune în putere a lui Dumnezeu, devenind în acest fel o propovăduire a mântuirii nu abstractă, ci izvorâtă din experiență. Cum se întâmplă aceasta? Arătându-ne scara

pe care se urcă din adâncurile păcatului către comuniunea cu Dumnezeu, înfățișându-ne întreaga slăbiciune a firii omenești, iar aceasta nu numai într-o lumină continuă a depășirii acestei slăbiciuni, ci și prin binecuvântata simplitate a acestei depășiri perpetue, prin buna mireasmă a sfințeniei ce izvorăște din simplitate în adâncurile sufletului omenesc, de ajuns fiind sufletului să se supună lucrării harului ce este viu în Biserică și să-L urmeze de bunăvoie pe Hristos...

Se poate vedea aici întreaga putere de nedescris a preoției, măreția slujitorului tainelor lui Dumnezeu, care în persoana sa Îl descoperă oamenilor pe Hristos și care ia parte împreună cu El la slujirea Sfintelor Taine, ia parte în fiecare zi la înfricoșata taină a Sfintei Împărtășanii...

“Acesta este un om care îi spune lui Dumnezeu și oamenilor tot ceea ce îi poruncește inima. Glasul său trădează atâta cutremurare, arată oamenilor atâta atenție și bunătate – toate lucruri pe care le simte în inimă. Niciodată nu va lăsa să-i scape de pe buze ceva mai mult decât ceea ce are în suflet. Acesta este chipul celui mai înalt adevăr duhovnicesc care îl duce pe om aproape de Dumnezeu.”

Cuvintele de mai sus amintite de Preasfințitul Antonie au fost rostite de episcopul Mihail Gribanovski. Sunt cuvinte de o mare adâncime. Pentru o mai bună prețuire a lor, le vom completa – arătând că ele nu reprezintă un adevăr obișnuit, formal, ci ceva diferit, ceva mai mult. Într-adevăr, o mărturisește însuși Sfântul Ioan, la măsura în care toate acestea erau vii în inima sa. De fapt, care este lucrul ce-i temeluiește personalitatea? Pentru ce s-a străduit întreaga sa viață? Numai și numai pentru a-și umple inima de prezența lui Hristos, a lui Dumnezeu, așa încât să și petreacă viața numai în Hristos. *Viața în Hristos* – nu ca un țel pe care îl atingi în anumite

clipe, ci ca pe o realitate zilnică la care ajungi prin strădaniile neobosite, prin silire, printr-o luptă continuă. În binecuvântatul jurnal al Sfântului Ioan vom întâlni însă numai urme palide ale acestei mari lupte, cu toate că ea este temelia vieții sale. Încercările și strădaniile lui ce ating hotarele unui adevărat martiriu sunt înfățișate în cuvinte scurte, subînțelese. Suntem nevoiți să le reconstituim în mintea noastră. Sfântul Ioan nici nu-și ascunde luptele, dar nici nu le descoperă. De un singur lucru suntem siguri: nu se odihnește, nu-și curmă strădaniile – a căror mărime abia dacă o putem bănuși. Nu încetează clipă de clipă a lucra simplitatea duhovnicească a “omului lăuntric”, acest bun dumnezeiesc care, alături de curăție, îngăduie inimii omenești să devină locaș al lui Hristos, iar omul ajunge să-L vadă pe Dumnezeu înlăuntrul său, în ceilalți oameni, în natură, pretutindeni și totdeauna.

Putem oare căuta acum urmele acestei binecuvântate taine în ceea ce reprezintă personalitatea Sfântului Ioan? Putem găsi măsuri pentru simțămintele sale față de Dumnezeu și oameni? Nu. Toate măsurile omenești refuză să slujească aici. Sfântul Ioan viețuiește *în duh*, rămânând în același timp neschimbat în înfățișare, cu desăvârșire simplu, obișnuit și liber în purtarea sa față de oameni, în lumescul legăturilor cu ceilalți. Aceasta este tainica, neașteptata împlinire despre care episcopul Teofan Zăvorățul se teme că nu va putea fi atinsă, dar care s-a arătat în lume prin Sfântul Ioan.

Cu un singur lucru pot fi comparate toate, către o singură asemănare înclină firesc și neașteptat: cu cele înfățișate în Evanghelie. Nu este o comparație profanatoare, ci toate se datorează numai și numai personalității unice a Sfântului Ioan.

Aducând Evanghelia lui Hristos în lume, Sfântul Ioan se spovedește pe sine însuși. Simplu, precum vorbește despre toate lucrurile, vorbește și despre sine, discută cu ceilalți despre sine, se descoperă pe sine, le face cunoscut chipul în care el însuși se privește pe sine.

Cui s-a dat oare cunoașterea de sine? De obicei omul se vede pe sine diferit de ceea ce este el în realitate. Prin urmare, fiecare autoportret trebuie tâlcuit, trebuie să fie scoasă o parte din subiectivitatea "scriitorului", aceasta conducând fie la ceva mai bun, fie la ceva mai rău. *Cunoaște-te pe tine însuși*. Sfinții Părinți stăruie în a arăta că a izbândi aceasta este culmea cea mai înaltă la care poate ajunge omul. Covârșește încă și harisma de a vedea îngeri și de a învia morți. Dobândirea acestei împliniri mărturisește că într-adevăr ochii duhovnicești ai celui om s-au deschis.

Exact aceasta este izbânda Sfântului Ioan!

Cum vorbește despre sine Sfântul?

Există un singur fragment autobiografic – unicul. L-a scris el însuși cu un anumit temei și a apărut în 1888 în periodicalul *Seer* (Nordul). Îl prezentăm în întregime:

"Sunt fiul unui slujitor al bisericii din satul Sura, regiunea Pinezk, eparhia Arhanghelsk. Din vârsta prunciei, pe cât pot să-mi amintesc, pe când aveam 4 sau 5 ani, părinții m-au învățat să mă rog și, trăind împreună cu ei în acest cadru al viețuirii aproape de biserică, am devenit un copil credincios. Când eram de 6 ani, tata mi-a cumpărat un abecedar, iar mama a început să mă învețe alfabetul. La citit și la scris însă am întâmpinat mari greutăți și pentru aceasta mă necăjeam mult. Nu puteam să înțeleg diferența dintre cuvânt și scriere. În vremea mea, scrierea și lectura nu erau învățate ca acum. Atunci eram învățați *Az* în loc de *A*, *Buki* în loc de *B* ș.a.m.d., ai fi zis că *Az* era ceva, iar *A* era altceva. Pentru mult timp această

«înțelepciune» m-a amestecat. Învățat fiind de la tata și de la mama să mă rog, din marea tristețe că nu mergeam bine cu învățătura m-am rugat cu multă căldură lui Dumnezeu și l-am cerut să-mi dăruiește pricepere. Îmi amintesc că brusc, ca și când s-ar fi luat un vâl de pe mintea mea, am început să învăț literele. La vârsta de 10 ani, m-au dus la o școală de parohie din Arhanghelsk. Tata primea un salariu foarte mic și viața noastră era grea. Înțelegeam foarte bine necazul părinților mei, și pentru aceasta nepriceperea mea de la școală îmi era un adevărat blestem. Mă interesa foarte puțin importanța pe care urmau să o aibă studiile mele în viitor, mă necăjeam mai mult pentru tata care trebuia să cheltuiască și ultimul bănuț pentru a mă ajuta.

Cu desăvârșire singur în Arhanghelsk, fără părinți, trebuia să mă îngrijesc de toate eu însumi. De la colegii de clasă nu am găsit – dar nici nu am cerut – sprijin sau ajutor. Toți erau mai buni decât mine, eu eram elevul cel mai prost. Am început să mă liniștesc. Atunci am cerut de la Dumnezeu ajutor și înlăuntrul meu s-a petrecut schimbarea. Într-un răstimp scurt am înaintat mult și am scăpat de ultimul loc din clasă. Cu cât trecea timpul, mă descurcam din ce în ce mai bine. La sfârșitul școlii eram printre primii ce au trecut la seminar, pe care l-am terminat în 1851. De acolo m-au trimis cu bursă întregă la Academia din Petrograd.

În vremea seminarului l-am pierdut pe mult iubitul meu tată, iar mama, în vârstă fiind, a rămas fără nici un fel de venit. Astfel, îndată după seminar, am vrut să mă fac diacon sau cântăreț, așa încât să pot să o ajut, dar ea a refuzat stăruitor și astfel am mers la Academie. Slujbele în administrația Academiei erau date studenților în schimbul unui salariu neînsemnat de aproximativ 10 ruble pe lună. Eu am primit cu bucurie propunerea secretarului pentru o asemenea slujbă, așa încât să pot trimite acești bani mamei

mele. După ce am terminat studiile teologice la Academie, în anul 1855, am mers ca preot în Kronștadt, după ce mai întâi m-am căsătorit cu Elisabeta, fiica protoprezbiterului K. N. Nesvițki, care trăiește până astăzi. Nu am și nici nu am avut copii. Din cea dintâi zi în care am luat asupra-mi înalta slujire în Biserică, mi-am rânduit aceasta: să împlinesc îndatoririle de preot și duhovnic în chip cât mai conștiincios, și să iau aminte cu asprime la mine și la viața mea lăuntrică.

Pentru acest lucru am început să citesc înainte de toate Sfânta Scriptură, Vechiul și Noul Testament, agonisind din aceasta tot ceea ce mă putea folosi ca om în general, și ca preot în special. Mai târziu am început să țin un jurnal în care mi-am însemnat războiul cu gândurile și cu patimile, zdrobirea inimii, rugăciunile mele de taină către Dumnezeu și simțămintele de recunoștință că m-a izbăvit din ispite și încercări. În fiecare Duminică și sărbătoare am predicat și am ținut cuvânt în biserică. Aceste predici fie le-am pregătit eu însumi, fie le-am luat din cele ale mitropolitului Grigorie. Unele dintre predicile mele au fost publicate, precum *Despre Sfânta Treime*, *Despre Facerea lumii*, *Fericirile Evangheliei*. În afară de predicile pe care le-am ținut, m-am îngrijit de cei săraci ca și mine, iar în urmă cu aproape 20 de ani, în 1874, m-am gândit să ridic în Kronștadt un *Cămin al dragostei de muncă pentru cei săraci*, pe care Domnul mi-a ajutat să-l termin cinci ani mai târziu. Aceasta este tot.”

Aceasta este tot. Toate cele care se referă la Sfântul Ioan sunt cuprinse aici. Sfântul Ioan nu se deosebește, nu se desparte pe sine de chemarea vieții sale. Se găsește în întregime în ea și pentru aceasta se socotește pe sine

“simplu”, iar în exterior, precum spunea el însuși, a fost o unealtă ascultătoare. A fost lucrarea Domnului de-a folosi această unealtă ici și colo. El însuși nu este nimic mai mult decât un slujitor obișnuit.

Să aruncăm o privire într-un alt text care ne va arăta cum se vede Sfântul Ioan pe sine, mai cu seamă în ipostaza sa ca preot. Este un fragment din predica pe care a ținut-o la prima Sfântă Liturghie în catedrala Sfântului Andrei din Kronștadt, referindu-se la cuvintele Mântuitorului *Paște mieluşei mei...*:

“Aceste cuvinte ale marelui Arhipăstor Hristos sunt familiare fiecăruia dintre noi, prietenii mei. Deseori le auziți la citirea Evangheliei de la privegherile de Duminică. Știți cui au fost spuse. Le voi repeta precum au fost grăite Apostolului Petru. Au fost spuse de trei ori, ca semn al întreprinderii reșezării a lui ca apostol, după întreprinderea sa lepădare de Domnul. Domnul adresează în chip tainic aceste cuvinte și nouă, nevrednicilor păstori ai turmei Sale duhovnicești, atunci când ne cheamă prin mijlocirea episcopului la slujirea păstorească. Aceste cuvinte ale Domnului au atins și urechile inimii mele: *Paște mieluşei mei!* Îmi dă astfel poruncă să vă păstoresc pe voi, oile Sale duhovnicești.

Cunosc cât de înaltă este această slujire și ce răspunderi aduce cu sine. Simt cât de neputincios și de nevrednic sunt să împlinesc după cuviință cea mai înaltă chemare de pe pământ, aceea a preotului. Mă încredințez însă harului și milei lui Dumnezeu Care «pe cele neputincioase le vindecă și pe cele cu lipsă le plinește». Cunosc ce mă poate face mai mult sau mai puțin vrednic în această slujire, ce mă poate face în stare să răspund acestei chemări. Este dragostea pentru Hristos și pentru voi frații mei. Acesta este și cuvântul pe care Domnul, reșezându-l în rândul apostolilor pe ucenicul Său ce se

lepădase de El de trei ori, l-a repetat de asemenea de trei ori: *Mă iubești?*, și după fiecare răspuns de *Te iubesc*, i-a spus: *Paște mielușeii Mei, păstorește oile Mele.*

Dragostea este o mare putere. Îi face pe cei neputincioși puternici, pe cei mici mari, pe cei neînsemnați cinstiți, pe cei străini și necunoscuți îi face iubiți și apropiați. Aceasta este firea curatei, evanghelice iubiri. Fie ca Domnul, Care este plin de dragoste pentru toți, să-mi dăruiască și mie o scânteie din acea dragoste, să mă înflăcăreze în întregime cu puterea Sfântului Său Duh.

Am spus că este foarte înaltă chemarea preotului. În slujba cui ne aflăm? În slujba lui Hristos. El este singurul Arhiepiscop, Cel dintâi și Cel de pe urmă, Care aduce jertfă și Se aduce jertfă pentru toți. Este Alfa și Omega. El ne slujește și Se slujește de noi. Astfel, noi înșine trebuie să cinstim slujirea noastră, dar și voi, frații mei, pentru a voastră mântuire și al vostru folos, trebuie să-i cinstiți pe cei ce poartă această slujire, să arătați compătimire pentru neputințele și lipsurile lor. Pentru că, deși slujirea noastră este înaltă, firea noastră este ca și a voastră, neputincioasă și grabnic plecată spre căderi. Ce muritor poate să cinstească înălțimea și sfințenia slujirii preoțești? Să ne gândim numai la un singur lucru: preotul, atunci când se găsește în lăuntrul bisericii pământești, este ca și când ar sta în fața Tronului lui Dumnezeu; el trebuie să slujească atât de des Taina cea făcătoare de viață și înfricoșată a Sfintei Împărtășanii, trebuie să se roage din partea întregii lumi pentru bunăstarea bisericilor și pentru unitatea tuturor creștinilor, trebuie să aducă jertfa euharistică pentru toți sfinții – strămoși, patriarhi, proroci, apostoli, evangheliști, mucenici, pustnici și pentru toți care au viețuit în chip cuvios, trebuie să se roage pentru vii și pentru cei răposați. Nu trebuie să fie cineva înger pentru a le face pe acestea? Este aceasta o răspundere care se potrivește cu slăbiciunea

noastră, când noi, datorită păcătoșeniei noastre, n-am îndrăzni să ne deschidem gura nici pentru noi înșine, adică să cerem dumnezeiasca dreptate și mila lui Dumnezeu pentru ale noastre păcate? Nu. Aceasta este lucrarea dumnezeiescului har, aparține bunătății nemăsurate a lui Hristos pe care El o are față de noi. El este Mijlocitorul și singurul Care primește mijlocirile.

Dacă am socoti acum slujirea celorlalte Taine, mai ales a Botezului, a Spovedaniei, a Cununii, a Sfântului Maslu? Câtă sfințenie se cere de la preotul ce slujește aceste Taine, cât belșug de dragoste pentru Dumnezeu! Toate rugăciunile care se află în cuprinsul acestor Taine sunt pătrunse de duhul nețărmuritei iubiri a lui Dumnezeu pentru neamul omenesc, de duhul milei, al deplinei înțelegeri, al sfințeniei și al nesticăciunii.

Apoi avem propovăduirea cuvântului lui Dumnezeu, mărturisirea veșnicilor adevăruri ale Evangheliei într-o limbă pe înțelesul tuturor, în duhul iubirii evanghelice. Preotul trebuie să învețe să lumineze, să îndrepteze și să călăuzească pe drumul ce duce spre veșnicie. Cât de înaltă și de grea este această povară! Harul lui Dumnezeu cu siguranță ne va ajuta în toate dacă noi ne vom dovedi vrednici, iar voi vă veți strădui să pășiți ascultând chemarea lui Dumnezeu, să trăiți urmând această înaltă chemare de a fi creștini.

Acesta, frații și surorile mele, este cel dintâi cuvânt pe care vi-l adresez în biserică și prin care facem cunoștință. Primiți-l cu inimă bună și deschisă, primiți-mă și pe mine în dragostea voastră și aduceți-vă aminte de mine în rugăciunile pe care le îndreptați în fiecare zi către Domnul. Voi încheia cu o rugăciune apostolică: *Harul Domnului nostru Iisus Hristos, și dragostea lui Dumnezeu, și împărtășirea Sfântului Duh să fie cu voi cu toți. Amin!*" (2 Cor. 13, 13)."

Douăzeci și cinci de ani mai târziu, în aceeași biserică, Sfântul Ioan era cinstit pentru întreaga sa activitate, dăruindu-i-se o cruce de mare preț. Iată cum a răspuns păstoriților săi de această dată:

“Vă mulțumesc că la neputințele mele răspundeți cu iubire și bunătate. Desigur, sunt plin de neputințe. Îmi cunosc slăbiciunile, dar puterea lui Dumnezeu *întru slăbiciune se desăvârșește*. Se desăvârșește această minunată putere și în mine, și s-a desăvârșit în tot răstimpul slujirii mele preotești de 25 de ani. Îndrăznesc să spun, și adevărat este cuvântul meu, că prin mine se desăvârșește și în mulți credincioși simpli, într-un chip vădit, deslușit. Să fie slăvit Harul Său! Să fie slăvit Domnul nostru Iisus Hristos, Care ne dă har peste har! Vă vorbesc despre această putere a lui Dumnezeu pentru ca și voi să-L slăviți împreună cu mine pe El, pe Mântuitorul Iisus Hristos, al Cărui har și a Cărui milă n-au slăbit până astăzi, nici nu vor slăbi *până în veac!* Această putere liturghisește înlăuntrul meu în fiecare zi, de multe ori în zi, cu harul lui Hristos. Îmi este cu neputință să socotesc nemăsurata mulțime a curselor pe care le întinde stăpânitorul lumii acesteia sau să socotesc năvălirile patimilor! Pe toate acestea le surpă puterea lui Dumnezeu care locuiește înlăuntrul meu, și aceasta se face prin rugăciune, prin spovedania curată și, mai ales, prin puterea Sfintei Împărtășanii. Ce minte îngerească poate să numere tainicele harisme ale lui Dumnezeu din sufletul meu, darurile milei, curăției, iluminării, păcii, dragostei părintești, libertății, bucuriei întru Duhul Sfânt, îndrăzelii, puterii și ajutorului – de care mă bucur în toate zilele slujirii mele preotești! Îmi este cu neputință să socotesc nenumăratele tămăduiri, trupești și sufletești, pe care Domnul le-a lucrat prin mine, prin chemarea Sfântului Său Nume. Slăvit să fie Dumnezeu, Mântuitorul

nostru! El cunoaște că nu în zadar Îl proslăvesc. Doar împreună cu El și în Numele Lui mă proslăvesc și eu. Fără El sunt lipsit de cinste. Numai împreună cu El sunt puternic, fără El sunt slab. Doar împreună cu El îndrăznesc, căci fără El sunt temător. Împreună cu el sunt smerit și blând, departe de El sunt lipsit de liniște. *Măriți pe Domnul împreună cu mine și să înălțăm Numele Lui împreună* (Ps. 33, 3).”

Mult mai târziu, la împlinirea vârstei de 70 de ani (octombrie 1899), Sfântul Ioan își reamintea cuvintele Apostolului că puterea lui Dumnezeu *întru slăbiciune se desăvârșește*. Spunea atunci:

“Cine dintre cei ce m-au cunoscut de copil se gândea că voi trăi până la 70 de ani, o vârstă care, precum spune prorocul, este hotarul cel mai de sus al vieții omului, al acestei peregrinări pământești? Am fost bolnăvicios, neputincios. La vârsta prunciei m-am îmbolnăvit grav de pojar, fiind foarte aproape de moarte. Ca să folosesc o expresie mai exactă, un fir de păr mă despărțea de moarte. Domnul m-a ținut în viață, m-am făcut bine și am început să trăiesc. Când a sosit vremea potrivită pentru școală, nu m-am dus eu ci am fost dus. Literale îmi erau neînțelese, neavând nici pregătirea de acasă. Trebuia să învăț singur. Știam și simțeam că sunt neajutorat și râvneam la succesele colegilor mei. Astfel am alergat spre ajutor la Dumnezeu, Care dă tuturor ceea ce cer, și Domnul a luminat mintea mea cu dumnezeiasca Sa lumină. Citirea și scrisul mi-au devenit înțelese și am început să înaintez, odată cu vârsta, în ceea ce învățam. Câte boli n-am avut de înfruntat în tot acest răstimp!

Am terminat cu o sănătate foarte șubredă cele trei trepte de școlarizare: școala începătoare, școala medie și școala superioară; mi-am dezvoltat în același timp cele trei puteri sufletești: mintea, inima și voința, căci sufletul a

fost plăsmuit după chipul Preasfintei și de Viață făcătoarei Treimi. Academia Teologică, care este cea mai înaltă școală bisericească, a avut o influență hotărâtoare asupra mea. Studiile teologice, filosofice, istorice și multe altele, care acolo se învață într-un chip mai profund și mai serios, mi-au deschis larg contemplarea asupra lumii. Cu darul lui Dumnezeu, am început să aprofundez teologia și să cunosc tot mai mult adâncurile harului lui Dumnezeu Care a creat toate cu înțelepciune, minunat, și a pus în toată creația legi statornice și armonioase. Minte și inima mi-au fost cucerite de planul înțelept și uimitor al mântuirii omului căzut prin Iisus Hristos, Domnul fiind "Cel ce ridică păcatul lumii". Simțământul religios pe care mi-l sădiseră evlavioșii mei părinți a sporit, s-a întărit. Citeam Sfânta Scriptură, Vechiul și Noul Testament, multe din lucrările Sfântului Ioan Hrisostom și ale altor Părinți din vechime, precum și ale Hrisostomului nostru, ale lui Filaret al Moscovei, și ale altor scriitori bisericești. Astfel am simțit că ceva mă trage către chemarea preoțească. Am început așadar să-L rog pe Domnul să-mi dăruiască harul preoției și al păstoririi duhovnicești a turmei sale cuvântătoare. Cugetam la planul minunat și plin de dragoste al lui Dumnezeu pentru mântuirea neamului omenesc, plângând cu lacrimi fierbinți. Ardeam de dorința slujirii pentru mântuirea omului căzut în stricăciune, și Domnul mi-a împlinit acest dor. După ce mi-am terminat studiile, în curând am intrat în rânduiala preoției.

Astfel am împlinit 40 de ani în această chemare, aducând lui Dumnezeu *cereri, rugăciuni, mijlociri, mulțumiri pentru toți oamenii, pentru împărați și pentru toți cei ce sunt în dregătorii* (1 Tim. 2, 1-2). Am slujit aproape zilnic jertfa cea fără de sânge care împacă zidirea cu Făcătorul ei, căci Domnul a dăruit preoților *slujba împăcării* (2 Cor. 5, 18). Astfel mă împac și eu în fiecare

zi cu Dreptul Judecător, pe Care Îl mâinii neîncetat, și îi împac și pe oameni, abătând dreapta Sa mânie ce se pornește împotriva noastră ca urmare a păcatelor. Mă străduiesc să-i îndepărtez pe oameni de căile primejdioase, rele, și să le arăt calea adevărului. Mulțumesc Domnului că prin deasa săvârșire a sfințelor slujbe mi-a dat prilejul și putința de a mă adânci în toate cărțile de slujbă și să aflu întregul conținut bogat și înțelept al textelor. Am înțeles marile și mântuitoarele mărturisiri ale păcătoșilor, dar și mila lui Dumnezeu către cei ce se pocăiesc, adâncul teologiei, dulceața imnelor care-L proslăvesc pe Dumnezeu și minunatele cântări închinare Preasfintei Maici a Domnului, dragostea către Dumnezeu și alte multe izbânzi ale nenumăraților Sfinți.

Mulțumesc Domnului că mi-a dat să mă nasc și să cresc întru Una, Sfântă, Sobornicească și Apostolească Biserică, să fiu mădular al ei și chiar să o slujesc ca preot și, deși nevrednic, să mă învrednicesc a fi mijlocitor pentru ea către Dumnezeu. Nu mă sprijin pe lucrările mele, pe care nici nu le am, ci pe toate câte le-a făcut pentru noi Iisus Hristos, Care m-a izbăvit cu Sângele Său din păcat, din blestem și din moarte; mă sprijin pe rugăciunile Preacuratei Maicii Sale, ale Sfinților Îngeri și ale tuturor Sfinților. Ei Îl roagă pe Domnul pentru mine și El mă va călăuzi către Împărăția Sa cerească.

Iubiții mei frați și împreună slujitori, tuturor celor care păstorim turma lui Hristos, Dumnezeu ne-a încredințat cea mai mare și cea mai înaltă dintre chemările Sale. Ne-am îmbrăcat în harul preoției, am fost întăriți de harul Preasfântului Duh pentru a sluji marile Taine ale lui Dumnezeu în Biserică, nașterea din nou și sfințirea omenirii păcătoase, împăcarea noastră și a oamenilor cu Dumnezeu. Stăm în fața Tronului Său și vorbim cu El față către față, Îl implorăm și-L proslăvim, ne adresăm Lui ca

“slujitori ai lui Hristos și iconomi ai Tainelor lui Dumnezeu” (1 Cor. 4, 1). Câtă credință trebuie să avem, câtă evlavie, câtă curăție a inimii și atenție, câtă nepățimire, încredere în Dumnezeu, dragoste pentru El și pentru aproapele nostru, îndrăzneală, înțelepciune și simplitate, fugă de orice rău, câtă milostivire și compătimire pentru oamenii ce sunt afundați în noroiul păcatului!

Preotul trăiește pe pământ, dar trebuie să viețuiască cerește, îngerește, *să cugete cele de sus, nu cele de pe pământ* (cf. Col. 3, 2), să fie cu desăvârșire dăruit lui Dumnezeu și mântuirii oamenilor. Cum vom izbuti toate acestea, de la cine vom putea primi un atât de bogat har? Dumnezeu ni le-a dat pe toate, orice dar. Trebuie să ne nevoim totdeauna, să fugim de amorțeala prin care vrăjmașul se străduiește totdeauna să ne jefuiască. Trebuie să reaprindem harismele lui Dumnezeu pe care le-am primit prin punerea mâinilor episcopului, căci suntem îmbrăcați în harul preoției, avem privilegiul de a mijloci pentru popor, pentru lumea întreagă, să slujim marile Taine creștine care ne ajută în mântuirea noastră și a aproapelui, ne fac înțelepți, ne întăresc trupește și sufletește. Sfinții au fost oameni ca și noi, au avut de înfruntat aceleași patimi ca și noi, au izbutit însă să se mântuiască și pe ei și să mântuiască și pe mulți, foarte mulți, pe toți câți i-au ascultat. Și noi putem să ne mântuim și să mântuim pe alții dacă suntem râvnitori. *Duhul împreună ajutorează nouă întru slăbiciunile noastre... se roagă pentru noi cu suspinuri negrăite* (Rom. 8, 26).”

Mai târziu, în 1901, la inițiativa episcopului Nazarie de Nijni-Novgorod, Sfântul Ioan s-a întâlnit cu toți preoții orașului. El a spus atunci următoarele:

“Preacinstiți părinți și frați, împreună slujitori cu mine!

Văd că sunteți oameni împodobiți cu plete albe, ceea ce înseamnă că aveți o bogată experiență de viață. Simt că nu am nimic să vă învăț. Pentru că mi-ați cerut însă să vă spun cum se face că am o asemenea înrăurire asupra sufletelor oamenilor, vă voi răspunde.

Mă străduiesc să fiu un păstor sincer nu numai în cuvinte, ci și în fapte, în viață. Pentru aceasta și sunt atent la mine, pentru a fi sincer, așa încât cuvântul să-mi fie după faptele mele. Îmi țin un jurnal în care însemnez toate călcările pe care le fac legii lui Dumnezeu și mă străduiesc a mă îndrepta.

De dimineața în zori și până seara târziu lucrez fără răgaz. Chemarea mea păstorească nu se mărginește numai la Kronstadt. Deseori este nevoie să călătoresc în diferite părți ale Rusiei. În fiecare zi sunt asaltat de cereri. De multe ori îmi este foarte greu și obositor să răspund la toate, nu vreau însă să refuz. Mă străduiesc, mă silesc să-i mulțumesc pe toți cei ce-mi cer.

Oriunde mă aflu, mai ales dacă sunt în Kronstadt, slujesc în fiecare zi cu evlavie, din tot sufletul. Aduc jertfa cea fără de sânge lui Hristos pentru păcatele mele și pentru păcatele tuturor creștinilor ortodocși. Cei ce sunt în biserică văd cu cât devotament și dăruire slujesc, se însuflețesc și ei și se roagă cu căldură.

La fiecare Sfântă Liturghie de Duminică propovăduiesc cuvântul lui Dumnezeu. Viața mea lăuntrică, sufletul meu se descoperă în predici. Dau în vileag fără milă păcatele omenești, răutățile și patimile, descopăr rătăcirile ereticilor și ale schismaticilor.

Slavă lui Dumnezeu, roadele strădaniilor mele păstorești le văd nu numai eu. În Catedrala Sfântului Andrei, care este foarte mare, se adună de multe ori până

la 5000 de oameni. și toată această mulțime îmi ascultă cuvântul ca un singur om. Nu se aude nici cel mai mic zgomot, toți ochii sunt întorși asupra mea. Când plec din biserică, oamenii mă înconjoară cu dragoste, chipurile tuturor strălucesc de bucurie. Toți arată că au o stare bună, binecuvântată, și toate acestea sunt roada rugăciunii și a predicii mele.

Iertați-mă, preacinstiții mei părinți, că vorbesc astfel despre mine. Nu le spun ca pe o laudă de sine, păzească Domnul! Nu, nu sunt eu cel ce fac toate acestea, ci harul lui Dumnezeu care Se odihnește în slujirea mea preoțească.”

O altă discuție asemănătoare a avut loc puțin mai târziu la Sarapol, în 1904, când a fost invitat de episcopul Mihail. Sfântul Ioan a spus atunci:

“Toți știu că m-am născut în regiunea Arhanghelsk și am terminat Academia Teologică în Petrograd. Îndată după terminarea facultății am primit postul pe care îl am și acum în Kronștadt, slujitor în biserica Sfântului Andrei. Kronștadtul este un oraș militar. La fiecare pas întâlnești acolo militari, marinari, hamali. Marinarii, care-și petrec cea mai mare parte a timpului pe mare, pe vapoare, ajungând aici se străduiesc să-și petreacă timpul liber cât mai bine cu putință, să se distreze cât pot de mult. Pentru aceasta și totdeauna se și întâlnesc ici și colo pe drum oameni beți și se aude deseori despre fapte necuviincioase.

Din primele zile ale slujirii mele, inima mi-a fost rănită văzând această viață păcătoasă și urâtă. În chip firesc, nesilit, am luat hotărârea de a mă strădui să-i aduc pe calea cea bună pe acești bețivi care aveau însă o inimă bună. Cel mai mult mă necăjeam când mă întâlneam cu oameni beți pe drumul către casă, după Sfânta Liturghie. Astfel, am început să stau de vorbă cu ei și să-i cert, să-i sfătuiesc, să-i învăț cât mai des puteam. I-am îndemnat să

se lupte împotriva patimii acesteia și să meargă cât mai des cu puțință la biserică, așa încât să-și petreacă măcar dimineața în chip cumpătat. La început desigur că am trecut prin multe întristări și necazuri, dar aceasta nu m-a făcut să mă tem. Dimpotrivă, acestea m-au întărit mai mult și m-au făcut mai puternic și mai hotărât în a duce noi lupte cu vrăjmașul. De data aceasta am purces la luptă împotriva lui, folosindu-mă de obișnuitele daruri ale păstoririi, dar n-am izbutit să fiu un rugător și mijlocitor către Dumnezeu pentru aceasta, și nici nu simțeam în adâncul sufletului meu o aplecare spre aceasta. Domnul a ales să mă așeze pe un alt drum. Iată cum s-au petrecut lucrurile:

În Kronștadt trăia o femeie evlavioasă, cu un suflet minunat, Parascheva Ivanovna Kavringhina, născută în Kostroma. Această femeie se dăruise slujirii celorlalți. Ea a început să mă îndemne tot mai stăruitor să mă rog pentru un bolnav sau altul, încredințându-mă că rugăciunea pe care o voi face va fi de un hotărâtor folos. Eu stăruiam în a nu mă învoi, socotindu-mă nevrednic să devin un mijlocitor «special» între Dumnezeu și oamenii care aveau nevoie de ajutorul Lui. În cele din urmă, însă, îndemnurile și încredințările nestăvilite ale Paraschevei Ivanovna pentru ajutorul lui Dumnezeu m-au înduplecat.

Am început, așadar, cu mare nădejde și credință să cer lui Dumnezeu să-i facă bine pe cei bolnavi și pe cei chinuți trupește și sufletește. Domnul, măcar că sunt nevrednic, a ascultat rugăciunile mele și mi-a răspuns: bolnavii și neputincioșii s-au tămăduit. Aceasta mi-a dat putere, îndrăzneală. Am început, din ce în ce mai des, să mă rog lui Dumnezeu pentru cererile pe care mi le făceau diferiți oameni, iar Domnul m-a ascultat și continuă să mă asculte și să facă lucruri minunate prin rugăciunile noastre în comun. S-au săvârșit multe minuni vădite până astăzi, și

continuă să se săvârșească. Văd în aceasta pronia lui Dumnezeu care mă călăuzește spre a mă ruga pentru toți cei ce caută mila Sa. Acesta este motivul pentru care nu refuz niciodată să mă rog pentru cineva care-mi cere și să călătoresc în întreaga Rusie pentru a-i vizita pe cei bolnavi. Au fost dați în care mi s-a cerut să scot din oameni duhurile necurate, și prin rugăciune duhurile s-au supus și i-au slobozit. Au fost însă și alte situații în care străduințele mele n-au fost încununuate de izbândă și duhurile necurate n-au plecat. Este adevărat că aceste duhuri necurate se prefăceau că erau cele mai puternice, cele mai neclintite... În aceste situații strădaniile mele s-au dovedit zadarnice deoarece nici eu însumi nu eram bine pregătit, nu ținusem post aspru și, precum spune Domnul Însuși, *acest neam de demoni nu iese decât numai cu rugăciune și cu post* sau, poate, nu m-am plecat destulă vreme asupra persoanei cu pricina. Mi-a fost cu neputință să dăruiesc fiecărei persoane în parte mai mult timp, având atât de multe și osebite răspunderi, iar cei care mă așteptau pentru rugăciune și binecuvântare fiind atât de mulți. Toată viața a trebuit să mă aflu în mijlocul lumii, să întâlnesc diferiți oameni din toate clasele și păturile societății. Oriunde mergeam, oamenii îmi ofereau cu dragoste mâncare pe care deseori trebuia să o primesc pentru a nu-i jigni. Astfel, mi-a fost greu să țin un post aspru. În general, în viața mea nu mi-am luat asupra-mi un post deosebit, nu pentru că nu îl socotesc trebuitor, ci pentru că nu mi-au îngăduit să o fac împrejurările viețuirii mele. Deși mănânc și beau cu măsură și trăiesc cu înfrânare, niciodată n-am făcut pe postitorul sau ascetul.

În legătură cu publicitatea ce se face în jurul persoanei mele și felul cum a luat ea naștere, trebuie să explic că, în ce mă privește, nu am făcut nici o strădanie și n-am luat nici o măsură. Toate s-au întâmplat de la sine,

fără mine. Din vremea în care tămăduirile pe care le săvârșea Hristos prin mine au început să se înmulțească, martorii oculari, dar și cei care primiseră ei înșiși harul lui Dumnezeu, n-au voit să pară nemulțumitori înaintea Domnului. Astfel au început să se publice zilnic cele ce se întâmplau. În acest chip, vindecările s-au făcut cunoscute publicului cititor. Așa au început să vină la mine mulțimi din ce în ce mai mari de oameni care însetau după har și după dumnezeiască mângâiere.

Socotesc de prisos să arăt că toate situațiile intervențiilor minunate ale harului n-au fost publicate de mine, ci de cei care le-au primit. Cât despre mine, nu numai că nu mă socotesc în nici o privință mai bun decât alți preoți, ci dimpotrivă, socotesc că sunt cel mai rău, ultimul dintre voi toți și dintre toți preoții Bisericii Ortodoxe Rusești în general, pentru că toate nedesăvârșirile și toate răutățile trăiesc în mine. Dacă bogăția harului lui Dumnezeu ce mi-a fost dată mie s-ar fi dat oricui altcuiva mai vrednic decât mine, atunci acesta ar fi făcut cu mult mai multe decât toate câte fac eu.

Vrăjmașul neamului omenesc a început să mă supună la diferite ispite de la începutul vieții mele preoțești. Înainte de toate, a început să-mi insufle o mare teamă în timp ce săvârșeam Taina Botezului și a Sfintei Liturghii. Mai târziu, mă lupta în minte și mă făcea să fiu șovăitor. Atunci am înțeles că numai cu o continuă și neîncetată trezvie și rugăciune voi putea să mă nevoiesc împotriva acestui preaviclean și neobosit vrăjmaș. Am început să lupt cât puteam pentru a mă cunoaște pe mine, adică sufletul, firea, neputințele și căderile mele.

Pentru a-mi fi necurmată această trezvie, am început din primele zile ale preoției mele să țin un jurnal. Mi-am pus ca și canon în viață să însemnez orice lucru important se întâmplă în viața mea duhovnicească: nevoința lăuntrică

pe care o duc cu mine însumi, amărăciunea pe care o simt când sunt înfrânt în lupta cu stăpânul întunericului, mângâierea biruinței și binecuvântatul ajutor pe care Domnul mi-l dăruiește în ceasul luptei. Păzesc acest canon până în ziua de astăzi. Din când în când, arunc câte o privire în jurnal și mă cercetez pe mine însumi. Astfel, îmi pot da seama limpede dacă înaintez, dacă sporirea mea s-a oprit, sau poate am început să cad. Pentru aceasta și socotesc ținerea acestui jurnal de mare importanță, străduindu-mă să nu las să treacă nici măcar o zi fără să însemnez fie și numai o mică observație despre mine. Prin încercarea de a fi totdeauna treaz și de a mă cunoaște pe mine tot mai mult, mi-am dat seama cât sunt de neputincios fără ajutorul harului lui Dumnezeu, mai ales în lupta cu vrăjmașul. Astfel mă smeresc și mă supun voinței lui Dumnezeu care este binecuvântată și desăvârșită, totdeauna și pretutindeni. În acest chip învăț să mă port cu ceilalți oameni cu dragoste și compătimire, gata fiind a-i ajuta în fiecare clipă.

Pentru a scăpa de tot ceea ce este necurat și viclean înlăuntrul meu și a fi gata întotdeauna să-i vorbesc lui Dumnezeu, mă străduiesc neîncetat să-mi țin inima curată și să alung orice dorință necurăță îndată ce-mi dau seama de ea. Lucru de căpetenie aici este să nu lași gândul păcătos sau dorința să se înscăuneze în suflet și să înlănțuie mintea, inima și întreaga ta ființă, ci să le înfrunți pe toate cu piatra credinței și cu păzirea poruncilor lui Dumnezeu. E mult mai ușor să supui gândul viclean din clipa când apare și să te izbăvești de el îndată, căci mai târziu, când va fi prins rădăcini, este mult mai greu. Lupta lăuntrică neîncetată este la început deosebit de grea, pentru că trebuie înfruntat un vrăjmaș viclean, prefăcut și experimentat – diavolul. Acesta folosește orice mijloc cu putință pentru a-l robi pe om. Dacă este înfrânt într-o

situație, caută îndată alt mijloc mai viclean. Pentru aceasta omul trebuie să aibă o trezvie continuă...”

Aici Sfântul Ioan a fost întrerupt de unul dintre ascultători:

“- Cinstitul nostru batiuška, învață-ne cum să ne purtăm în acele situații în care toate strădaniile omului de a-l respinge pe vrăjmaș, de a-l înfrânge înlăuntrul său, sunt fără rezultat. Pentru că atunci, fără să vrem, ne stăpânește deznădejdea, voința slăbește și ne împuținăm sufletește în lucrarea noastră. Este un bun mijloc de a lupta în aceste situații prin a ne strădui să nu luăm aminte la momelile vrăjmașului, să-l «scuipăm» în vreun fel?”

Sfântul Ioan a răspuns plin de viață:

“- Întocmai așa! Acesta este chipul în care trebuie să lucrezi. Trebuie să chemi fierbinte Numele lui Iisus Hristos cu tainică și adâncă pocăință și să izgonești pe vrăjmașii ascunși. Nu le da nici o atenție, nu te îngriji de ei, orice ți-ar șopti socotește ca un vis vătămător. În ceasul ispitelor puternice nu trebuie niciodată să te cuprindă deznădejdea. Domnul este întotdeauna aproape, gata să te ajute la cea dintâi chemare sinceră a Numelui Său, ocrotindu-te, alungându-i pe nevăzuții vrăjmași. Cheamă-Mă în vremea ispitei, spune prorocul, și Eu te voi izbăvi, și tu Mă vei proslăvi.”

“- Batiuška, îngăduie-mi să-ți mai pun o întrebare: deseori ești strâmtorat foarte mult văzându-l pe cel potrivnic biruind. Cum și în ce chip poate fi înfrânt acest fel de deznădejde din lăuntru tău?”

“- Într-adevăr, când omul vede pe vrăjmașul biruitor, îl stăpânesc gânduri de deznădejde. Deseori am și eu de înfruntat astfel de situații. Și ce este mai rău este că nici calitatea de păstor nu ajută aici – trebuie să recunoaștem. În aceste cazuri, singura mângâiere poate veni din a cugeta că lucrul ce se petrece cu noi este vremelnic, îl îngăduie

pronia dumnezeiască pentru un motiv pe care Singur Dumnezeu îl știe și, mai curând sau mai târziu, cel viclean va fi înfrânt și binele va birui. În aceste situații omul va trebui să se întărească, de asemenea, cu rugăciunea. Nu uita nici măcar pentru o singură clipă că Domnul este milostiv, grabnic ascultător al rugăciunilor noastre, că nu zăbovește a ne împlini cererile și a ne ajuta – atâta vreme cât noi ne lăsăm purtați de sfânta și desăvârșita Sa voie.”

Apoi, îndreptându-se spre ceilalți, Sfântul Ioan și-a continuat cuvântul:

“- Vă spun tuturor, iubiții mei părinți, că rugăciunea trebuie să ne fie însoțitor nedespărțit. Rugăciunea are cel mai mare loc în sufletul meu. Îi mulțumesc și-L proslăvesc pe Dumnezeu și Binefăcătorul meu în tot locul stăpânirii Sale. Fără rugăciune nu pot să trăiesc; rugăciunea, vorbirea cu Dumnezeu, este respirația sufletului meu. De aceea mă străduiesc să slujesc cât mai des, în fiecare zi dacă este cu putință, pentru a mă împărtăși cu cinstitul Trup și Sânge al lui Hristos și a izbuti să-mi împlinesc îndatoririle de păstor pe care le am.

Când fac cereri și mijlociri către Dumnezeu, folosesc rugăciunile obișnuite din cărțile bisericești. Acestea au atâta bogăție, încât orice om poate să soarbă din ele tot ceea ce-i este de trebuință pentru nevoile sale și pentru rugăciunile pe care i le aduce lui Dumnezeu. În aceste cărți, Sfânta Biserică, asemenea unei maici preaiubitoare, a adunat toate câte ne sunt necesare în diferitele ipostaze ale vieții.

Când sunt liber, în afara slujbelor bisericești și a celorlalte activități, citesc Sfânta Scriptură. Vechiul și Noul Testament, și mai ales Evangheliile – cea mai prețioasă și folositoare lectură pentru mântuirea noastră. Când citesc, mă străduiesc să mă adâncesc în fiecare verset, în fiecare idee, în cuvinte și în expresii. Cu cât mai

mare atenție citești textele sfinte, cu atât mai mare bogăție izvorăște din ele, de folos mai ales pentru predici. Nici un predicator n-ar putea să epuizeze vreodată acest adânc al înțelepciunii lui Dumnezeu. Când am de predicat spre exemplu despre Evanghelia zilei, de multe ori nu știu ce idee să aleg mai întâi, pe care să o prefer, atât de ziditoare sunt toate. În ce chip minunat se descoperă sufletul omului în Sfânta Scriptură! Este vădit că nu există nici măcar un singur ascunziș al sufletului care să nu-și găsească răspunsul aici. Dacă însă cercetarea Sfintei Scripturi se face în grabă și superficial, fără adâncire în înțelesurile ei, atunci această bogăție va rămâne neexploată.

Pentru a nu fi cu desăvârșire în afara evenimentelor zilnice, arunc o privire la întâmplare, pentru câteva minute, asupra unor ziare.”

Unul dintre ascultători i-a pus Sfântului Ioan această întrebare:

“- Tu, batiuşka, în desele tale călătorii în toată Rusia, dar și acasă, ai de-a face aproape întotdeauna cu oameni noi. Când se fac greșeli printre cei ce slujesc împreună cu tine și apare neorânduială, arăți ca și când nu te-ar tulbura deloc. Într-o clipă te readuni în rugăciune. Spune-ne, te rugăm, cum izbutești aceasta?”

“- Numai cu obișnuința – a răspuns Sfântul. Cu obișnuința neîncetatei rugăciuni. Când oricare stare a minții devine obișnuință înlăuntrul lui, omul se întoarce ușor la ea. Astfel și eu, din clipa în care m-am obișnuit să mă rog în adâncul meu, cu ușurință mă reaşez din nou în rugăciune.”

“- Spune-ne, batiuşka, a continuat interlocutorul său, ce rugăciuni spui înainte de slujirea Sfintei Liturghii sau când ești prins cu tot felul de îndeletniciri care cer timp și o mare strădanie?”

“- În această situație citesc canonul și rugăciunile pe care Biserica le-a rânduit pentru cei ce se pregătesc să se împărtășească. Dacă se întâmplă să-mi fie cu totul peste putință a citi canonul, fie deoarece nu am timp, fie pentru orice alt motiv, împruținez celelalte rugăciuni, citesc însă oricum rugăciunile dinaintea Sfintei Împărtășanii. Mă călăuzesc în această purtare a mea de cugetul că Domnul Se mulțumește și cere de la noi nu rugăciuni multe, ci o stare atentă de rugăciune, din adâncul sufletului. Pentru aceasta este mai bine să citești mai puține rugăciuni, dar cu atenție și zdrobirea inimii, decât multe și repede, superficial. Eu mă ridic duhovnicește, mă ajut și mă pregătesc mai bine pentru a sluji prin citirea canoanelor Utreniei. Aceste canoane le citesc întotdeauna eu singur. Ce bogăție se află în ele, ce adânc de înțelesuri, ce uimitoare pilde de dragoste fierbinte către Dumnezeu, de răbdare în încercări, în cele mai înfricoșate chinuri! Toate acestea ni se pun înaintea în fiecare zi de către Biserică. Prin citirea canoanelor, sufletul este încet-încet adăpat cu înaltele simțiri și curatele cugetări ale Sfinților pe care Biserica îi proslăvește; el trăiește în climatul Bisericii și se obișnuiește cu viața ei. Aș putea să spun că eu m-am hrănit și am crescut prin citirea acestor canoane, pentru aceasta le și recomand celorlalți. Cel care dorește să sporească duhovnicește, să dea atenție citirii canoanelor Octoihului, Mineielor și ale Triodului...

„Lubiți părinți și frați, mi-am deșertat sufletul înaintea voastră. Am descoperit, într-un fel, chipul sufletului meu, așa încât să puteți vedea cum am izbutit să izbândesc în cele pe care le vedeți. Viața mea este o îndelungată, statornică și neîntreruptă luptă cu mine însumi, luptă pe care o duc sub ocrotirea și cu puterea harului lui Dumnezeu. Oricine dintre voi poate să împlinească aceleași lucruri; ajunge să aibă continuă trezvie pentru a se

război cu «omul cel vechi» și cu duhurile vicleniei, așa încât, cu ajutorul harului lui Dumnezeu, să devină lumină arzând nu *sub obroc*, ci *în sfeșnic*... ”

Vom încheia cu câteva cuvinte luate din jurnalul său:

“Datorită vârstei mele înaintate (am 79 de ani), fiecare zi, fiecare ceas și fiecare minut aparțin în chip deosebit harului lui Dumnezeu. Puterea mea trupească s-a sfârșit, dar duhul îmi este viu și aprins după iubitul meu Mire, Domnul Iisus Hristos. Câte făgăduințe ale harului lui Dumnezeu am primit și nu conținesc a primi! Cred că voi avea parte de aceeași bunăvoință și în cealaltă viață, după moarte. Moartea este naștere întru viața veșnică, este mila lui Dumnezeu și iubirea Lui pentru neamul omenesc. Slavă lui Dumnezeu! Cu harul și cu mila Lui am străbătut 52 de ani din viață ca preot și sunt încă viu, deși bolnav. Pentru anii mulți ai binecuvântatei mele preoții nu sunt în stare să-I mulțumesc Unuia în Treime Dumnezeu. Am slujit cât am putut, cât mi-au îngăduit puterile. M-am străduit să fac ce e mai bun, dar am făcut greșeli, influențat mult de vrăjmașul. Doamne, acoperă păcatele mele cu mila Ta! Cu ce-aș putea să-Ți răsplătesc, Doamne, că mi-ai rânduit a mă naște și a crește în credința ortodoxă și în Biserică, în iubita noastră patrie, Rusia, unde Biserica Ortodoxă s-a temeinicit de veacuri? Cel mai bun lucru pe care pot să-l fac este să-Ți mulțumesc și să Te proslăvesc. Doamne, nu există cuvinte potrivite limbii omenești să mulțumească pentru nemărginitele faceri de bine pe care bunătatea Ta le-a descoperit mie, păcătosului, în toată călătoria vieții mele înaintea feței Tale dumnezeiești! Până astăzi încă, ajungând la cel de-al 79-lea an al vârstei mele, mă ocrotești și mă izbăvești din încercări în fiecare zi. Iar acum încă mai mult, fiindcă vrăjmașii mei caută să mă răpească pentru că sunt robul Tău, măcar că nevrednic.

Doamne, dăruiește-mi harul Tău ca să-Ți pot mulțumi în chip desăvârșit și să dobândesc o viață curată. Ajută-mă să scap de înșelătoarele curse ale păcatului care mă războiește, voind să mă arunce departe de Tine. Dăruiește-mi harul Tău pentru a Te proslăvi cu preaplin de putere în această lume atee!”

10. Batiușka Ioan

Acesta este batiușka Ioan, așa cum se descoperă înaintea noastră și înaintea lumii întregi. S-ar putea spune fără greș că nimeni n-a vorbit și n-a scris despre sine precum a făcut-o el. În aceste mărturisiri, însă, nu există nimic personal care să nu fi fost curățat prin focul pocăinței. În inima curată ca o lacrimă a Sfântului Ioan este zugrăvit numai Hristos. Batiușka, Sfântul Ioan de Kronștadt, a împlinit cuvintele Apostolului Pavel, devenind următor și chip al lui Hristos.

Această “urmare” a lui Hristos nu se exprimă numai în cuvinte, ci și în fapte. Sfântul Ioan rămâne același simplu batiușka în minunile sale, precum se poate vedea din paginile scrise de el. Este cel dintâi printre cei aflați pe aceeași treaptă cu el, întruparea celor mai bune trăsături ale preotului rus de veacuri. Acum, în chipul Sfântului Ioan, aceste trăsături sunt împreunate și iau proporțiile unui fenomen strălucitor, care își păstrează însă specificul său.

De unde a pornit Sfântul Ioan? Un copil de la țară, dintr-o regiune nordică retrasă, fiu al unui paraclisier sărac, care cu mare greutate a izbutit să termine gimnaziul. Și care a fost apogeul său? O înălțime de nebănuit sau, mai simplu, de negândit, care se pierde printre amețitoarele înalțuri ale celui de-al treilea cer. Câtă armonie lăuntrică se ascunde, totodată, în acest urcuș! Fără nici un fel de transformări de basm care să ne stârnească imaginația.

Toate sunt obișnuite. Minunile care l-au urmat de la început închipuiau lucruri comune, ajutând numai la rodirea duhovnicească, lucru pe care l-au izbutit din plin.

Cât de însemnat este drumul urmat de Sfântul Ioan! E cu atât mai deosebit prin legătura sa cu descendența familiei: batiuşka este urmașul unui șir de preoți și oameni ai Bisericii care, de-a lungul a trei secole, au slujit cu toții în singura biserică a satului.

Cât de puternic este sângele de levit ce curge în venele Sfântului Ioan și rămâne până la sfârșit înrădăcinat în acest pământ veșnic feciorelnic, precum va rămâne, cu fiecare pas al călătoriei sale, în chip patriarhal legat de căminul părintesc, chiar dacă acesta este mărginit la persoana smeritei soții a unui paraclisier de la țară către care el își trimitea puținul câștig de slujbaș din timpul studenției. Este cunoscut că, preot fiind și rău îmbolnăvindându-se, iar doctorii recomandându-i să întrerupă postul înainte de Paști, a lăsat hotărârea în seama mamei sale, care n-a dat binecuvântare să fie călcată rânduiala Bisericii.

Sfântul Ioan a evitat cu grijă visele activităților misionare, ca fiind ceva ieșit din comun. A urmat calea de mijloc, bătătorită. S-a căsătorit cu fata unui preot, a luat o "soție cu stare", fiica protoprezbiterului bisericii mitropolitane a Kronștadtului. Închipuți-vă câtă uimire a simțit când a pus prima dată piciorul în mitropolie și a recunoscut biserica pe care cu mulți ani o văzuse în vis și unde se simțea ca acasă. Și a rămas în această biserică toată viața.

11. Păstor al întregii Rusii

Sfântul a rămas "batiuşka". A lărgit activitățile sale de început, le-a pus temeiuri mai solide, dar niciodată nu le-a trădat, nu le-a schimbat. A devenit "al întregii Rusii".

dar a rămas același “batiuška” – apropiat, iubit, aparținând fiecăruia. Cunoscutul editor M. O. Mensikov, un om sensibil dar care se îndepărtase de Biserică, a înțeles aceasta și a scris în periodicalul *Timperi Noi*, sub influența iminentei morți a Sfântului Ioan. Dostoievski, Turgheniev și Ceaikovski muriseră. Aceste morți influențaseră mai degrabă un cerc restrâns, luând în calcul trecutul întregii Rusii. Acum însă nu se întâmplă ceva asemănător. Mintea lui Mensikov zboară la Tolstoi. De acest nume însă nu sunt legate tainicele și evlavioasele simțăminte care îl unesc pe Sfântul Ioan cu fiecare țaran, fiecare păstor, cu fiecare osândit din lagărele Siberiei... Sfântul Ioan era mai aproape decât oricare altul de inima vieții neamului rus, era sufletul ei. Explicând aceasta, Mensikov scrie că numai un sfânt îmbrățișează întreaga închipuire a unui popor, cugetul lui, dragostea lui. La cine se referea? Mitropolitul Filaret murise, stareții Optinei trecuseră și ei în cealaltă viață, episcopul Teofan își sfârșise zilele ca zăvorât. Mă gândesc la personalități al căror nume Mensikov nu l-a dat, dar care se potrivesc cel mai mult cu denumirea de “sfânt” despre care el a scris. Răspunsul nu avea atunci nici cea mai mică asemănare cu chipul Sfântului Ioan așa cum ni s-a descoperit el desăvârșit după moartea sa... Există o legătură cu el, nu însă sub chipul unui sfânt și făcător de minuni, ci ca față de un om care, oriunde se afla și dincolo cu probabilele descrieri evlavioase ale unora, devenea primit de fiecare ca “al său”, apropiat, iubitor, “batiuška”.

La două săptămâni după adormirea sa a fost rostită o predică despre Sfântul Ioan. Înfățișăm un mic fragment din ea:

“Acum este condus în biserică pentru a sluji. Iese din Altar pentru a citi și a cânta la utrenie, sau pentru a citi

rugăciunile de dimineață, înainte de dumnezeiasca Liturghie. Se arată tot timpul vesel, strălucind ca soarele. Se îndreaptă către cei prezenți în biserică și zice:

«- Bună ziua, iubiiții mei frați și surori în Hristos. La mulți ani pentru praznicul de astăzi!»

Îndată cu acest salut din inimă, ceva asemenea unui curent duhovnicesc, ca o electrizare, străbate mulțimile. Toți sunt emoționați și răspund cu voci care le trădează bucuria că batiuška se află aproape de ei.

«- Iubitul nostru, bunul nostru...»

Cel mai expresiv răspuns ce i se adresa din mulțime, auzit mai des decât celelalte și totdeauna cu un ton de o nedescrisă sinceritate, era acesta:

«- Iubitul nostru!»

Numai cu un singur alt fenomen din viața poporului rus, fenomen ce a luat naștere mai târziu, poate fi comparată popularitatea Sfântului Ioan: Patriarhul Tihon, în care credincioșii ruși își puseseră toată nădejdea și-și adunaseră întreaga lor dragoste, toată setea pentru Biserică. Această comparație este capabilă să descrie mai bine decât orice altceva măreția chipului lui “batiuška” Ioan. Și numai dacă am înțelege deplin ce înseamnă că Sfântul Ioan este “batiuška”, am pricepe atunci taina înrâuririi făcătoare de minuni pe care a avut-o în lume.

“Icoana făcătoare de minuni este aceea care, cu puterea pe care o are de a săvârși minuni, poate să trezească credința”. Aceste cuvinte, rostite de mitropolitul Isidor în vârstă de 93 de ani, și le-a amintit Arhiepiscopul Nicanor și le-a legat de minunile Sfântului Ioan. Desigur, credința era vie în Rusia, dar a fost redeșteptată de Sfântul Ioan care, într-un anumit fel, a fost întruparea acesteia. Puterea lui, însă, se datorează faptului că părintele s-a străduit să înfrumusețeze icoana “batiușkăi”, o icoană atât

de apropiată poporului ce vedea în ea împlinirea setei de sfințenie a întregului neam.

Să ne aducem aminte ce început smerit a avut drumul său! Să socotim cât de târzie i-a fost dezvoltarea, câte greutăți a avut de covârșit, dar și cât de înalt a fost hotarul reușitelor, cununa tuturor râvnelor sale. În ce și-au aflat toate acestea împlinirea? În preoție. În fața noastră se află un întreg tezaur de idei, de înțelegeri, o moștenire de veacuri. El însuși a ajuns la acea măsură încât să-și păzească înlăuntru icoana duhovnicească. Aici începe urcușul său, nu în exterior, ci în interior. Viața unui preot de enorie rodește în toată măreția lăuntrică a chemării sale. Și, în același timp, această viață se îmbracă în cele din afară tot mai mult cu veșmintele celui mai înalt ascetism în lucrarea de păstorire.

Deodată, lanțul izolării într-o enorie oarecare este rupt, precum știm, de Sus. Sfântul Ioan este așezat în vârful muntelui și se transformă în centru sufletesc al întregii Rusii, precum spunea Mensikov, în vreme ce rămâne același batiușka de enorie. Minunile care se săvârșesc în jurul său alcătuiesc o adevărată mare. Însă minunea care covârșește orice altă intervenție miraculoasă este însăși viața lui.

Într-adevăr, așa este. Să ne adâncim însă cumva mai mult în lucrul acesta.

A trăit un sfert de veac printre oameni care locuiau pe proprietățile bisericii. El însuși nu deținea nimic. Singurul lucru care îi aparținea erau câteva ore de liniște în noapte. Ceea ce se revărsa în afară era un nesecat izvor al harului lui Dumnezeu care se arăta sub chipurile bunătății și al tuturor faptelor de binefacere.

Milostenia ajunsese la o măsură foarte înaltă, nu numai sub chipul filantropiei organizate, ci și la nivel personal. Se făcea pe o scară foarte largă. Împărțea mari

sume în numele lui Hristos, călăuzit în ceea ce dădea de darul său prorocesc. Lucrarea sa ca duhovnic ajunsese la un nivel nemaiîntâlnit. Folosea noi metode. Spovedania în comun a mulțimii de mii de oameni era cutremurătoare. Cu ochii sufletești ai duhovnicului, îl vedea pe fiecare în acea uriașă mulțime și-l călăuzea la picioarele lui Hristos, Care era de față (unii s-au învrednicit să-L și vadă), binecuvânta mulțimea și pe fiecare credincios în parte, și îl împăca cu El.

Avea sub călăuzirea sa duhovnicească mii, zeci de mii, sute de mii de credincioși. Aceasta se săvârșea printr-o privire a sa aruncată pe unde trecea, prin întâlnirile pentru rugăciune, în timp ce făcea vreun comentariu sau vreun gest, prin discuții “întâmplătoare” și, uneori, prin vedenii în care distanțele erau desființate. Lucra un chip al povățuirii duhovnicești asemănător cu ceea ce făceau stareții – călăuzirea sufletelor printr-o atingere tainică, prin care sufletul renaște și este povățuit pentru tot restul vieții sale. Toate câte erau bune și folositoare în inima fiecărui rus, oricât ar fi fost de împiedicate de bunurile pământești și de stăpânitorul acestei lumi, erau atrase de el ca de un magnet puternic și alergau să întâlnească mărturia conștiinței Bisericii în chipul lui “batiuşka”.

Minunea dumnezeieștii Liturghii pe care o săvârșea zilnic cu o nemaiîntâlnită intensitate duhovnicească, într-un fierbinte duh de rugăciune, nu poate fi cuprinsă în cuvinte. Credincioșii erau robiți de această măreție și nu știau dacă se găsesc în trup sau în afară de trup.

Predicile îi erau neîntrerupte. Și nu numai pe teme bisericești, precum în predicile de la amvon care, firește, sunt mișcătoare prin simplitatea lor evanghelică și încălzesc inimile prin credință, fiind capabile să alunge îndoielile din cei credincioși. Nu! Fiecare cuvânt care

ieșea de pe buzele Sfântului Ioan, fiecare rând pe care îl scria erau o predică, o lecție, o bună-vestire care pe omul ce o primea cu smerenie îl călăuzea în chip simțit către împăcarea cu Dumnezeu.

Minunile pe care le săvârșea erau nenumărate, asemenea unei mări, unui întreg ocean. Ele se lucrau fie direct, fie la distanță, la capătul unui Paraclis sau în urma vreunei rugăciuni citite în timpul slujbelor, în fiecare ceas al zilei, într-o întâlnire întâmplătoare, după o rugăciune pe care o ceruse cineva de departe. Și toate acestea împreunate într-un punct luminos, în icoana batiușkai Ioan.

Ceea ce Sfântul Ioan Hrisostom socotea a fi un ideal de neatins (și în același timp este un ideal "obligatoriu" pentru preoți), adică unirea dintre viețuirea ascetică și lume, și-a găsit întruparea minunată în Sfântul Ioan. Viața sa de familie a fost transformată într-o împreună locuire frățască. Desele încrângături de situații și evenimente sociale erau valorificate ca arme pentru o foarte dificilă dar și foarte hotărâtoare lucrare de pastorație. Cele mai bogate daruri ajungeau în mâinile sale ca aduse de un vârtej de aur, dar îndată se transformau în alinare a celor săraci. O mână nu știa ce face cealaltă și, prin darul străvederii, devenea și milostenia armă a slujirii păstorești. Faima sa, care s-a răspândit în toată Rusia și în lumea întreagă, precum și puterea rugăciunii sale, l-au așezat pe Sfântul Ioan mai presus de orice alt om, iar toate acestea s-au făcut pentru a fi proslăvit Dumnezeu și a fi propovăduită Ortodoxia. Toate cele legate de persoana Sfântului Ioan, și însăși descoperirea sa lumii, au devenit

mijloace prin care oamenii au fost atrași către mântuire, către *Viața în Hristos*...

Ceea ce lumea vedea în batiușka Ioan de Kronștadt era preoția dusă până la cel mai înalt hotar al plinătății, curăției și puterii ei. Toate câte Biserica Ortodoxă propovăduiește de 2000 de ani prin gura celor mai buni dascăli ai ei au fost descoperite în persoana acestui smerit "batiușka"...

Conștiința neputinței sale în Hristos a fost izvorul unei puteri de neînfrânt.

"Dacă Hristos se află în voi prin deasa împărtășanie cu Cinstitele Daruri, atunci veți deveni toți asemenea lui Hristos: blânzi, smeriți, răbdători, plini de dragoste, lipsiți de grijă pentru lucrurile lumii acesteia, iubitori ai Cerului, ascultători, cumpătați. Să vă îngrijiți să aveți înlăuntrul vostru Duhul Său, să nu fiți mândri, nerăbdători, lipiți de lume, iubitori de argint."

Iată care este moștenirea pe care ne-a lăsat-o: "Să vă faceți asemenea lui Hristos!".

Trăind în Hristos, Sfântul Ioan nu-și socotea propria voință ca aparținându-i lui. O supusese lui Hristos. Pentru aceasta și rugăciunea sa avea o putere ieșită din comun.

"De câte ori m-am rugat cu credință, întotdeauna Dumnezeu m-a ascultat și a răspuns rugăciunilor mele" – mărturisește el însuși.

Odată, într-o discuție pe care a avut-o cu niște rude ale sale într-o călătorie spre Sura, în iunie 1900, a explicat el însuși îndrăzneala pe care o avea către Dumnezeu prin aceste cuvinte:

"- Cât de mare este rânduiala preoției, cât de aproape este de Dumnezeu! Preotul este prietenul lui Dumnezeu, rob al Împăratului Ceresc. Mă întorc la Dumnezeu ca la Tatăl meu și El îmi împlinește orice dorință. Aceasta n-am izbutit-o de la început, ci încet-încet, cu timpul. Acum,

spre exemplu, râul Pinenka pe care trebuia să călătoresc nu avea apă. Nu puteam să ajung la Sura și am spus: «Doamne, Tu pe toate le poți, pentru Tine toate sunt cu putință. Te-ai dat pe Tine Însuși pentru noi, iar noi putem sluji Sfintele Taine: atingem Cinstitul Tău Trup și Sângele Tău și îl dăm și altora. Există ceva mai de preț decât asta? Astfel, orice altceva cu siguranță poți să faci pentru noi. Uplete râurile cu apă ca să pot să ajung până la Sura și să mă întorc înapoi. Trimite puțină ploaie». Domnul m-a ascultat: am fost înștiințat că pot să ajung la Sura fără probleme. Vedeți cât de repede îi ascultă pe cei ce se roagă cu credință.»

Cine ar fi putut să vorbească atât de simplu despre niște lucruri atât de înfricoșate, dacă nu un “batiuška”?

În persoana Sfântului Ioan, Însuși Hristos a pășit pe pământul rus. Niciodată Rusia nu mai avusese parte de o atât de deplină întâlnire cu Hristos, iar aceasta s-a petrecut cu foarte puțin timp înainte de intrarea ei într-o perioadă de greu întuneric, perioadă pe care Sfântul Ioan o prorocise. Aceasta a fost ultima întâlnire.

Sfântul Ioan, deși aflat acum în lumea duhovnicească, n-a părăsit nici Rusia, nici lumea întreagă. Unde se află însă acum Rusia? Trăiește în inimile noastre. Și în fiecare inimă trăiește Sfântul Ioan care, alături de Cuviosul Serafim, rămâne mijlocitor către Dumnezeu. Există multe astfel de inimi? Sunt tari legăturile lor cu Hristos? De aceste întrebări – și numai de acestea – atârnă viitorul lumii.

Pomenirea sa ne cheamă pe toți cei în ale căror inimi trăiește Sfântul să ne îndreptăm către el și să spunem:

“Sfinte Ioane, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi!”

CAPITOLUL III

JURNALUL SĂU DUHOVNICESC

1. Cugetări teologice

Precum aerul este trebuincios pentru viața trupului, tot astfel și Duhul Sfânt este de trebuință pentru viața sufletului. Aerul și Duhul seamănă între ele. Duh înseamnă tocmai *sufflare*.

*

Atunci când copacul este bine înrădăcinat în pământ, crește și rodește. Tot astfel este și cu sufletul nostru: când este bine înrădăcinat în Hristos prin credință și dragoste, crește duhovnicește și rodește virtuți prin care trăiește aici pe pământ și va trăi și în cer veșnic. Când copacul este dezrădăcinat din pământ, încetează să mai trăiască, căci rădăcinile nu-i mai dau viață. Asemeni se întâmplă și cu sufletul nostru: când își pierde credința și dragostea pentru Dumnezeu și încetează să mai lucreze după Dumnezeu Care este Dătătorul Vieții, moare duhovnicește. Ceea ce este pământul pentru plante, este Dumnezeu pentru suflet.

*

Când trupul doarme, încetează de a mai avea simțire. Întocmai se petrece și cu sufletul: atunci când este cuprins de somnul păcatului, este nesimțitor pentru tot ceea ce ține de credință, nădejde și dragoste.

*

Toate lucrurile acestei lumi nu sunt altceva decât umbra celor viitoare. Lumina acestei vieți este umbra luminii viitoare. Focul este umbra focului viitor, al gheenei, în care vor fi aruncați toți păcătoșii care nu s-au

pocăit. Curata bucurie pământească este umbra fericirii și bucuriei de nespus a raiului. Mărețele palate împărătești nu sunt decât umbra locașurilor care s-au pregătit în Ierusalimul cel de Sus pentru cei ce-L iubesc pe Dumnezeu și ascultă de poruncile Lui.

*

Cât de mare și nemăsurată este cinstea de a ne putea deschide buzele înaintea lui Dumnezeu! De am putea să-I vorbim și să-I spunem despre nevoile noastre! Să-I mulțumim pentru binefacerile Sale, să proslăvim măreția Sa și să fim încredințați că primește mulțumirile și laudele noastre! Chiar și cea mai înaltă cerere a noastră duhovnicească, mântuirea sufletelor, nu rămâne fără de răspuns. Cărei alte fapte din întreaga zidire i-a mai fost dat un atât de mare privilegiu?

*

Oamenii sfinți sunt rezervoare din care se dă celorlalți credincioși "apa vieții". Precum a spus și nemincinoasa gură a lui Hristos, "cel ce crede întru Mine, râuri de apă vie vor curge din pântecul lui" (Ioan 7, 38).

*

Ce sunt eu? Pe de o parte – un abis de păcat, o întregă împotrivire față de Dumnezeul meu, Făcătorul a toate. Pe de altă parte, sunt sărac de orice virtute, neputincios în a urma binele. Fără Mântuitorul meu nu pot să fac nimic din ceea ce Evanghelia și conștiința mea îmi cer. Acela este deplina bunătate, eu sunt deplina păcătoșenie.

*

Deseori, inima noastră dormitează în timpul rugăciunii. Se roagă numai omul cel din afară, nu cel din lăuntru. Deseori, Îl lingușim pe Dumnezeu, nu-L laudăm cu sinceritate.

*

Când trupul înflorește, sufletul se strică. Când trupul are deplină libertate, sufletul este înlănțuit. Când trupul se satură, sufletul flămânzește. Când trupul se înfrumusețează, sufletul se urâțește. Când trupul strălucește, sufletul se află în întunericul iadului.

Educația atee îndepărtează de adevărata lumină. Fără Hristos, orice educație este osteneală zadarnică.

*

Când Îl iubesc pe Dumnezeu și pe aproapele meu, aparțin Cerurilor, sunt om ceresc. Când sunt dăruiți grijilor pământești, aparțin pământului, sunt om pământesc.

*

Sunt în întregime neputință, în întregime ticăloșie. Dumnezeu este puterea mea. Această convingere îmi este cea mai înaltă înțelepciune ce-mi face viața binecuvântată.

*

Iubește-l pe vrăjmașul tău. Aceasta este cea mai înaltă înțelepciune. Dacă am înțelege ce biruință, ce dar este să iubim pe vrăjmașii noștri, să le răsplătim cu bine pentru rău! Exact aceasta a făcut-o și Fiul lui Dumnezeu. Dragostea Sa a biruit neamul omenesc cel nemulțumitor și ticăloșit de păcat.

*

Când ne rugăm pentru alții, căutăm în taină ceva bun, un dar. Care este acesta? Este înaltul, marele dar – dumnezeiasca dragoste, căci aceasta este fericita și veșnica viață și, în cele din urmă, Însuși Dumnezeu.

*

Dumnezeu este în fiecare clipă mai aproape de mine decât oricare dintre oameni. Este mai aproape de mine și decât propriile mele haine, decât aerul, decât lumina. În El trăiesc sufletește și trupește, pe El Îl respir, la El cuget, pe El Îl simt, prin El judec, cu El vorbesc, prin El lucrez. Trebuie să-mi rânduiesc cele ale mele așa încât nimic să

nu-L faci a fi nevoit sa iasa din mintea si din inima mea, nimic sa nu-L impiedice in lucrarea Sa. Cand insa pacatuiesc sau sunt impatimit de ceva, atunci ma gasesc departe de El – nu in spatiu, ci in timp – ma indepartez de El si Harul Sau ma paraseste.

*

In biserica, mai ales in biserica, sufletele care-L caută pe Dumnezeu se insotesc cu Făcătorul lor. In biserica simt ca ma aflu in cerul pamantesc. Privesc chipul Domnului, al Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, al Sfinților și al Îngerilor. Aici este masa lui Dumnezeu. Aici este veșnica Evanghelie, Cuvântul lui Dumnezeu prin Care toate s-au întărit.

*

Unii dintre progresiști socotesc Biserica ca pe un vrăjmaș. Dacă undeva există însă dragoste, dragoste adevărată, desăvârșită, acolo este Biserica.

*

Biserica este adevărul veșnic, pentru că este legată de Adevăr, de Hristos, și este însuflețită de Duhul Adevărului.

*

Atunci începe să-și facă simțită prezența și să lucreze înlăuntrul nostru dragostea lui Dumnezeu, când începem să-l iubim pe aproapele nostru ca pe noi înșine și să ne jertfim de dragul celui de lângă noi, care este icoana lui Dumnezeu.

*

Viața creștină nu se cuprinde într-un set de canoane exterioare, ci este mai degrabă primirea întru libertate a dumnezeieștilor însuflări.

*

Păcatul este fărădelege: este călcarea legii dumnezeiești și, înainte de toate, a poruncii iubirii către

Dumnezeu și către aproapele, este răzvrătire împotriva lui Dumnezeu și a noastră înșine, este stâlcirea și profanarea icoanei lui Dumnezeu din lăuntru nostru, este întinarea sufletului, întunericul morții, pierzare.

*

Păcatul este singura nenorocire înfricoșătoare. Toate celelalte nenorociri slujesc fie la curățirea de păcat, fie la pedepsirea lui, fie la ocolirea lui. Scopul vieții noastre este să ne unim cu Dumnezeu. Păcatul însă ne desparte de El și aici pe pământ, și în veșnicie. Păcătosul ce nu se supune legilor dumnezeiești, legilor dragostei și ale păcii, este un monstru, o "stâlcire" a creației dumnezeiești.

*

În clipa neascultării poruncii lui Dumnezeu, omul a căzut din dragostea Sa, îmbrățișând dragostea de sine și de lucrurile materiale. În inima sa n-a lăsat loc pentru Domnul, pe Care suntem datori să-L iubim din toată ființa noastră.

*

Din via pe care o răsădise, Domnul aștepta să culeagă struguri aleși, ea însă a lăstărit spini. Cununa de spini a Celui Răstignit este simbolul spinilor păcatului de care s-a umplut omenirea.

*

Credința este cel mai mare bun al vieții pământești. Ea îl unește pe om cu Dumnezeu și îl întărește, îl face de nebiruit în lupta duhovnicească.

În fiecare faptură descopăr înțelepciunea Preabunului și Preaputernicului Creator. Vreau să sărut mâinile Sale care zidesc, dau chip, dăruiesc fiecărei plante frumusețe, mireasmă și o uimitoare orânduire a vieții. Sunt aprins de puternica dorință de a-L zări pe Făcătorul tuturor, să mă închin Lui și să-I mulțumesc pentru toate, pentru toate...

*

Te îmbrățișez, Părinte și Ziditorule. Simt dragostea Ta mângâindu-mă. În fiecare roadă a pământului, în fiecare boabă de strugure, în fiecare bob de grâu, în gustul fiecărei bucăți de pâine întrezăresc dragostea Ta... În timp ce ne-ai dăruit atâtea daruri aici pe pământ, ne-ai pregătit și o dulce comoară în cer: o negrăită bucurie ce izvorăște din nețărmurita Ta bunătate și frumusețe, de care se bucură toate cetele Sfinților Îngeri.

*

Fiecare zi care trece mă ajută să simt mai mult mila lui Dumnezeu. Puterile trupești m-au părăsit, duhul meu însă înflorește, arde de dragostea Mirelui ceresc. Domnul a revărsat milele Sale peste mine aici pe pământ. Nădăjduiesc că nu mă va lipsi de ele în viața viitoare. Moartea nu este nimic altceva decât nașterea în lumea nesticăciunii, prin bunătatea și milostivirea lui Dumnezeu.

*

Este cu neputință să ne închipuim sau să ne gândim la Cruce fără dragoste. Acolo unde este Crucea, acolo este și dragostea. În biserică vedem peste tot semnul crucii. Astfel toate ne amintesc că ne aflăm în casa Dumnezeului iubirii, în casa Iubirii Însăși Care S-a răstignit pentru noi.

*

Cât de ușor este pentru noi să cerem ceva de la Dumnezeu prin cuvinte, tot atât și neasemuit mai ușor este pentru Dumnezeu să ne dea.

*

Când îl iubim pe aproapele nostru, Îl iubim pe Dumnezeu. Când cinștim un om, ne cinștim pe noi înșine și cinștim icoana lui Dumnezeu. Pentru că fratele nostru nu este nimic altceva decât o mlădiță a Viei Care este Hristos.

*

Rugăciunea este simțirea neconținută a slăbiciunii și a neputinței noastre duhovnicești, adunarea înlăuntrul nostru, atenția la ceilalți și la întreaga zidire a înțelepciunii, a milei și a atotputerniciei lui Dumnezeu. Rugăciunea este recunoștința neîncetată față de Domnul.

*

Lumea întreagă nu valorează cât sufletul omului. Ce este lumea materială? O sumă de incertitudini și stricăciune. Nu putem avea încredere în nimic din ea. Toate sunt șubrede și mincinoase. Inima noastră nu se poate sprijini nicăieri altundeva decât în Dumnezeu, Care a creat lumea din nimic, o ține și îi dă viață.

*

Nu putem fi trândavi și lipsiți de sârguință, și să spunem că avem încredere în Dumnezeu. Credința creștină este vie, lucrătoare. A avea încredere în Dumnezeu înseamnă luptă și străduință în arena virtuților, apropiere de Dumnezeu prin înaintarea în virtuți.

*

Dragostea pe care Dumnezeu Cel proslăvit în Treime o are pentru noi este atât de mare, de necuprins, încât în fața ei orice răutate ce se pornește împotriva noastră este cu desăvârșire neînsemnată, un nimic. Dumnezeu ne iubește, și aceasta ne ajunge și ne prisosește. Ce ne pot face oamenii când Dumnezeu ne iubește?

*

Ascultarea fiilor Bisericii începe prin desăvârșita încredere și se termină prin deplina ascultare de poruncile ei.

*

Dumnezeu se străduiește să ne țină în ascultare de El prin glasul conștiinței noastre.

*

Ce minunat lucru este să-și înfrângă cineva patimile!
Prin această biruință, în inimă se simte lumină, pace,
slavă.

*

Nădejdea este floarea rugăciunii. Rugăciunea fără
nădejde este stearpă.

*

Dumnezeu este unire. Diavolul – despărțire.
Despărțirea Bisericii a fost o lucrare a diavolului. Ereziile
și schismele de la el au provenit.

2. Dumnezeuul Slavei

Mă uimesc privind înlăuntrul meu atotputernicia și
înțelepciunea lui Dumnezeu! M-a zidit din țărână, m-a
înfrumusețat cu cele trupești și sufletești ce se află într-o
armonioasă unitate, pentru a exista și a-L slăvi. “Cât s-au
mărit lucrurile Tale, Doamne, toate cu înțelepciune le-ai
făcut!” (Ps. 103, 24). Nu găsesc cuvinte pentru a cânta
bunătatea, înțelepciunea și atotputernicia Făcătorului meu,
Binefăcătorului meu. Le voi lua din însuși cuvântul Său:
“Tu m-ai plăsmuit și ai pus peste mine mâna Ta. Minunată
este știința Ta, mai presus de mine; este înaltă și n-o pot
ajunge” (Ps. 138, 5-6).

*

Îmi place să-mi aduc înaintea ochilor pe Domnul Cel
Înviat. Și atunci strig: “Unde-ți este, iadule, biruința?”
(1 Cor. 15, 55). Hristosul nostru a biruit un potrivnic
foarte puternic, un vrăjmaș ce se mândrea cu izbânzile sale
de mii de ani. “Ție, biruitorului morții, strigăm: Osana
Celui dintru înălțime, bine ești cuvântat Cel ce vii întru
numele Domnului!” (de la Utrenia Duminicii Floriilor).
“De Te-ai și pogorât în mormânt, Cela ce ești fără de
moarte, dar puterea iadului ai zdrobit și ai înviat ca un

biruitor, Hristoase Dumnezeule, zicând femeilor mironosițe: Bucurați-vă!” (condacul Sfintelor Paști).

*

Îți mulțumesc, bucuria mea, Dumnezeule al slavei, că prin întruparea Ta din preacuratele sânziuri ale pururea Fecioarei Maria ai luat asupra-Ți chipul meu și l-ai cinstit, l-ai înviat, l-ai îndumnezeit. Îți mulțumesc că m-ai ridicat din stricăciune la nestricăciune, că ai spălat nelegiuirile mele, ai tămăduit neputințele mele sufletești, mi-ai întors tristețea în bucurie, mi-ai însuflat pocăința, m-ai învrednicit să mă izbăvesc din întunericul patimilor și să mă aflu în lumina Ta. Îți mulțumesc că m-ai scos din tulburare și mi-ai dăruit pacea, că m-ai vindecat de teamă și mi-ai dat cuget bărbătesc. Slavă, Doamne, milostivirii Tale!

*

Privesc icoanele din Sfântul Altar: Sfânta Ta icoană, Doamne, icoana Preacuratei Maicii Tale, icoanele Puterilor Cerești și ale Sfinților – toate strălucind în aur și argint; cuget: cât ai cinstit și ai împodobit firea omenească!

*

Sfinții strălucesc de lumina Ta. Prin harul Tău s-au făcut sfinți, cu suflarea și sprijinul Tău au biruit păcatul, l-au alungat și și-au făcut sufletele și trupurile curate ca aurul. Sunt proslăviți cu a Ta slavă. Au biruit stricăciunea și au ajuns la a Ta nestricăciune. Slavă, Doamne, milostivirii Tale, care atât de mult a cinstit, a luminat și a înălțat firea noastră!

*

O, preadulce nume, preasfânt nume, preaputernic nume al Domnului nostru Iisus Hristos! Dumnezeul meu, Tu ești biruința mea, slavă Ție! Doamne, suntem mădularele Tale, suntem un trup și Tu ești Capul nostru.

Fă, Doamne, să plece de la noi toate patimile, toți diavolii. Dă-ne harul dragostei care niciodată nu cade. Fă-ne, Doamne, să ne dăm cinste unii altora și să Te cinstim pe Tine, căci ne-ai dăruit marele dar al îndumnezeirii.

3. Dumnezeiasca Liturghie

Dumnezeiasca Liturghie este cu adevărat o slujbă cerească ce se săvârșește pe pământ. Însuși Domnul este prezent în chip tainic printre oameni atâta vreme cât ține Sfânta Liturghie. El Însuși este nevăzut, Cel Ce slujește, “Cel Ce aduce și Cel Ce Se aduce”. Nu există pe pământ nimic mai sfânt, mai înalt, mai măreț, mai cinstit și mai dătător de viață decât dumnezeiasca Liturghie. În timpul ei, biserica devine cer pământesc. Slujitorii Îl preînchipuie pe Hristos, îi preînchipuie pe îngeri, heruvimi, serafimi, pe sfinții apostoli.

*

Dumnezeiasca Liturghie este reînnoirea neîncetată a proslăvirii dragostei lui Dumnezeu care, prin Iisus Hristos, prin moartea și învierea Sa, a mântuit și mântuiește întregul neam omenesc și pe fiecare credincios în parte. Este nunta Mielului, în care mireasa este fiecare suflet credincios, iar nunul este Duhul Sfânt.

*

Cu ce grijă, cu ce curăție sufletească și cu ce căldură trebuie să luăm parte la Sfânta Liturghie! Astfel, vom fi vrednici de Mire și nu vom fi trecuți cu vederea de El.

Vai, însă! Există creștini care nu vin la Sfânta Liturghie cu asemenea pregătire. Gândurile lor nu se schimbă, inima nu le e zdrobită. Stau în biserică fără simțirea locului și a timpului, neatenți, fără nici o adunare a minții, fără a se pregăti de acasă cu rugăciune și post.

*

Când Domnul a coborât pe muntele Sinai, poporul iudeu primise poruncă să se pregătească și să se curățească. La Sfânta Liturghie nu se întâmplă ceva mai puțin însemnat decât coborârea lui Dumnezeu pe muntele Sinai, ci ceva mai înalt. Aici, înaintea noastră, se află adevăratul chip al Domnului, Dătătorul Legii. Când Dumnezeu i S-a arătat lui Moise în flacăra rugului aprins pe muntele Horeb, dreptul acela a primit porunca să-și scoată încălțăminte. Aici este o mai mare arătare a dumnezeirii decât a fost pe muntele Horeb. Acolo se afla numai chipul, aici este Însuși "Cel ce Este".

*

Dumnezeiasca Liturghie este darul Cerului către pământ, este marea minune a iubirii lui Dumnezeu, slujirea veșniciei mântuirii a neamului omenesc, biruința dumnezeieștii milostiviri împotriva păcatului și a diavolului... Nu există nimic mai sfânt, nimic mai înalt, nimic mai dătător de viață decât Sfânta Liturghie. Este o sărbătoare de biruință. Este atotputernica rugăciune pentru mântuirea întregii lumi, dar și a fiecărui mădular al Bisericii în parte. Este cununia Mielului, nunta Fiului Împăratului cu sufletul mireasă.

*

Ce dulceață și ce pace cuprind deodată trupul și sufletul zbuciumat, îndată după împărtășirea cu dumnezeieștile Taine! Curgerea gândurilor păcătoase și mișcările patimilor se curmă pe dată... Preacuratul Trup și cinstitul Sânge al Domnului sunt izvor al împăcării lui Dumnezeu cu omul, sunt mijloacele curățirii, sfântirii, înnoirii, îndumnezeirii.

*

O, dumnezeiască Liturghie, uimitoare arătare a dragostei lui Dumnezeu și negrăită minune a minunilor! Oare mănâncă Trupul și bea Sângele Domnului "toți",

așa precum El voiește? Ce păcat! Există biserici ortodoxe unde se săvârșește Sfânta Liturghie, iar credincioșii nu se împărtășesc.

CUPRINS

<i>În loc de prefață la ediția în limba română.....</i>	<i>5</i>
Profeții despre Apocalipsă. Descoperire cerească arătată în vis Sfântului Ioan de Kronștadt.....	5
Prolog	15
Capitolul I. Viața Sfântului Ioan de Kronștadt.....	19
Capitolul II. Portretul său duhovnicesc.....	41
1. Scene evanghelice.....	41
2. Programul său zilnic.....	49
3. Slujirea dumnezeiască.....	52
4. Spovedania în comun.....	62
5. Mărturie cerească.....	64
6. Predica.....	68
7. Puterea făcătoare de minuni.....	70
8. Recunoașterea sa sobornicească.....	84
9. Elemente autobiografice.....	85
10. Batiușka Ioan.....	111
11. Păstor al întregii Rusii.....	112
Capitolul III. Jurnalul său duhovnicesc.....	121
1. Cugetări teologice.....	121
2. Dumnezeuul Slavei.....	128
3. Dumnezeiasca Liturghie.....	130

Editura ***Bunavestire***
Str. Poșta Veche, nr. 161
Galați, 6200
Tel / Fax: 0236 471896
E-mail: bunavestire@geniusnet.ro

Sfântul Silvan Athonitul spunea că „părintele Ioan avea în el din belșug pe Duhul Sfânt care aprindea sufletul lui să iubească pe Dumnezeu, și același Duh lucra prin el asupra oamenilor. Am văzut cât norod năvălea după el, ca la un foc, pentru a-i primi binecuvântarea, iar după ce o primeau se bucurau, pentru că Duhul Sfânt este plăcut și dă sufletului pace și desfătare“.

Cei care citesc viața acestui rob al lui Dumnezeu vor primi puțin din această pace și desfătare cerească...

Danion Vasile

Descoperirea dumnezeiască despre sfârșitul lumii pe care a avut-o Sfântul Ioan este una dintre cele mai interesante scrieri de acest gen. Despre vremurile apocaliptice Sfântul Ioan nu a scris după mintea sa, așa cum fac înțelepții și teologii acestei lumi, ci a scris ceea ce i-a arătat Dumnezeu. De aceea mărturia sa este adevărată și atât de prețioasă.

Editorul

